GLAS SVOBODE

K vsedelavskemu prazniku

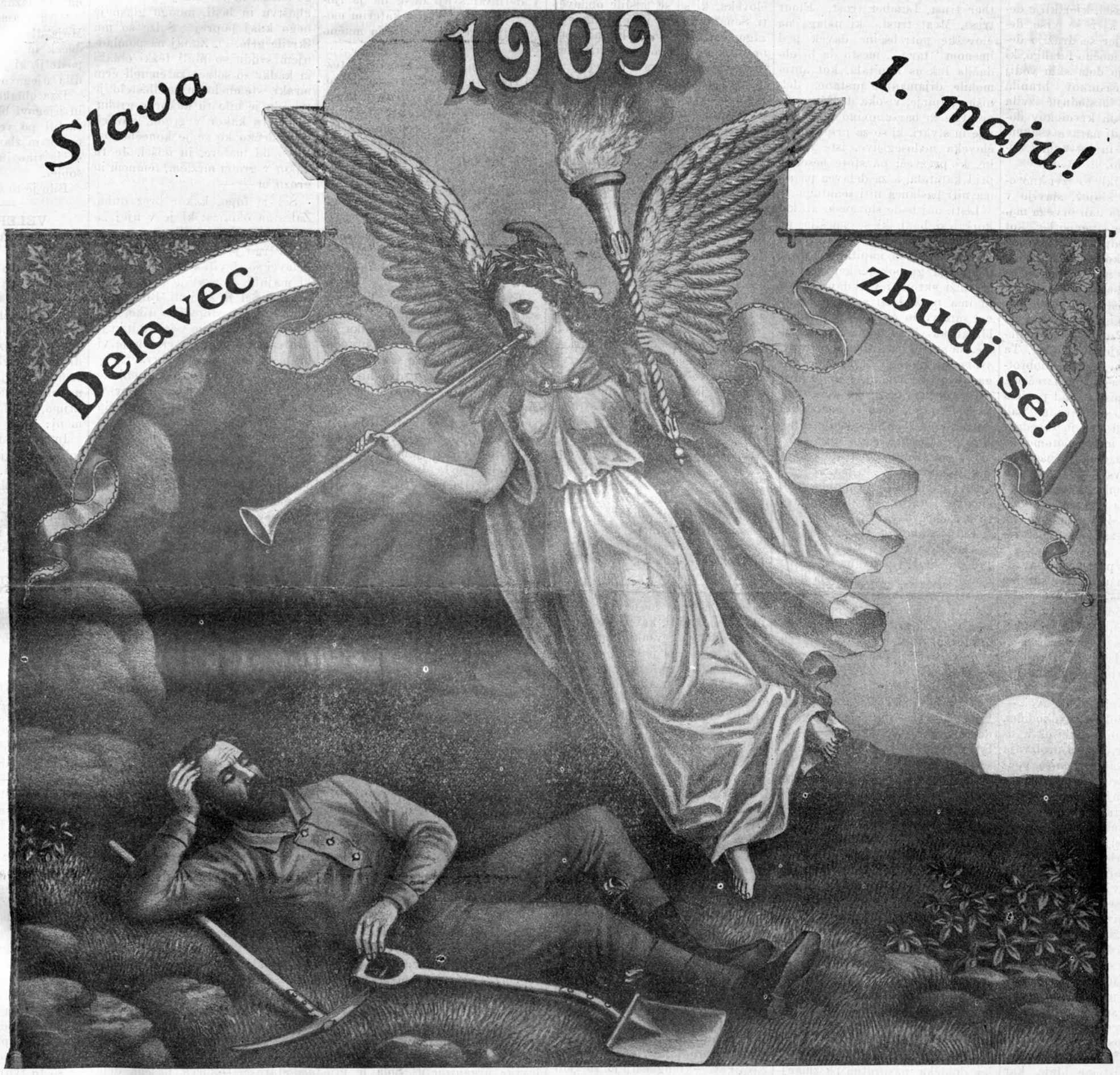

Posvečeno naročnikom "Glas Svobode"

DELAVEC! Dan vstajenja se bliža. Trume zavednih, na duhu svobodnih se zbirajo na prostrani planjavi in čakajo onih, ki še spe, katerih duh je še v temi suženstva, da s združeno močjo udarijo na sovraga. Glej angelj napredka in prosvite Te kliče. Tromba svobode poje. Prebudi se iz dušnega sna! Čas je, da vstaneš!

PRVI MAJ JE! DELAVSKI PRAZNIK!

In tedaj, ko se mezdni suženj vstane, ko se odgrne tema, ki mu obdaja svitli meč duha, zarajali bodo vsi siromaki, vstopili bodo v kolo, da zaplešejo okolu Luči, katere žarke prikrivajo še laži, obrekovanja, sleparstvo, nemoralnost, tatvina, umori, poboji . . . smrtni ples kapitalizmu!

K prvem maju.

"Labor day" je delavstvu Združenih držav vsiljen državni praznik.

Prvi maj odločilo je vesoljno delavstvo delavskim praznikom vsega civiliziranega sveta.

Vsak delavec, ki se zaveda, da je današnji družabni sistem krivičen ljudstvu, zaveda naj se tudi, da je on del iste moči, ki je potrebna, da se združi, ako se hočejo doseči boljši dnevi za zemljane, da se zaveda, da je prvi maj jeden istih dni, ki kliče in opominja vse svetovno delavstvo, duševno in fizično, k združenju proti sovražnem kapitalu.

Prvi maj ni za paradiranje delavskih vrst kapitalu v posmeh; s tem se ne doseže ničesar. Prvi maj je dan zbiranja in združenja delavstva v shode in zbore, kjer se goji delavska misel, kjer klije delavska beseda, kjer se vrše delavski sklepi, kjer se družijo delavska krdela v močno falango, ki naj bi s pomočjo delavskih vodij in delavskih časnikov branila ljudske pravice in slednjič izvila iz posesti ljudskih krvolokov dobrote, katere nudi narava vsakem človeku, ki dela in vstvarja z mislijo ali z rokami.

Delavski časniki, to izvrstno orožje delavskih slojev, slavijo v vseh jezikih sveta dan prvega maja kot dan prevstvarjenja, kot dan, ki znači odpravo brezposelnosti in bede, kot dan, ki znači dosego svobode in boljših dni za vsacega, kateri se ne skuša ogniti prvi kazni človeštva — dela.

"V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh. Prokleta bodi zemlja; osat in trnje naj rodi". Ta grozna kletev neskončno dobrotljivega stvarnika je bila izrečena, po mnenju sv. pisma, nad prvima človekoma, ko sta zavžila "sad spoznovanja, sad uma in zavedanja", in ker smo mi vsi potomci Adama in Eve, zadela je nas vse, zatoraj imamo vsi jednake pravice do matere zemlje, a tudi jednake dolžnosti, da preprečimo rast osata in trnja, in pridobimo to, kar je potrebno za življenje človeka.

Delavci, vsak posamezni navadni delavec je važni faktor skupne sile, ki se ima bojevati proti krivicam, ki se gode ljudstvu že iz časov pamtiveka, in vsak posamezen delavec, če je brezbrižen in mlačen, je kriv lastnega izkoriščanja, lastnega trpljenja, lastne bede.

Zatoraj delavci, vsi delavci — poljedelci, rudokopi, rokodelci, dninarji, zdravniki, arhitekti, umetniki, vse kar dela in proizvaja — družimo se, zavedajmo se, podpirajmo le delavske naprave in liste, ki se bojujejo za delavsko stvar in nevstrašeno nastopajo proti republikanskim in demokratskim tlačiteljem vseh slojev, slojev kateri skrbe za človeški obstoj, kateri se bore za hrano, obleko, streho, zdravje, poduk, razvedrilo, kateri dosežejo vse v obilici karkoli izumi človeška pamet, poleg tega pa žive v pomanjkanju, ker so nesložni in brezbrižni, in ne store ničesar, da bi se odpravil vnebovpijoči sistem, ki jih ropa lastnega pridelka in izdelka, ter jih dela sužnje vsem lenuhom in lahkoživcem.

Proč z mlačnostjo, proč z brezbrižnostjo, proč z vsem, kar nam vsiljuje kapitalistične ideje, kar nam priporoča republikansko ali demokratsko vlado v Washington, na Dunaju, v Petrogradu, ali naj si bode kjerkoli drugje, in delavska stranka bo dosegla pravico, ki se jej nudi edino po socialističnej stranki, solnce prosvete in blagra in jednakopravnosti bo zasijalo vsem, ki delajo z umom ali z rokami.

Delo je neodvisno od kapitala. Kapital je le sad dela, in bi ne mogel vstrajati brez delavske pomoči, brez delavskega temelja. Največ pozemskih stvari je pridelek in izdelek delavstva, ergo: vsi ti pridelki in izdelki so last delavstva, in delavstvo bi jih tudi vživalo, če bi bilo složno, če bi jih hotelo vživati, in bi ne bilo zadovoljno samo z malim "Trinkgeldom", katerega dobiva za ves trud in um v podobi male plače.

Leta 1865 dejal je predsednik Lincoln zbranim delavcem mesta New York: **"Od nekdaj ste dve vrsti ljudi na svetu; jedna dela in druga lenari ter vživa sad onih, ki delajo. To je krivično, in se mora odpraviti. Svetujem delavskem ljudstvu, da vporabi moč katero poseduje, kajti če jo prepusti nasprotnikom, naložili mu bodo bremena, izkoriščali ga bodo dokler ne postane popolni suženj in ne izgubi zadnjo trohico svobode. Dolžnost vsake vlade je skrbeti, da doseže vsak delavec kolikor mogoče polni sad svojega dela, ker on je deležen večino produkta, katerega je dosegel z delom ali umom. Cudno se mi zdi, da se upa kedo prositi božje ali ljudske pomoči v svrho, da bi izvil iz njega kruh, ki ga je priboril v potu svojega obraza."**

To je izrekel mučeniški prezident Združenih držav, ki je padel v prezgodnji grob po želji kapitala, kateremu se je postavil po robu. To je bil vladni glas leta 1865 iz ust predsednika iste stranke, ki zastopa danes kapital, trust in monopol, ki zagovarja danes v washingtonskih palačah v vzvišenih besedah družbe kot Standard Oil Co., Steel Corporation, Leather trust, Lumber trust, Flour trust, Meat trust, ki nalaga na človeške potrebščine davek pod imenom "tarif", mesto da bi obdačila luksus kapitala, kot automobile, dijamantne prstane, delniške papirje, visoke dedščine, fine svile in baržunovino in čipkarije in stvari, ki so za priprostega človeka nedosegljive, iste stranke, ki prežveči na stote besed v prid kapitala, a za delavca pa nima niti poslanca niti senatorja.

Listi, naj bodo slovenski ali kakoršni si bodi, ki se smešijo, da je colnina, da je davek naložen le na nogovice, so kapitalistični, so delavstvu grobokop, ker vsakdo, ki služi skromni vsakdanji kruh, in ima preživljati sebe in družino, sam ve in občuti, da je republikanska vlada zavozila tako daleč, da strada na tisoče ljudi v tej svobodni ljudovladi, kjer je vsega dovoli za bogataše in za siromake, občuti, da je živež in obleka in streha, da so te neobhodne potrebščine zemljana vedno dražje in nedosegljive, pa naj se že skuša nasprotno dokazati s katerokojo statistiko, in makari, da nam pripoveduje republikanski slovenski dnevnik o dobrih časih in o prosperiteti.

Edino današnje mednarodno uprašanje je vsakdanji kruh. Vse puhle debate, ves srd napram drugim narodom je le agitacija kapitalističnih časnikov, da drže ljudstvo razdvojeno in v večnem boju za stvari, ki so brezpomembne. Ne angležko, ne nemško, ne slovensko, marveč zjedinjeno mednarodno delavstvo zamore rešiti to velevažno uprašanje, uprašanje kdo ima pravico vživati pozemske dobrote, kdo ima pravico jesti vsakdanji kruh. Dolžnost vsacega delavca, vsake delavke, je toraj, da se zbira v močno mednarodno armado delavskih bratov in sester vseh narodnosti, vseh ljudskih plemen, v mnogobrojno nepremagljivo armado, katera naj bi v času volitev pod vodstvom mednarodnega socijalizma vdarila tako strašno, tako neusmiljeno po ljudskih krvolokih, po današnjem krivičnem družabnem redu, da bodo zavedno zginile take čudne vlade kot so današnje vlade, katere poklekujejo pred kapitalom, katere gojijo pod krinko postav ljudovladi take hudodelce kot je zadnji kralj pšenice Patten, ki je neusmiljeno vdaril po delavskem ljudstvu, po vsem ljudstvu z njegovo špekulacijo, katera mu je donesla v 3 dneh 4 miljone dolarjev dobička, nasprotno pa zmanjšala kos vsakdanjega kruha miljonom in miljonom delavskih ljudi, delavskih družin, delavskih otrok. Molitev "Očenaša", zastarela prošnja "daj nam naš vsakdanji kruh" nam v stoletjih ni pomagalo in nam tudi nikdar ne bode. Vere, pa naj si bodi ta ali ona, ni potreba zasmehovati, to ne hasne ničesar; a treba je druge akcije, treba je zavednosti, treba je združenja, treba je skupne sile, ki bo izruvala iz rok kapitalističnih izkoriščevalcev, iz lasti ljudskih pijavk življenske potrebščine, katere smo mi delavci vseh kategorij, vrst in baž, delavci in delavke vseh narodov in ljudskih plemen priborili iz od Stvarnika proklete zemlje, treba je sile ali vlade, ki jih bo prepustila v vžitek istih, ki delajo z umom ali z rokami, istih, ki upijejo danes po vsakdanjem kruhu.

Ameriška vlada je ljudovlada in zato se najložje doseže ljudsko pravo, ljudsko vodstvo, socijalistično vodstvo. Treba le razširjati socijalistično čtivo, socijalistično misel, treba le bojkotirati, neizprosno bojkotirati vse kar je protiljudsko, protidelavsko, protisocijalistično, vse kar hvalisa in zagovarja požrešni kapital, vse kar nam ponuja ob času volitve republikanske ali demokratske ali prohibicijonarne kandidate, treba le spodbujanja k zavednosti mlačnih in nezavednih sotrpinov, treba le, da vsak voli delavsko stranko, socijalistično stranko, in zginili bodo za vedno nakrinkani ljudski zastopniki, koji so krivi današnje brezposelnosti, današnje skrajne bede.

Tak ljudski zastop kot je danes v Washington, D. C., potrebuje vednega ljudskega nadzorovanja, potrebuje stalne socijalistične straže, ako se hočejo zabraniti še slabeji časi. Protestov bilo je potreba zoper predlog senatorja Payne-ja za carino ali davek na čevlje, nogovice, obleko, klobuke, čaj, kavo, olje, rokovice, odejo, sukneno blago, papir, in druge vsakdanje potrebščine vsacega človeka, ki so se mislile obdavčiti. Senator Payne je republikanec, zagovornik trustov, ki te stvari prodaja in kontrolira, in tlačitelj ljudstva, ki te stvari prideluje in proizvaja. Zapomni si vsakdo: Payne je republikanec. Protestov, enerojičnih protestov bilo je treba stotisoče: protestov na služabnike ljudstva v Washington, D. C., na Tafta, na poslance in senatorje, protestov iz delavskih vrst, ki so pokazale svojo nevstrašenost, svojo zavednost, ki so pokazale izvoljenim zastopnikom, da morajo slušati ljudski glas, ki so pokazale, da je predsednik, da so senatorji in poslanci v službi ljudstva in ne v službi trustov, in da morajo kot ljudski vslužbenci delovati v prid splošnega ljudstva in ne v prid velekapitala, da morajo obdavčiti nepotrebščine, luksus, in ne stvari, ki so neobhodno potrebne za človeški življ. Da, protestov bilo je potreba mnogo bolj kot smešnega čestitanja Taftu ob izvolitvi predsednikom v imenu slovenskega delavskega ljudstva v Ameriki.

Vsak zaveden delavec in prijatelj delavstva, vse ljudstvo, ki se briga za blagor in napredek prebivalcev Zveznih držav se je oglasilo zoper nameravan krivični davek na vsakdanje potrebščine. Na stotisoče dopisnic pisem in brzojavov je obsulo predsednika in poslance, v kojih je ljudstvo izražalo mržnjo in ugovor proti davku na stvari, katere **mora** imeti vsak človek vsaki dan, proti davku, katerega je hotela republikanska vlada naložiti na vsakdanje potrebščine. Ako bi bile vladne vajeti v rokah socijalistične stranke, ki je edina ljudska stranka, bi vse to izostalo, bi ne bilo treba čuvati, da se vsakdanji kruh ne stori nedosegljiv za delavca, za proizvajalca.

Delavci in delavke, duševni in fizični, delavstvo vseh narodnosti in vseh civiliziranih človeških pasm zbira se okoli svojih časnikov, okoli svojih praporov, vse se probuja in oživlja za socijalizem, ki je edina stranka katera pospešuje ljuski blagor in pobija današnji vnebovpijoči družabni red, ki je edina stranka katera slavi danes, prvega maja, svoj edini vesoljni praznik, praznik vseh delavcev in delavk sveta.

Slovenci, delavski bratje in sestre, malo nas je, a pridružimo se tudi mi mednarodnem slavlju veličastnega dne prvega maja, oklenimo se tudi mi tesnejše naših časnikov, ki oglašujejo socijalizem, ki podučujejo delavstvo našega malega naroda, slavimo tudi mi edini delavski praznik mednarodnih modernih sužnjev, ne s paradami, ne z brezdelnostjo, ne s pijančevanjem, ne z žuganjem s pestmi v žepu posebno kadar ni čas zato, ampak s čitanjem socijalistične književnosti, z obratnim navduševanjem za delavsko stvar, s trdnimi sklepi voliti ob času vsakih volitev za socijalistične ideje, za socijalistične kandidate brez vsacega prigovarjanja in vpliva, in solnce boljših časov, solnce svobode, bratstva in jednakopravnosti bo zasijalo v naše nepremagljive delavske vrste.

Slava prvem maju! Živela zavednost in socijalizem!!!

POZOR ROJAKI!!

Opozarjamo vse naše rojake na oglas "**Dergance, Widetich & Co.**" v **Denver, Colorado.** Omenjena slovenska tvrtka nam je osebno znana in jo kot zelo solidno priporočamo. Ker je naša dolžnost, da v prvi vrsti rojake podpiramo, toraj kupujte pri omenjeni tvrtki in zadovoljni boste.

Upravništvo "Glas Svobode".

PRVI MAJNIK.

Napisal Franjo Krašovec.

Zamračeno jutro se je ozvanjalo na oknu nizke sobice na kraju velikega mesta. Na siromašni postelji je ležala žena, umučila jo je dolga bolezen, ki je glasno govorila z nje bledih zapadlih lic.

Ne spi že dolgo. Njen razpaljen pogled teka po črnem stropu in po golih stenah in se upira na tla, kjer na slamnjači spi njen sin, jedino bitje, ki jo je vsaj grelo z ljubeznijo, ko ni mogla to ljubezen nasititi in ji pomoči . . .

Ubogi deček! Zanj ni svita solnca in zelenja travnikov, ni detinskega smeha in iger — že leto je priklenjena mati na posteljo bolezni, za katero ni leka in dobri sinko je ne zapusti. Svoj prosti čas posveča materi, kakor bi slutil v detinski svoji duši, da je ljubezen jedini denar, s katerim morejo tudi reveži plačati in mučno rešiti svoje življenje skupa . . .

V resnici, življenje bede je težko življenje, in živi tako že dolgo. Mož je ponesrečil v tovarni in sama je ostala vdova s tremi detini. Delala je, dokler je mogla, ali beda se je oglasila kmalu . . . Prodala je, kar se je prodati dalo, kakšno omaro, kak komad obleke z boljših časov, mnogo tega pri delavcih ni — in preselila se je. Sem se je preselila. Resnica, sobica žalostna, temna in vlažna, solnce sem nikdar ne zablodi, ali prihrani se vendarle nekoliko desetic . . .

To je bilo na jesen. To jesen sta zboleli najmanjši dve deteti. Prišla je davica, seveda, zakaj bi se zastavila pred revnim pragom uboge vdove? Umrla sta oba otroka, ker beda je slab zdravnik . . . Pokopala jih je pred svetim večerom. Zmanjšale so se skrbi, ali vendar so ji oči od plakanja pordele, materino srce je vendar vedno enako, vedno ljubeče . . .

Ostal ji je ta deček. Malokdaj so se smejale njegove tihe oči in ž njih nezavedne žalosti je govorilo mnogo več kot dvanajst let, beda ubija cvetočo mladost . . . In sili k premišljevanju, i otročjo dušo sili k premišljevanju. Slišal je v šoli, da je Kristus, bog umrl za vse ljudi, da jih odkupi — ni mogel zapopasti, da ta bog, ki je podstopil strašno smrt z ljubezni k človeku vendarle neha človeka na zemlji v bedi, v nesreči, v trpljenju . . . Bog, vsemogočni bog, kateri bi mogel samo prstom migniti in bilo bi vse dobro . . .

In drugje je zopet slišal, da so si vsi ljudje enaki, da so vsi otroci nebeškega Očeta — in vendar je videl, da imajo nekateri ljudje krasno obleko, prelestno pohištvo, obilje vsega, in med tem pri njih doma in pri mnogih drugih revnih ljudeh je beda, na telesu cunje, namesto pohištva samo temne vlažne nečiste luknje, v katere bi gospoda ne dala niti svoje konje . . . Čutil je dobro, da se tu dobro odigrava nekaj, kar ni v redu, kar bi ne imelo biti, čutil je, da se tu vrši kruta, grozna nepravičnost — in v njegovo dušo je vnikala trpkost in zavist. Nezapopadena, nejasna, neizrazita ali ipak taka, da je poznal trpki razloček med bogastvom in uboštvom . . .

Prišle so mu v roke knjižice. Ostale so po očetu, ki je bil član delavske organizacije. Šola je probudila v njem veliko hrepenenje do čitanja. Ni razumel vse, včasih prav malo, ali toliko je vendar zapopadel, da so milijoni in milijoni ljudi, ki niso zadovoljni s svojo usodo, ker je to beda in pomanjkanje in ki kličejo po lepšem življenju, pravičnejšem in brezskrbnejšem. Čutil je, da mora stati na strani teh klicajočih delavcev, kmetov, obrtnikov. In v dušo dečkovo so se vcepile misli o nezadovoljnosti z današnjim redom.

Spomladi je mati legla. Še, da so se je dobri ljudje usmilili in jo obvarovali pred gladom . . . V delavskem društvu so se odločili podpirati revo; dobivala je vsak teden par grošev, ki so ji jih zbrali sodrugi po njenem možu . . . Danes kakor bi jej na prsih ležalo kamenje in palčiva bolest jo mori, kakor bi tam plameni goreli . . . Mili bože! da bi vsaj še doživela, da sinko dovrši šolo, vsaj to še, vsaj to! Vsaj to leto še — — —

Moreč kašelj je prekinil njene misli in zbudil dečka. Skočil je k majki, popravil ji zglavje — lažje se bo tako odkašljala — in podal ji je lek. Zastonj ji ga je pripravljal milosrdni lekarnar, slutil je, da je to poslednji.

Žolta, voščena lica bolestnice so se napolnile modrino od krčevitega kašlja, smrt je dihala z njih.

"Ne vem, ne vem, sinko, nili to danes moj zadnji dan. Strašno, strašno slabo mi je" — šepetala je mati.

Dečko je pritisnil svojo glavo k majčinemu telu pod siromašno odejo: "Nikarte, nikar, mamica! Danes je ravno prvega majnika, pojdite ven, jaz vam pomorem, posedite se na solnčicu, ogrejete se in zopet vam bo boljše. Solnčice vas pozdravi" — —

"Ne vem, ne vem, sinko, . . . moj dragi sinko . . ."

Pri sosedi najemnici si je ogrel malo kave, ki je ostala od večera in pripravil se je za pot v šolo. Danes je nekako nerad odhajal. Mati zdela se mu je v resnici mnogo slabša in vse mu je govorilo o uboštvu in bedi, mnogo glasneje nego kdaj poprej. Solze so mu škrtile grlo. . . Zunaj naspomladnjem svodu so pluli težki oblaki in kadar so solnce zatemneli črni mraki, stemnelo in sežalostelo je vse, da je bilo tu kakor v grobu. Da je tu kakor v grobu, govoril si je dečko ko se je konečno poslovil od matere, in odšel. Je tu kakor v grobu mrzlem, temnem in groznem — —

Šel je topo, kakor brez duha. Žalostna okolica, ki je v njej živel, vzela mu je smeh.

Na trgu je srečal vrste ljudi — delavci so slavili svoj praznik, prvi majnik. Poznal je nekoliko obrazov. Šel je ž njimi. Bilo jih je nekoliko sto, stopali so tiho, rdeči nageljčki so jim udeli v luknjicah suknje, v prvih vrstah je vihrala velika rdeča zastava.

Zdajci je solnce prodrlo oblake, veter je zavel, razvil prapor in deček je čital na njem: Svoje človeške pravice hočemo!

"Vidiš, dečko, pravil je stari osiveli delavec, pokazujoč na prapor, človeške pravice hočemo, živeti kakor ljudje! Kako živi tvoja mama? Kako živiš ti? Ugonabljati se v bedi, je proti človeški pravici — pojdi z nami. Tata je tudi hodil!"

Deček je šel. Pozabil je na šolo in šel. Čutil je, da more li kdo pomagati, pomorejo samo oni . . .

Prišli so na velik vrt. V kronah zelenečih se dreves je svetilo solnce. Tuintam pronikalo, na zemlji je igralo, gorelo na svežih listih, razžarjalo je, zapalovalo vejice in zopet ugašalo.

Nekdo je stopil na mizo in začel govoriti. Rezko in navdušeno:

Vzdignite prapor naš, ta rdeči naš prapor, da bo vihral vsem, vsem trpečim in potlačenim in jih zbudil h klicu: Svoje človeške pravice hočemo! Dosti je trpljenja, konec takšnemu redu, v katerem imajo eni vse in drugi se komaj nasitijo, v cunjah hodijo in v brlogih stanujejo pri svojem ušivem delu.

Hočemo živeti kakor ljudje, hočemo, da nam delo ne bo prokletstvo nego blagoslov, da bo razmnoževalo dobroto za vse in obogatilo nas vse. Ogromno je bogastvo zemlje, da zamorejo biti srečni in živi vsi njeni otroci, ali treba je dati dobiček dela delujočim, ves dobiček dela. Popolnoma zadostuje, da preživi vse, i te, kateri delajo, i te, kateri delati ne morejo, ki jih je bolezen uničila ali pa starost. Dobiček našega dela zadostuje i za naše vdove in sirote, ker treba misliti na vse, ki so ostali po bojevnikih dela!

Hočemo biti samo zavarovani proti nevarnosti glada in bede, hočemo uživati vse plodove kulture izobrazbe, hočemo imeti prost pristop k izobrazbi, kajti smo prepričani, da šele prava izobrazba zjasni naše duše in nam omogoči doseči oni vrhunce plemenitosti, po katerem hrepenimo.

Bijemo se nadalje za enaka, v resnici enaka prava vseh, bijemo se i za svobodo vseh, ker svoboda je topla kakor solnce in nesvoboda je hladna kakor stene ječe. Moramo odstraniti razmere, v katerih je človek bitje ponižano in zasužnjeno. Hočemo popravo vsega. Poprej se je za to bojevala vera, sedaj se za to borimo mi. In mi bodemo zmagovalci. Nič ne zaustavi ljudstva, da bi ne hrepenelo biti srečnejšim. Gre se nam za resnično zboljšanje misli in srca. Ne oborožujte se proti ljudem in vrzite se v boj proti bedi duš in teles. Misli socijalizma, zalivane s krvjo trpečih delavcev, so setev božja — nikarte ne uničujte te setve! Milijoni gredó, milijoni novi in novi, vedno silnejši. Bodite, pripravljajte se, učite se, izobrazujte se, spojite se, da boste tudi med onimi milijoni, kojih cil je novo življenje — — —"

— — tu se je dečko, zavzet po besedah govornika, kojih smisel je vse prej čutil kakor pa razumel, probudil iz svojega navdušenja ter se domislil na šolo in na mamico doma. V šolo je bilo že davno, davno prepozno, pohitel je k materi. Letel je, ves zasopel, poln nade in upov, da pové vse to bolni mamici, tam v revni tužni izbici, da ne sme obupati, da ne sme umreti, ker že je ljudi, mnogo ljudi, milijoni ljudi, ki so napovedali boj bedi in trpljenju . . .

Odpira vrata, k postelji radosten se vrže: "Mama, mamica, ne bo več stradanja in bede, vsem bo dobro — — —"

Ali mamica molči . . . Boža jo po voščenih modrih licih — hladna so, vlažna, lica mrlica . . .

"Ah mama, mama, mamica! Moja draga mamica!" zaklical je deček in se zgrudil ob siromašni postelji, ki je na nji smrt osvobodila njegovo porodnico — — —

Izza oblakov je posijalo solnce, in njegovi blagodejni žarki so se razlili po velebnih palačah velemesta in zlati njih odlesk razširil se je tiho in mirno po siromašni sobici.

Bilo je to solnce prvega maja.

VELEPOSESTNIKI V AMERIKI.

Millerjevo posestvo v Sacramento valley v Californiji zavzema 14.000.000 akrov, katero lastuje **en sam človek!** Taka dejstva čita naše ljudstvo hladnokrvno; rekel bi skoz eno uho noter, skoz drugo ven in zopet je vse pri starem kakor je bilo. Za dejstva se naš narod ne zanima. Toda poslušajmo, in videli bomo, kaj to pomeni:

Imenovano posestvo je dvakrat toliko, kot je Belgija z 8,000,000 prebivalstva.

Ono je toliko in še nad polovico toliko, kot je Švica z 4,000,000 prebivalstva.

Je toliko in še polovico toliko, kot je Dansko z 3,000,000 prebivalstva.

Je desetkrat toliko, kot je država Delaware. Štirikrat toliko, kot je država Connecticut. Sedemnajstkrat toliko, kot je država Rhode Island. Trikrat toliko, kot država New Jersey. Toliko in še polovico toliko, kot je država Massachusetts. Dvakrat toliko, kot je država New Hampshire. Več kot dvakrat toliko, kot je Vermont in nad polovico toliko, kot je država Maryland.

"Talk about landlords" — Veleposestva — v srednjem veku graščake. "Gee whiz!" Nikdar Evropa ni sanjala o tolikem kraljestvu, ki bi mu gospodaril en sam človek. Takega feudalizma še nikdar in nikjer poznali niso; tukaj pa je tega ena sama oseba lastnik in to na — ameriškem ozemlju, kjer je svoboda, jednakost in bratstvo le na — jeziku!

Evropski gospodje, veleposestniki so muhe napram tolikim samogoltnežem, katerih je tukaj več, kot preveč. — In ti dragi mi čitatelj misliš, da to tebi nič mar! Well, kaj pa si ti — si le za delat, da kupičiš, oziroma pomagaš premoženje kupičiti takim in jednakim požeruhom tuje lastnine? Ako so to tvoje ideje za katere misliš, da amerika stoji, potem si slabeji od živine, katero vzgojujejo razni plačani pridgarji raznih veroizpovedovanj pod kapitalističnem bičem — vse v imenu boga očeta in svitlega dolarja. Delavec, glasovnico v roke, voli za može svoje delavske stranke, le-ti, ako izvoljeni pa bojo odpravili taka kneževska veleposestva, in tudi ti bodeš dobil za odplačilo svoj delež, česar se kapitalisti tako grozno boje ter v enomer upijejo, češ, socialisti so razdiralci domovja, boječ se da zgube svoja veleposestva in knežje dohodke, in duhovniki jim pa pomagajo ter delavcem s kolom migajo rekoč: da jih bo hudič vzel, če ga ne ubogajo. Res uboga raja, a prišel bode čas, ko bodo morali tudi kapitalisti s farji vred odgovor dajati. Zapomnite si to, vi podrepniki!

OGLAS.

Slovenska knjižica, "**Kako postati državljan**", je ravnokar izšla. Cena ji je samo deset centov. Po njo pišite na državni urad socialne stranke, 180 Washington St., Chicago, Ill.

Slovenski tednik
za koristi delavnega ljudstva v Ameriki

GLAS SVOBODE

V slogi je moč! GLASILO SVOBODOMISELNIH SLOVENCEV V AMERIKI Od boja do zmage!

Slovenic Weekly
devoted to the interests of the laboring classes

Štev. 18. Entered as Second-Class Matter July 8th, 1903, at the Post-Office at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879 Chicago, Ill., 30. aprila 1909. Kdor ne misli svobodno, se ne more boriti za svobodo! Leto VIII

Razgovor pod našo zastavo:

"SVOBODA IN NAPREDEK".

Prvi Maj! Vso prirodo oživljajoči mesec, mesec dragoljubcev ali šmarnic. Kdo se ne spominja radostne mladosti, ko smo prijetno dišeče šmarnice nabirali ter jih v šopke vezali; poleg tega pa vriskali, kot bi bil naš ves svet? Srečna mladost, ni je več! Leta mladosti in radosti so brzo minula in prišla je doba, ko smo postali mladenči in še en korak, ter bili smo v starosti, ko prične vsak razsodni človek premišljati o lastnem stališču in o stališču svojega bližnjega. Tako smo postali razsodni ljudje, ko zamoramo presojati, kako ogromno delo nas še čaka, predno dospemo do naših pravic, katere nam odrekajo krvosesi, tlačitelji in svetohlinci.

Osvobojenje je edino mogoče, da se naše ljudstvo začne zavedati svojih naravnih pravic. Da si gotovi ljudje prilastujejo nekake predpravice, ali vsled podedovanja, ali vsled premoči, ter s to pretvezo druge podjarmijo in izkoriščajo, — je protinaravno početje. Po naravi ima vsak človek enake pravice do vsega, kar nam mati zemlja nudi in ni ga človeka na svetu, kateremu bi bila narava pri rojstvu določila večji delež, kot pa drugemu. Vse družabne uredbe so delo ljudi in vse predpravice so v nebovpijoči ropi, izvršeni nad svojim bližnjim, nad svojim bratom.

Vse take predpravice in rope so vselej in še danes odobravale vse cerkve in vse vere. Cerkev, oziroma vere oziroma njeni uslužbenci, od najvišjega da najnižjega, so v tesni zvezi z vsako vlado, z vsakem močnejšem in z vsakem izkoriščevalcem. In zakaj to? Zato, ker v zavetju mogočnega se jim dobro godi, žanjejo brez da bi sejali in izkoriščajo na vse pretege, brez da bi se jim bilo česa bati. Mogočni vse to prezre, a za protiuslugo, pa se mračnjaki trudijo, da "dobro verno ljudstvo" poneumnujejo, da se kar kadi in s potoma pa kaline skubijo. "Ne mrmraj če ti želodec gladu kruli, to je tako božja volja," to je vsakdanja fraza. Ako pa je trpin vsled malomarnosti delodajalca, usmrčen, se pa pravi: "ubitega je bog kaznoval, bil je brezbožnik". Vselej in pri vsaki priložnosti so prebrisane glavice v črnem fraku na strani mogočneža, a nikoli in nikdar na strani siromaka-trpina, razven, če je, ko je še živel, nenasitno malho polnil, potem se reče: "Škoda ga je, bil je vzoren človek; no pa bog je tako hotel."

Vidiš, dragi čitatelj in čitateljica, tako je in nič drugače, ker smo si sami krivi nas tepe nadloga in nas tepejo tisti, ki so najmanj opravičeni nas tepsti, ter tepli nas bodo dokler se jim bo ljubilo in dokler se jim bomo pustili tepsti.

Naši rojaki hočejo tako imeti: oni so preveč leni da bi samostojno mislili; oni raje vidijo, da drugi mesto njih mislijo in duševno delajo, češ, naj delajo in mislijo, ako kaj dosežejo bodem tudi jaz deležen, čemu bi si potem glavo belil. Drugi zopet ne mislijo na jutri, še manj pa za potomce; taki navadno rečejo: "vsaki zase", in večina pa je takih, ki jim je vsaka politika devete briga.

Danes je položaj tak, da bi se moral vsak človek s politiko baviti; politika je neobhodno potrebna in kdor ne premišla o politiki, tak je nezavednež, on si noče ne sebi in ne drugim pomagati.

Vse to nas je napotilo, da smo list povečali, ter bo v prihodnje izhajal v toliki obliki, kot je današnja številka na 8 straneh. S tem bo pomagano, da bo več čtiva kojega je naše ljudstvo silno potrebno. Zatoraj rojaki potrudite se, da list "Glas Svobode" razširjate, kolikor je najbolj mogoče, da bo ljudstvo se podučevalo in pričelo samostojno misliti.

Radi bi bili želji ogromni večini naših cenj. naročnikov ustregli in list po dvakrat na teden izdajali, toda preklicani finančni ministr za sedaj še ne dopušča. Odvisno je to od naših naročnikov, kako bodo redno naročnino plačevali; zatoraj pa tudi ob enem razpošleno opomine na zaostale naročnike in take kojim naročnina v kratkem poteče, ter jih prosimo, da nemudoma svojo dolžnost napram "Glas Svobode", store.

V bodoče stane naročnina za vse Zjedinjene države ameriške:

Celo letno.....$1.50.
pol leta.....$1.00.

Prosimo vse somišljenike se potruditi in pridobiti naročnikov kolikor največ je mogoče, ker to je vsakemu poštenjaku dovoljeno, da naročnike nabira, ima li naše pooblastila ali ne.

S tem ko smo list povečali, je še en korak, do dvakratne tedenske izdaje, kar je silno potrebno. Toraj na delo, Vi nam, mi Vam!

Uredništvo in upravništvo "Glas Svobode".

Razgled po svetu.

Avstrija.

Dunaj, 25. aprila. Uradno se razglaša, da je Rusija dopis na tukajšnjo merodajno mesto doposljala, s katerim neodvisnost Bolgarije pripoznava.

Poročilu se dostavlja, da je Avstro-Ogrska pripravljena tisto storiti, kakor hitro bo vprašanje Orient-železnice povoljno rešeno.

Dunaj, 26. aprila. — Dunajska "Neue Freie Presse" prinaša članek v katerem pravi, da se je cesar Fran Josip odločno izjavil proti ogrski dalekosežni vojaški zahtevi. Določilna beseda cesarja je bila, da složnost armade se ne sme spodkopavati.

Tudi o kritičnim bančnem vprašanju je cesar skrajno odločno stališče zavzel. Cesar je ogrskega trgovinskega ministra Kossutha in naučnega ministra Apponyia v avdienco sprejel, ter se napram ministrom z odločnostjo izrazil, kakoršna ni pri njemu v navadi, da odklanja predlog o razdvojitvi banke: Cesar je rekel, da ravno bančna skupnost je v korist ogrske države.

Iz Budimpešte se poroča, da akoprav je kabinet demisioniral, vodijo ministri začasno še svoje posle. Parlament se je do pondeljeka odgodil, da se med tem kriza oblaži.

Turčija.

Carigrad, 27. aprila. **Abdul Hamid II. sultan turškega carstva je odstavljen.** Mehemed Rešad Effendi, njegov brat bo danes ob 3. uri popoldan za njegovega naslednika proglašen.

Odstavljenje se bo po regularnih formah in po temelju mohamedanske vere vršilo. Govori se, da bo Shiek-ul-Islam, poglavar cerkve, pismo odstavitve razglasil.

London, 27. aprila. Iz Carigrada na Exchange Telegraph Company došla brzojavka poroča, da so trupe pod poveljstvom mladoturških častnikov v sultanovo palačo vstopile in sultana prijele. Kasneje so ga močno zastraženega v palačo Chereghan ob Bosporusu odvedli.

Petdeset turških častnikov je bilo od svojih trup zajetih in v Trebizond eskortiranih. Bati se je revolte med provincijalnimi trupami napram mladoturškim častnikom, ker v provincah turška duhovščina silno ruvari proti naprednem gibanju.

Nemčija.

Berolin, 25. aprila. V Bukarešti je kralj Karol slavil 75 letnico, na koji slavnosti je nemški prestolonaslednik Viljem očeta cesarja zastopal. Neki dan se je prestolonaslednik na sprehod peljal, nakar mu je umobolni pisatelj Faustner neko knjigo v glavo zabrusil. To je storil, da bi si reklamo naredil. Da so siromaka takoj zaprli, je umevno.

Španija.

Madrid, 26. aprila. Danes med mašo se je streha katedrale (stolne cerkve) v Torbesu, provincija Lergo, zrušila. 9 ljudi je mrtvih preko 30 pa ranjenih.

Rusija.

Petrorad, 26. aprila. Tolpo žensk so v vasi Kuršino, 30 milj od Petrograda, prijeli, katere so že šest mesecev grozne umore izvršovale. Neka babura, katera je gostilno imela in njeni dve hčeri so bile voditeljice ženskine razbojniške druhali. One se umorile potnike, kteri so v gostilni prenočevali, razkosale trupla, ter kose v mimo hiše deroči potok pometale.

Petrorad, 26. aprila. Polkovnika Gerassimow-a, poveljnik tajne policije v Petrogradu, so zaprli. Obdolžen je veleizdajstva, ter da je imel zvezo z raznimi revolucionarnim organizacijam.

Portugal.

Lizbona, 26. aprila. Vsled potresa v petek večer so popolnoma porušena mesta Benavente, Samosa in Santo Esteven. 37 ljudi je mrtvih in nad 100 je do sedaj iz pod razvalin izkopanih. Okolo 4000 ljudi je brez strehe in živeža.

Papež in kraljevski naslov.

"Slovenski Narod" poroča: "Ostdeutsche Rundschau" javlja, da se je avstro-ogrski poslanik pri Vatikanu, grof Szeczen, jel pogajati s kurijo, da bi papež podelil cesarju Fran Josipu kraljevski naslov za Bosno in Hercegovino. Papeževo dovoljenje za ta naslov je potrebno, ker je zadnji bosanski kralj priznal papežu pravico, da določi njegovega naslednika. Kakor zatrjujejo, ne misli Vatikan delati nobenih zaprek, da se bosanski kraljevski naslov prenese na cesarja Fran Josipa. Berolinski listi se čudijo tej vesti, ter naglašajo, da ni verjetno, da bi se avstrijski cesar tako ponižal pred papežem, kakor vladarji v temnem srednjem veku.

Plemenitaš — Socijalist.

Hon. Charles Lister, sin in dediš Lorda Ribblesdales, jeden najbogatejši plemenitaš na Angleškem, je postal socijalist in tudi s svojim prepričanjem javno nastopil.

Pri nekem banketu se je izrazil: "Upam, da doživim dobo, ko bodejo angleški aristokrati, ki najrajše žive od dela svojih podložnikov in bratov trpinov paradirali po londonskih ulicah z napisi: Prokleta Vaša dobrohotnost — Mi hočemo dela!"

—o—

ZAHVALA.

Tem potom izrekamo srčno zahvalo vsem onim, ki so našo veselico dne 17. t. m. posetili, ter pripomogli da se je čez vse sijajno obnesla in nepričakovano lep prebitek društveni blagajni v korist prišel. Toraj še enkrat: Hvala in na zdar!

Za društvo št. 1 S. N. P. Z. v Chicagi, Ill. **Odbor.**

Listnica uredništva.

J. Kotnik, Raney, Pa. List dobite knjige po kateri vprašate pa nimamo več. Zdravi!

—o—

Kviško, bratje, na slavnost PRVEGA MAJA!

Socijalističen klub 'Die Arbeit' priredi dne 1. maja 1909 ob 1 uri popoldan v Birkovi dvorani Yale, Kans., veliko delavsko veselico, kakor sledi:

1.) izvrsten govornik iz Pittsburga bode razpravljal v angleškem jeziku o pomenu prvega maja za delavce, kakor tudi o ciljih socijalizma glede zboljšanja delavskega položaja.

2.) nato sledijo govori v slovenskem in nemškem jeziku o ravno istem predmetu;

3.) po zborovanju se vrši veselica in splošna zabava s godbo in plesom, igralo bode 5 priljubljenih godcev.

Bratje in prijatelji delavstva, porabite to priliko in pridite v mogoče velikem številu, da pokažemo svetu, da mora pravična, vsemu človeštvu dobro hoteča stvar zatiranega delavstva enkrat zmagati nad krivicami požrešnega kapitalizma!

Na mnogoštevilno svidenje!

ODBOR.

Napad na svobodo

Prvi majnik — delavski praznik! In ravno za to številko smo dobili cirkular od Political Refugee Defense League, v katerem navaja gorostasna početja krvoločnega mehikanskega predsednika Diaza, kateri se je sam že sedemkrat z orožjem in silo postavil na predsedniški stol.

Ta krvolok drži mehikanske patrijote in delavske vodje, kot R. Flores Magon, A. I. Villareal in L. Rivera že čez 20 mesecev v ameriških ječah, ne da bi jim dal priložnost zagovarjati se. Do obravnav še ni prišlo in vsa pogajanja so zastonj.

In zakaj jih Diaz drži v zaporu?

Zato, ker v Mehiki je pravica prostega govora in tiska že davno v blato potlačena, pravice glasovanja ni več in prosto organiziranje delavskih unij se smatra za zločinstvo. Prigodom stavke v Rio Blanco tovarnah je Diazovo vojaštvo postreljalo 64 delavcev, 3 žene in 4 otroke.

Proti vsemu temu trinoštvu so se bojevali mehikanski politični jetniki, ki so sedaj zaprti v ječah v Zdr. državah, neumorno skozdobo 10 let. Predsednik Diaz zahteva od Zdr. držav, da te odstopijo jetnike Mehikanski vladi. — Grozno! Ali naj se konstitucijelna svoboda na rovaš krvoloka, na tak sramoten način oskruni. Do sedaj se je že čez 160 političnih nasprotnikov predsednika Diaza iz Zdr. držav moralo vrniti nazaj v Mehiko, kjer se je ž njimi po živinsko postopalo.

Toda najnevarnejši napad na ameriško svobodo je zapor in obsodba mehikanskega urednika, Antonio de P. Araujo, kateri je bil obsojen na dve in pol leta težke ječe v Leavensworth, Kans., zaradi publikacije časopisa v Austin, Tex., v katerem je kritiziral trinoštvo mehikanskega predsednika Diaza.

Življenje in svoboda marsikaterega Mehikanca in delavca je v nevarnosti, zatoraj je pa ta "League" stopila na plan, da obvaruje življenje in svobodo mehikanskih patrijotov in delavskih vodij.

Dobrovoljne prispevke v obrambo delavstva v Mehiki se naj pošlje na Political Refugee Defanse League, 180 Washington St. Chicago, in s tem pokaže, da delavstvo je univerzalno in združeno. Delavci v slogi je moč! — Vsak cent za sveto delavsko stvar in osvoboditev delavstva iz trinoških spon bo dobrodošel.

Konferenca.

Iz Washingtona se piše: Med konferenco v "Beli hiši", je predsednik Taft navzočim delavskim vodjem naznanil, da on smatra za najvažnejši čin njegovega uradovanja zakon o anti-sodnih-prepovedih. Svoje stališče v tej zadevi je on jasno razobložil v njegovem sprejemnem govoru konec julija, katero je potem povdarjal v svoji poslanici o nastopu predsedništva. Kakor hitro bo tozadevni predlog za prihodnji kongres izdelan, se bo z delavskimi voditelji o stvari posvetoval.

Gompers, predsednik American Federation of Labor je izjavil, da Federation želi da se Zvezna vlada tudi v bodoče zavzema za odstranitev otrok od dela, ter da naj kongres v to svrho denarna sredstva dovoli.

Draginja.

Chicago, 26. aprila. Podraženju moke sledi podraženje kruha, vse zaradi žitnega oderuštva na borzi, kar učinkuje na podraženje vseh živil. Veletrgovci in prekupci pripoznavajo, da take draginje še ni bilo, kakoršna je sedaj, in to povzroča, kakor trdijo, zahtevek kteri je večji, kot ponudek. Kako rapidno draginja rase, podamo zaznamek cen nekterih živil: Krompir l. 1909 $1.15 bushel proti $0.85 l. 1908; zelje v glavah zaboj $3.25 l. 1909 proti $2.00 l. 1908; korenje vreča $1.00 l. 1909 proti $0.80 l. 1908; špinača bushel $0.75 l. 1909 proti $0.50 l. 1908; jabolka sod $6.00 l. 1909 proti $3.00 l. 1908; grozdje zaboj $3.75 l. 1909 proti $3.25 l. 1908, itd.

Linčanje v Oklahomi.

Ada, Okla., 27. aprila. Čez 100 mož broječa tolpa je štiri živinske trgovce iz mestne jetnišnice vzela ter jih linčala. Usmrčeni so: J. E. Miller iz Forth Worth, Texas; E. B. Burrell, iz Duncan, Okla.; Jesse West, iz Canadian; Joe Allen, iz Canadian, Tex. West in Allen sta bila premožna in sta obširne živinorejske farme v Texasu imela. Na straži je bil tisto noč samo eden mož, katerega je tolpa takoj premagala in jetnike iz ječe odvedla, ter na tram bližnjega skednja obesila. Obešeni so bili obtoženi, da so bili v zvezi z umorom zveznega-maršala A. L. Bobbitt, kateri je bil zadnjega dne februarja zavratno ustrelen. Zaslišba se je vršila minuli četrtek, toda obtožba ni bila vložena. Linčani Miller, zapušča rodbino v Forth Worth. On je baje v svojem življenju 6 ljudi umoril in je bil sodrug zloglasnega desperado (tolovaja) Pat. Garret; on je bil ž njim, ko je bil Garret v Las Cruses-u usmrčen. Burrell je bil strižnik Millerja, ter je bil kot državna priča. On je razodel zvezo oziroma zaroto West in Allena za umoritev Bobbitta, kateri je bil v sovraštvu z Millerjem. Med druhaljo bilo je več uglednih meščanov, ter le malo jih je bilo zakrinkanih. Aretacije se niso vršile. (Op. ur. Iz tega se vidi skrajna surovost in čas bi že bil, da bi "pravica" (?) tako početje kot je linčanje strogo kaznovala. V tem slučaju niti aretacije ni bilo, kar pomenja da sodnijska oblast odobrava, ko se zločini na zločine kopičijo. Morabiti, da se taki zločini tudi k ameriški svobodi prištevajo. Kadaj se bo tukajšnji kazenski zakon reformiral? To tudi bog ve!)

Sodba.

Washington, 23. aprila. Z ozirom na v Chicagi vprizorjeno gonjo pšeničnih cen, je poljedelski tajnik Wilson izjavil, da je v deželi dovolj pšenice, katera se zamore po navadni ceni prodajati. Podraženje ni opravičeno z dejanskim položajem. Poljedelski urad je podatke od zanesljivih farmerjev dobil, kateri imajo strokovno znanje in je njih sestav verojetnejši kot pa oni borznih špekulantov. Posledica sedanje gonje cen bo, da bojo v prihodnjem letu toliko več pšenice sejali in pridelali, kar bo povzročilo nadprodukcijo in zmešnjavo v trgovini, ker ne bo mogoče pridelek spečati. Ko so leta 1898 pšenično ceno na $1.85 pritirali, so farmarji nastopno leto mnogo več pšenice sejali in padla je vsled tega na 89 centov bušel. Leta 1908 se je 665 milijonov bušljev pšenice pridelalo, to je, 37 milijonov več kot leta 1907. Od pomankanja pšenice tedaj ne mora biti govora. (Op. ur. Dokazila o lopovščini so stvarna, toda kaj pomagajo izkoriščanemu ljudstvu? Nič, in desetkrat nič! Ali vlada nima nobenega piškavega zakona da bi roparskega oderuha v luknjo vtaknila? Seveda, Patten je multimilijonar, zatorej zadostuje ako se o njem besedič, da bi se ga po krempljih pošteno okrcalo in mu zaklicalo: "Stoj lopov! Ti si kradel siromaku kruh, oropal si milijonom otročičkov najpotrebnejši živež! Marš na 20 let kamenje drobiti!" To bi bilo pravo v republikanski državi. Ali, kaj ko se nikjer na svetu "gemblarija" tako očitno ne pospešuje, kot ravno tukaj, zato pa tudi rečemo: kdor veruje v ameriško enakopravnost, je zrel za norišnico.)

Književnost.

Arthur M. Lewis, popularni predavatelj v "Garick" gledališču bo izdajal perijodičen magazin "**Evolutionist**". Ta magazin bo izhajal enkrat na mesec in bo poleg druzega dobrega čtiva vseboval tudi njegova predavanja o socijalizmu in raznih debatah. Oni, ki razumejo anleško, naj bi si ta magazin naročili. Stane za celo leto 75c, za osem mesecev 50c, za štiri mesece pa 25c in se ga naroči pri zalagatelju na 180 E. Washington Str. Chicago, Ill.

Pozor čitatelji!

Z današnjo izdajo poslali smo čez 1000 iztisov lista "Glas Svobode" na ogled. Oni rojaki, katerim list in naša pisava ugaja, se naj na list takoj naroče in stopijo v naše vrste v boj za pravico in delavsko zmago.

Z današnjim dnem smo poslali tudi opomine rojakom-naročnikom, kateri dolgujejo na naročnini in tudi onim, katerih naročnina bo v kratkem potekla.

Prosimo, da se naši opomini upoštevajo, ker vsako delo je svojega plačila vredno.

*

Vsem cenjenim naročnikom Glas Svobode v Calumetu in okolici naznanjamo, da lahko plačajo svojo zaostalo naročnino vsako soboto in nedeljo v gostilni pri John Plautzu, ali pa pri Paul Shalcu, ker g. Schweiger se je naveličal po tri- ali štirikrat brezuspešno na naročnikov dom hoditi.

Upravništvo "Glas Svobode".

Listu v podporo.

Jacob Cesar 25., J. I. Chicago $1.00. John Kramer v Black Diamond, Wash. nabral $1.15. Darovali so. Martin Dobranc 50c., da bi se delavcem oči odprle, in da bi se vsi na "Glas Svobode" naročili; Frank Stermšnik 25 c., ker S. N. P. Zveza bo imela svojo konvencijo brez vsakih zgagarjev; John Kramer 25c., da bi ljudje najprvo pred svojim pragom pometali; Anton Slapnik 15c., da bi se ljudje spametovali in ne drugih pohujševali.

Iz Washingtona Neimenovan poslal za piruhe uredniku $1.00, upravniku $1.00 in v podporo listu $1.00. Srčna hvala!

—o—

Stavke.

Miners Magazine je izdal sledeče svarilo: "Vsi člani organiziranega delavstva so zaprošeni, da ne prihajajo v Goldfield, Nevada, ker tam je štrajk.

V Nome, Fairbanks in Douglas Island Alaska so vsi premogarji in rudokopači na štrajku." Toraj stran od tam!

IZJAVA.

Potrjujemo, da g. Vincenc Zevnik, tajnik društva "Slovenija" št. 56 S. N. P. J. v New Yorku, ni naš dopisnik in da ni z dopisom v neki naši štev. s podpisom "Slovenian" v nikakoršnem stiku.

Uredništvo "Glas Svobode"

Ako Ti je list "Glas Svobode" všeč, priporoči ga prijateljem in znancem; ako Ti pa ni povolji, povej nam!

—o—

POZOR SLOVENKE!!!

25 let stari Slovenec se želi pismenim potom seznaniti in potem poročiti s pridno in pošteno Slovenko v starosti od 17 do 22 let. Samo na resne ponudbe s sliko se bo odgovorilo, ter slike na zahtevo nazaj vrnile.

Naslov pove uredništvo "Glas Svobode". (16—23)

Išče se

John Koščak, doma iz Škocijana, vas Zagred; sedaj je nekje v Ameriki. Kdor ve za njegov naslov, prosim da se ga meni naznani, ali pa naj se sam javi.

Martin Kernc,
R. R. No. 1., Pittsburg, Kans.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za $ 10.35	50 kron,
za $ 20.55	100 kron
za $ 41.10	200 kron,
za $ 102.75	500 kron,
za $ 205.00	1000 kron,
za $1020.00	5000 kron,

Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljatve izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dneh.

Denarje nam poslati je najpriličneje do $25.00 v gotovini v priporočenem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft:

FRANK SAKSER CO.
82 Cortland St., New York
104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

Strahovalci dveh kron

ZGODOVINSKA POVEST. **Spisal FRANJO LIPIČ**

PRVI DEL.

XXIV.

Po zemlji varno hodi,
Moj up je šel po vodi.
Prešeren.

Skoro ob isti uri, ko je plemič Kržan stal pred generalom della Croce, se je odločila usoda vojvodinje Asunte. V palači malteškega poslaništva se je oglasil zopet stari duhovnik, zaupnik pirata Gjačiča in je vojvodi Dall Ferro izročil pismo, ki ga je starec trepetaje čital in potem izročil svoji hčeri.

Svetli vojvoda! Zahvaljujem se Vam za točni in jasni odgovor. Veseli me, da se je vojvodinja Asunta odločila za mojega sina, ki jo ljubi iz vsega srca. V smislu najinega odgovora Vas prosim, bodite danes teden na svojem otoku kamor Vam pripeljem svojega sina. Gjačič.

Tako je pisal kralj piratov in tako vojvoda kakor Asunta sta vedela, da morata ta ukaz do pičice natančno izpolniti.

— Čez teden že . . . je zavzdihnila Asunta, a umolknila je in zadušila svojo bolest in svoj strah, ker je videla, kako strahovito je vplivalo to pismo na njenega očeta. Stari mož je na skrivnem še vedno upal, da najde kak izhod iz sveje stiske, zdaj so mu pa razpadle vse nade.

— Čez teden dni . . . je s tresočimi ustnicami ponovil starec vzdih svoje hčere. In kdo ve, kako bo takrat. Gjačič zahteva ne le tebe, hčerka moja, nego tudi vojvodski naslov. Kaj bo, če ga ne dosežem, če ga ne izposlujem niti z največjimi žrtvami? Da, ko bi smel govoriti, ko bi smel Zenu vse povedati. Toda prisega mi zapira usta. Ničesar ne smem povedati. Niti imena tistega, za katerega hočem kupiti vojvodski naslov.

Zle slutnje vojvode Dall Ferro so bile utemeljene. Minister Zeno, ki je tekom popoldneva obiskal vojvoda Dall Ferro, se ni dal ne prerositi ne podkupiti in ostal je neizprosen tudi ko je vojvoda ponudil republiki beneški veliko svoto za njene vojne potrebe.

— Ne morem Vam ustreči, je izjavil Zeno. Kako morete zahtevati, naj prizna republika kot vojvodo otoka Kasos človeka, čigar imena nam nečete povedati. Kasos leži tako blizu azijskega obrežja, da bi Turki prav lahko smatrali za izzivanje, če bi beneška republika ugodila Vaši želji. Mi moramo zdaj vse opustiti, kar bi dalo Turkom povod za vojno proti nam. Izpolnim Vam vsako željo drage volje, ali kar bi znalo beneški republiki količkaj škodovati, tega na noben način ne storim.

Dasi je ta izjava uničila zadnja upanja vojvode Dall Ferro, je starcu vender imponirala domovinska ljubezen vojnega ministra Zena. Vse je ta mož bil pripravljen storiti za svojo domovino, vse je žrtvoval njenim interesom. Vojvodo je obšlo spoznanje, da le taki možje kakor Zeno so v stanu dosezati velike uspehe. To spoznanje je dalo vojvodu vsaj nekoliko notranjega miru in obudilo je v njem zopet nekoliko stare njegove enerižje. Odkar se je bil kralj piratov polastil njegovih sinov, je strah za usodo teh otrok in vojvodinje Asunte zlomil vso vojvodovo notranjo moč. Zdaj je Zeno provzročil nekak preobrat in vojvoda je zadobil vsaj toliko svoje volje, da je bil zopet v stanu mirno premišljati, kaj naj stori.

Poslovil se je hladno od vojnega ministra.

— Sprejmite mojo zahvalo za Vaš obisk, je dejal vojvoda pri slovesu. Priznam, da so nagibi Vašemu postopanju plemeniti. Vam se gre za korist Vaše domovine, meni za korist mojega rodu. Pota beneške politike in moja pota se bodo odslej večkrat križala, a moje osebno spoštovanje do Vas Vam ostane v vsakem slučaju.

Minister Zeno se je hladno priklonil, zavedajoč se, da je vreden laskavih besed starega vojvoda.

— Predno grem, je rekel Zeno, dovolite mi, da Vam nekaj svetujem. Oni dan, ko je veliki svet odklonil Vašo željo zastran vojne proti piratom, ste na velikih stopnicah doževe palače izrekli silne grožnje proti beneški republiki. Ravno zdaj ste zopet nekaj takega namignili, rekši, da bodete križali pota benške republike. Moja dolžnost je, da tega ne prezrem. Pojmim Vaša čuvstva, ali korist republike zahteva, da o tem obvestim svet desetorice. Svetujem Vam torej, odpotujte čim prej, zakaj naša državna inkvizicija je brezobzirna.

— Jaz odpotujem že jutri zjutraj, je ravnodušno odgovoril vojvoda in potem sta se moža ločila, dobro vedoč, da sta kraj vsega osebnega spoštovanja drug drugemu neizprosna nasprotnika.

Vojvodinja Asunta je vzela naznanilo očetovo o odhodu molče na znanje. Vse njene misli so bile pri Kržanu. Kapitan Desantič ji je prišel sam naznanit, da je Kržan izginil brez sledu.

— Povsod sem že povpraševal po njem. "Ospizio dei nobili" je zapustil zjutraj, dopoldne je bil zaprisežen kot častnik, od tedaj je izginil. Vprašal sem na policiji, a tudi tam ne vedo ničesar o njem. Morda je bil v kaki krčmi ubit. Ko sem izrekel ta sum na policiji, so se mi smejali, češ, naj bom brez skrbi, Kržan da se že zopet oglasi.

— Desantič, prosim vas, ne zapustite me, je hitela Asunta. Čaka me nekaj groznega. Edino moje upanje je Kržan. Jutri zjutraj odpotujem z očetom; če dotlej ne dobite Kržana, sem morda izgubljena za vse življenje.

Desantič in njegovi mornarji so iskali Kržana ves večer in vso noč, seveda brez uspeha, saj je bil Kržan s Tomom vred ujetnik generala della Croce.

Zjutraj na vse zgodaj sta se vojvoda in Asunta vkrcala na veliko ladjo, ki ju je čakala v pristanišču in Desantič je prišel Asunti naznanit, da je bilo vse njegovo iskanje zaman.

— Mogoče je samo troje: da je mrtev, da je ranjen in ne more nikamor, ali da je v ječi.

Desantič je zmajal z glavo in tiho rekel:

— Mogoče je še nekaj, svetla vojvodinja, da se je nalašč skril. Danes vam lahko povem, da je imel vedno dvome, če so vaši nameni ž njim pošteni.

— Ti dvomi so mi razumljivi, je rekla Asunta po dolgem molku. Ne zamerim mu tega. In če se je skril, da bi mu ne bilo treba izpolniti dane obljube, je tudi prav. Tako vsaj vem, da nimam od njega ničesar pričakovati.

Poslovila se je na kratko od Desantiča in odšla v kajuto. A tamkaj ni mogla več premagovati svojih čuvstev.

— O, Andrej, če si živ, bog ti daj vso srečo, so šepetale njene drhteče ustne. Bil si moje edino upanje; ljubezen bi ti bila dala moč, da bi me rešil. Zdaj sem izgubljena.

Ladja se je zazibala in z razpetimi jadri odplula iz pristana na sinje morje, za njo pa je plula jadrenica kapetana Desantiča.

XXV.

Pozvat ću ga na mejdan junački
Odsić ću mu glavu na mejdanu,
Tebi ću je, dužde, darovati,
Za jabuku, mome gospodaru.
Hrv. narodna.

Komaj je bila ladja, s katero sta se odpeljala vojvoda Dall Ferro in njegova hči, zapustila beneški pristan, je že general della Croce vstopil v "ječo", v kateri sta bila Kržan in njegov sluga in jima naznanil, da sta zopet svobodna.

— Ne zamerite mi, dragi plemič Kržan, da sem Vas zadržal pri sebi proti Vaši volji, je rekel general, in verujte mi, da so me vodili najboljši nameni.

Kržana je vso noč, ki jo je prebil v generalovi sicer tako udobni ječi, lomila onemogla jeza. Ko je videl pred sabo generala, bi ga bil najraje na mestu pobil, a premagal se je, kajti sklenil je bil trdno, da pozove generala na dvoboj in trden je bil tudi njegov sklep, da mora general svoje nasilje plačati s smrtjo.

— Dovolite mi, gospod general, je osorno rekel Kržan, da zahtevam zadoščenja za to, kar ste mi storili. Svoboden plemič sem in nihče nima pravice, mi kratiti to svobodo. Nikdar si nisem želel ne Vašega pokroviteljstva, ne Vašega posredovanja v mojih zadevah. V kakšnem razmerju sem z vojvodinjo Asunto Dall Ferro, to je stvar, ki se Vas čisto nič ne tiče. Upam, da mi ne odrečete zahtevanega zadoščenja.

— In kakšno naj bo to zadoščenje? je vprašal general z rahlim usmevom na ustnih. Ali želite mar zadoščenja z orožjem?

— To se pač ob sebi umeje, gospod general.

— Dvoboj na življenje in smrt?

— Da, gospod general, na življenje in na smrt.

Kržanovi odgovori so bili jezni, a generala to ni spravilo iz ravnotežja.

— Pripravljem sem, Vam dati vsako zadoščenje, je še vedno smehljaje odgovoril general, toda opozoriti Vas moram, da določajo beneške postave smrt na vešalih za tistega, ki zmaga v dvoboju. Ker pa mislim, da si Vi tako malo želite vešal kakor jaz, Vam predlagam, da odloživa dvoboj za nekaj tednov.

Kržan se je pri teh besedah porogljivo nasmehnil in zdaj je bilo konec generalovi potrpežljivosti.

— Mladi mož, je zaklical s trdim glasom, o pogumu generala della Croce ni še nihče dvomil. In tudi Vam prepovedujem vsak dvom. Ali me razumete? Prepovedujem Vam vsak dvom. Kar sem storil, Vam pojasnim, kadar pride čas za to. In tudi zahtevano zadoščenje dobite o pravem času. Sprejeti ste v beneško armado. Že tekom prihodnjih dni se odpeljete na otok Ciper in tudi jaz pridem tja že v najkrajšem času. Od trenotka, ko stopim na ciperska tla, sem Vam na razpolaganje. Ali ste me razumeli, plemič Kržan?

— Da, gospod general in bodite prepričani, da sem si zapomnil vsako Vašo besedo.

— Prav in sedaj z bogom in na svidenje na Cipru.

Kržan se je molče priklonil in je odšel iz sobe. Tomo bi se bil rad s kako prijazno besedo odslovil od generala, ali ni si upal zinniti besede in se je molče splazil za svojim gospodarjem iz hiše.

— Pasja dlaka, kdo bi bil mislil, da zna ta konjski mešetar tako hud biti.

To so bile prve besede, ki jih je bil izgovoril Tomo, ko je že skoro pol ure begal za svojim gospodarjem, ki je brez cilja hitel po ulicah, da bi premagal silno jezo, ki je divjala v njegovi notranjosti. Kržan niti slišal ni opomnje svojega sluge, nego je molče hitel dalje, dokler ni naposled prišel do arzenala na koncu otoka, ki varuje Benetke pred morjem.

Tam se je Kržan ustavil in s svojimi bistrimi očmi nepremično zrl na sinje morje, kakor bi hotel s pogledi dohiteti ladjo, ki je odpeljala kdo ve kam vojvodinjo Asunto. Vsa njegova ljubezen je udarila sedaj na dan in mu prevzela srce in dušo s toliko bolestjo, da je komaj zadrževal svoje solze.

Asunta, Asunta, moja ljubezen te spremlja na konec sveta, so dihnile njegove ustne, Asunta, ti moje življenje in moja smrt, jaz pridem za tabo.

Tomo je sedel poleg Kržana na tleh in se tudi oziral po morju. Ogledoval je ladje, ki so se pojavljale na obzorju in na obzorju izginjevale in sledil je barčicam in jadrenicam, ki so švigale okrog otoka.

Naenkrat je vstal, zavaroval oči z roko pred solnčnimi žarki in z napeto pozornostjo ogledoval ladjo, ki je tekla po morju kakor bi ne imela cilja, zdaj sem zdaj tja.

— Kravji rogovi naj mi zrasejo in dihurja smrad naj se me prime če to ni ladja kapetana Desantiča, ki šviga tod okoli pa se nikjer ne ustavi, je zakričal Tomo in začel mahati s svojo kučmo in tuliti na vse grlo "alo alo — o — o".

Tudi Kržan je planil po koncu.

— Da, to je "Maria Immaculata" je zaklical, ko je bil nekaj trenotkov motril jadrenico. To je Desantičeva ladja. Aló.

Toda klicanje ni imelo uspeha. Sicer sta bila Kržan in Tomo prepričana, da se je njuno klicanje čulo na ladjo, toda jadrenica se ni ustavila, nego obrnila na drugo stran in kmalu izginila v daljavi.

— Kaj neki to pomeni, je vprašal Kržan svojega slugo. Vojvoda je zapustil Benetke. Ko sem šel prej po obrežju, sem videl, da je tudi "Maria Immaculata" odplula — a zdaj se klati tod okoli, kakor bi imela kak poseben namen in zbeži, čim se jo pokliče. To je jako sumljivo.

— Da, to je sumljivo, morda je Desantič tihotapec.

— Ne govori tako bedasto. Desantič je v službi vojvode Dall Ferro in ta se pri svojem ogromnem bogastvu ne bo bavil s tihotapstvom. Ne, Desantič mora imeti kako posebno naročilo, a midva tega danes pač ne bodeva zvedela.

Kržan se je vrnil s Tomom v mesto in se oglasil v vojašnici, kjer je moral takoj nastopiti svojo službo. Nihče ga ni vprašal, kje se je mudil, in zakaj se je za ves dan zakasnil. Iz tega je Kržan spoznal, da je bil general Della Croce res vse uredil in da bi ne bil več videl Asunte, tudi če bi ne bil šel prejšnji dan iskat generala, marveč se po dobljenem ukazu takoj oglasil v vojašnici.

Njegove jeze na generala Della Croce pa to ni ohladilo. Stokrat se je ta dan zaklel, da pokliče generala na dvoboj še tisto uro, ko pride na Ciper in stokrat se je zaklel, da njegovemu sovraštvu ne bo konec, dokler ne usmrti generala.

(Dalje prihodnjič.)

POTREBA ORGANIZIRANEGA DELAVSTVA.

Dandanes že vsak dijak poljedelstva, vsak modroslovec, vsak pravičen in resnicoljubni državljan in večje število delodajalcev priznavajo potrebo organiziranega delavstva, ter se očitno izražajo, da ko bi oni bili v delavskih vrstah, stopili bi v strokovne unije.

Pred leti je Abraham Lincoln, delavstvu svetoval naj se organizira, in Wendell Phillips je vedno nastopal v delavstvu, ter ga bodril k združenju.

William Gladstone, je rekel, da strokovne unije delavcev bi bile zajeza demokracije, in še kardinal Manning je vspodbujal delavce rekoč, da se naj zavarujejo stem, da se organizirajo.

Profesor J. Thorold Rogers, glava politične ekonomije Oxford vseučilišča, koji je natančno preiskal vse podatke in stališče delavstva izza šest let nazaj, je rekel: "Strinjam se z strokovnimi unijami, kot principielna odpomoč delavskih mas."

Še veliko je drugih mož, katerih imena so poznata v vsaki hiši, in ki se tudi brez obotavljenja strinjajo z trgovskimi organizacijami, ter se jih torej nemora pristranskim prištevati in so nam v večjo zaslombo, kot neizvežbani neuniski delavci, koji se zadovoljujejo stem, da misli, kak potuhnjen boss — mesto njih.

Unije so tukaj in so tudi potrebne, ter bojo tudi ostale, brez da bi se pred kom rabile opravičevati.

Mi pa smo pripravljeni to tudi dokazati. — Unije, primorajo magnate da zvišajo plače, zato imamo brezštevilnih dokazov. One zabranjujejo znižanju plače. So strogo proti vposljenju otrok v vsakoršni obliki.

So v odpomoč brezposelnim v vsakem oziru. Neunijski delavci pa vsega tega nimajo.

Skrbijo za bolne in pomagajo vdovam in sirotam; se borijo da izposlujejo iste vrejene pravice za ženske, kakor jih imajo možki pri istem delu.

So velika pomoč družinam, ker kot unisti in ako zložni, pridobijo sebi in njim najboljše stališče, kar se jih sploh pod današnjem sistemom dobiti more.

Vse to in veliko jednakih prilik dokazuje, da je v obče koristno da se delavci organizirajo in pristopajo k unijam. Tam jim je zajamčena pomoč v stoterih slučajih, v kojih si posamezni, brez da bi bil član zveze ali unije, pomagati ne more.

Marsikteri naših rojakov si misli: "češ, kaj bom k društvu pristopal; par let sem tu, pa pojdem zopet domu." Toda premisliti je, da neprilika in nesreča nikoli ne počivati, in nihče ne ve, ne dne, ne ure, kje ga čaka in doleti. Vse kesanje je potem prepozno. Zatoraj dragi rojak, daj si svetovati in pristopi brez odloga k društvam in unijam; mogoče ali pa celo gotovo, nam boš hvalo vedel za dober svet.

Opozarjamo rojake, da nam bode knjiga "Opatov Praporščak" kmalu pošla. Ta lepa zgodovinska povest obsega 211 strani in stane le 35c. poštnine prosta.

NE OZIRAJTE SE

na vpijoče oglase ki trdijo, da za polovico vrednostne cene prodajajo.

Mi tega ne storimo; marveč Vas vabimo da pridete in si ogledate blago. V zalogi imamo raznovrstne

obleke, slamnike, klobuke, srajce, ovratnike, spodnje obleke i t. d.

Oglejte si vzorce za moške obleke in

velikanska zaloga obutev.

STROGO UNIJSKA PRODAJALNA

J. J. DVORAK & CO.
UNION CLOTHIERS AND TAILORS.
598-600 BLUE ISLAND AVE.

Izdelane za Vas

Obleke pomladanskega kroja. Oglejte si jih v razložnem oknu in v prodajalni. Posebni kroji, veliko veselje za mladenče. ¶ ¶ Konservativni modeli za priletne moške, najlepšega in najnovejšega kroja; vse obleke so prikladne ter vredne imenovane biti "Sckwitznerjeve obleke". ¶ ¶ ¶

Največja prodajalna oblek to stran glavnega mesta je

Schwitzner CLOTHING CO.
577-579 BLUE ISLAND AVE.

Cunard, Ogrsko, Ameriška Linija

Iz New Yorka v zredozemska in adrianska pristanišča

V Reko čez Gibraltar, Neapolj in Trst

Slavonia, Pannonia, Novi Moderno Zgrajeni Parniki na Dva Vijaka Od 10,000 do 13,000 ton Carpathia, Ultonia

Posebno zgrajeni v to svrho in bojo redno pluli na tej črti skoz celo poletje in zimo; pridružila se bodeta še dva največja svetovna parnika Carونia in Carmania. Obiščite naše zastopnike glede cen in izvanrednih komodnosti za med krovne potnike. — Za nadaljna pojasnila obrnite se na

CUNARD STEAMSHIP CO., Ltd.,
F. G. Whiting, M'g'r Western Dept., S. E. Cor. Dearborn and Randolph Sts. Chicago, Ill., ali na lokalne agente vsepovsod.

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.
544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 433.

Na novem prostoru V. Kobzina

594-596 Blue Island Av., Chicago

Slika predstavlja otročji voziček, trpežnega dela s streho samo $3.95

Se priporoča slav. občinstvu za obisk, ter jamči za točno in pošteno postrežbo

Slovenci pozor!

Ako potrebujete odeje, klobuke, srajce, kravate ali druge važne reči za možke — za delavnik ali praznik, tedaj se oglasite pri svojem rojaku, ker lahko govorite v materinščini.

Čistim stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

JURIJ MAMEK,
581 S. Centre Ave., blizo 18. ul.,
CHICAGO, ILLINOIS

Sad civilizacije dvajsetega stoletja.

Življenska slika delavske družine v bogati ljudovladi Zveznih držav.

Marsikedo se spominja na mrzli večer dne 13. aprila 1909. Ojster veter je bril čez hrib in dol in prisilil celo dobro oblečene meščane, da so se premikali urno po ulicah. Vremenska opazovalnica zabeležila je pad toplote za 30 stopinj med 10 in 11 uro v noči. Oblaki so pokrili luno in zvezde, sneg se je vsiljeval, in tema je padla na naravo.

Isti čas, to je med 10 in 11 uro v noči, pripetil se je dogodek v raztrgani koči v ozadju hiše št. 3588 East 72 Street, kateri je povod tej resnični pripovedki, dogodek, ki se tiče zapuščene delavske družine, in razpravlja tragedijo, kakoršnih je več v blaženi Ameriki, v bogati kapitalovladi Zveznih držav, kjer gospodujete menjaje republikanska in demokratska stranka.

Ob 10 uri 10 minut v noči ločila se je v tej koči duša iz izstradanega in izmučenega ženskega telesa. Na ženskem truplu ležalo je mrzlo trupelce novorojene hčere, ki je bila jedna dvojčkov. Drugi dvojček, tudi hči, spal je prvo noč spanje miru v jami na pokopališču Woodland.

Mrtva ženska bila je mati malih otrok. Okoli njene smrtne postelje čepeli so še 4 živi otroci v začudenju in strahu. Dve sosedi ste jokale jok tuge, ter klečali poleg moža z žilavimi rokami, ki je glasno jokal in zdihoval skrivaje vpadli obraz v raztrgano odejo smrtne postelje. Bil je to soprog mrtve.

Mati Barbara Jandik, žena Franceta Jandik, češki dninar v neki tovarni za jeklo, koji mogoče ni imel 50 prijateljev in znancev vse svoje žive dni, je prenehala kot bitje med živimi, postala je mrtvo truplo, kar poročam tebi delavec, tebi delavka, poročam tisočem mojih bratov in sester, zato ker kaže ta prezgodnja tragična smrt na vnebovpijoče krivice, ki se gode pod kapitalistično vlado meni in tedi, in miljonom tacih kot sva midva, zato ker je delavstvo mlačno in nesložno, ker se ne zaveda svoje pravice in svoje moči, zato ker čita in podpira časnike, ki zagovarjajo kapital, zato ker voli svojim zastopnikom svoje sovražnike, svoje tlačitelje, ki se rekrutirajo iz republikanskih, demokratskih in puhlih nacijonalnih strank.

Umrla je radi revščine; prominula je radi lakote in bede. Umrla je ker je primanjkovalo njenemu životu vsakdanjega kruha. V zapuščenosti in v siromaštvu umrla je v mrzlej sobi borne koče ženska v dobi 30 let pri izvrševanju najvzvišenejnega poklica njenega spola — pri porodu človeških bitij.

Njena smrt rešuje najvažnejše današnje uprašanje: **"Kako zamore delavski oče preživeti družino 5 oseb pri današnjih visokih cenah življenskih potrebščin, in pri negotovi dnini od $1.25 do $1.50, kakeršne je deležen navadni delavec v mestu". Mati Barbara Jandik in njeni dvojčki ponujajo njih mrzla trupla v dokaz, da družinam pri današnjem negotovem nizkem zaslužku dninarja ni mogoče živeti, ampak da — mrjejo gladu — — —**

*

Pred 15 leti skušal je France Jandik, star sedaj 38 let, šibo kapitala na Češkem, in sanjal je sanje nezavednega o ameriškem raju. Kot sin ubožnih staršev je služil vsakdanji kruh že od mladih nog. Ko je pričel misliti, upal je vedno na boljšo bodočnost na zapadnej strani atlantskega morja, kjer je njegov brat služil ameriške dolarje. V Ameriko ni mogel v fantovski dobi; cesar ga je poklical k izvrševanju svoje dolžnosti, in služil mu je kot vojak 3 dolga leta zastonj.

Odpuščen iz armade vrnil se je Jandik v svoj rojstni kraj, v občini Klatovy na Češkem, kjer je bil že prvi večer po prihodu vsem vaškim dekletam najljubši plesalec na nekej kmetski veselici. Največkrat se je sukal z brdkim, rujavolasim, temnookim dekletom, kojega zalo žareče lice je poljubil še isto noč pred durmi njenega očeta.

Jandik in Barbara sta bila kmalu zakonski par, in skupaj sta sanjala o drugi boljši deželi. Že prvo leto se jima je rodilo dete, ki je pa kmalu umrlo. Francetov brat Ivan bil je tedaj že v Ameriki od koder mu je večkrat pisal o svoji sreči. Kot mrzlica so mu šle po žilah pisane besede brata, in dežela "mleka in strdi" mu ni šla iz glave noč in dan. Njegov oče dal mu je 200 kron, in nevesta dobila je tudi 200 kron dote. S tem je France odjadral v medkrovju proti New Yorku, kamor je prispel pred 7 leti z 10 amerikanskimi dolarji v žepu.

Brat Ivan dobil mu je delo na nekem lesnem trgu v New York, kjer je služil Jandiku visoko dozdevajočo se svoto $1.65 za 10 ur na dan kadar je delal. Bil je večkrat "ablegan", vkljub temu je zaslužil okoli $8.00 na teden prvo zimo. Štedil je in živel je skromno, ter tako prihranil v prej ko pol leta $65.00, katere je poslal ljubi Barbari za potovanje v Ameriko. Dospela je slednjič, z drugim rojenčkom ob njenih prsih, katerega še oče ni videl.

Družina se je naselila v malo kočo na Petrie Street. Jandik, upajoč na stalnejše delo, sprosil je službo v tovarni za jeklo, kjer je služil $1.45 na dan. Preselil se je na 72. Street, kjer je životaril precej povoljno. Po poldrugoletnim stalnim delom pričelo se je delati nestalno. Jesti treba je bilo vsaki dan, najemnino, $4.00 na mesec, treba je bilo plačevati naprej, in otroci so se množili po Rooseveltovem 'anti-race-suicide' receptu — jedno dete vsako leto. Vsega skup bila je Barbara mati 8 otrok v 9 letih. Kaj se če, mladost je norost, in časa bilo je dovolj za taki "špas", saj je bil Jandik večkrat "ablegan" za dan ali dva. Štirje otroci z dvojčki vred so umrli v detinjski dobi. Štirje žive; Ana, 9 let; Rozika, 7 let; Ivan, 5 let; in France, 3 leta star.

Jandik ima skušnjo inozemcev v Ameriki: človek, **če ima delo,** zasluži nekaj več kot v Evropi, a zato ima izdati več za življenske potrebščine kot v starem kraju.

Vzlic vsem tem je bil Jandik zadovoljen s svojim življenskim žrebom, s svojimi bremeni. Obiskoval je cenkev vsako nedeljo, in dal 10c v dar; zavaroval je svoje življenje za $1000.00, in plačeval $1.50 mesečne zavarovalnine; okoli $1.00 izdal je na teden za družinsko obleko; 15c je porabil za tobak in 20c za pivo; družina je jedla trikrat na teden juho in meso; obiskal je to ali ono lepo nedeljo kak mestni park z družino; plačeval je $3.00 na leto za češki časnik; in vrhu vsega tega je vložil vsak teden $1.00 v blagajno neke stavbinske družbe, katera naj bi mu v gotovem času postavila lastno streho in ognjišče. Dolžan ni bil nikomur. Njegovi povprečni dohodki so zrastli na $10. na teden, in to mu je dajalo up, da bo dosegel lastni dom.

Bil je naklonjen svojim dragim. Pritoževal se ni. Žena bolehala je večkrat na pokostnici; Anica in Rozika obiskovale ste šolo; družina se je množila in je rastla; vsakdanje potrebščine so se dvigale vidno.

Sem ter tje je Jandik sicer zgubil delo, a dobil je zopet drugo; saj časi so bili dobri. Trudil se je vedno doseči višjo plačo, a vse kar je dosegel bilo je $2.00 za 12 urno nočno delo. In med raznimi službami je zgubil več dni, več zaslužka.

*

Dogodki leta 1907, ko je nastopila neizprosna kriza, so menda še vsakomur v spominu. Rano v jeseni so padli vrednostni papirji na Wall Street za biljon dolarjev, in denarna panika bila je splošna. Tovarne so se zapirale, delavstvo se je odslovljalo.

Kriza objela je tudi Jandikovo obitelj. Oče zgubil je delo 16. novembra, in dobiti drugo je bilo nemogoče. Taval je od zore do mraka po polnih cestah, in iskal je dela vsak dan po 10 ur. Skozi vso zimo delal je štiri dni pri čedenju snega raz mestnih ulic. Delo dobil je še le pozno v aprilu 1908, ko je začela tovarna za jeklo zopet gibati. Teh groznih 6 zimskih mesecev brezposelnosti porabilo se je $51.00, ki so bili naloženi pri stavbinskem društvu. Jandik je obupal, zgubil je srce in korajžo. Otroška obleka postala je strgane cunje v mrzli zimi. Žena bila je prisiljena iskati dela kot perica, najtežjega in najslabeje plačanega dela, kar jih opravlja ženski suženj. S pokostnico po njenih udih borila se je uboga žena nevstrašeno za 75c. ali $1.00 na dan. In ona, nekdaj rudečelična Barbara je rešila obitelj — rešila jo je smrti lakote, a ona je zgubilo njeno zdravje. Hodila je prati k družinam, in nosila je tudi polne canje vmazanega perila domov. V prenapolnjenem stanovanju je prala, in na nečednem dvorišču je sušila perilo. Njena soseda Ana Ptacek, 3584 East 72. Street, je priča, da marljiva Barbara po več dni ni ničesar jedla, samo da ni slišala jokati lastnih otrok po kruhu, samo da njen mož ni naravnost opazil groznega pomanjkanja in bede. Pritoževala se ni ne v življenju, ne ob mučnej smrti.

Dolgovi družine so se množili dnevno. Jandik vračal se je jokaje zvečer domov, ker ni našel dela. A potrpežljiva Barbara ga je osrčevala, češ, ona lahko vedno pere, stradati ne bo treba.

Račun v grocerji, ponajveč za kruh, mast, sol in slabo kavo, zrastel je na $30., $40., $50. Mesarjev račun dosegel je $18.00. Kurjavo in najemnino plačevali so sproti z zaslužkom pranja. Trgovci bili so potrpežljivi, razun jednega, ki je odpovedal up.

Ko je slednjič po teh strašnih 6 mesecih pričela tovarna za jeklo zopet delovati, zdelo se je Jandiku kot bi bil prerojen, kot bi bil zasiguran srečne bodočnosti. Delal je zopet po 5 dni na teden, in dobil $7.25 v soboto zjutraj za težko delo pri razbeljenem železu. Žena je nadaljevala s pranjem, in tako je šlo zopet vse dobro po bornih Jandikovih zahtevah.

A obišče jih kmalu novo breme, nova žalost. Sestra Jandika, dvajsetletna šivilja, ki je bila še le par leti v Ameriki je nagloma umrla za jetiko. Jandik jo je pustil pokopati na pokopališču Woodland. Novi dolg si je s tem naložil.

Delo pričelo je zopet pojemati. Od velicega tedna naprej gre tovarna le 4 dni na teden. Jandik je zopet prikrajšan za 1 dan, za $1.45, kar pomeni mnogo za siromašnega družinskega očeta kot je on. A obupal še ni. Dela še vedno z veseljem po 12 ur štiri noči na teden, premikajoč žarečo raztopljeno kovino s težkim železnim drogom v topilnici. Potne srage lijejo curkoma raz njegovega obraza po izmučenem telesu dok se ne vstavijo v razbitih čevljih ali pa ne padejo na črna tla, če se že med potjo ne posuše od grozne vročine. Njegova plača znaša sedaj $6.80 na teden.

Mož in otroci stradajo, godi se jim slabše kot se je črnim sužnjem pred meščansko vojsko juga in severa. Dolžan je kamor se obrne, toraj treba pritrgati si najpotrebnejšega kruha od ust, če se hoče plačati dolg s časom. Pred tremi tedni plačal je pogrebniku Nosek, 5363 Broadway Ave., ostalih $10.00, ki jih je dolgoval še na pogrebu sestre. Najemnino ima plačano; mesarju dolguje le še $3. in grocerju $30.00.

*

Na Veliki četrtek vladalo je veselje v majhni borni sobi Jandikov. Marija Louvarova, 7212 Union Street, okoliška babica prinesla je Barbari dvojčke, 2 deklici po 8 funtov. Ko je mati zagledala dvojni sad svojega telesa zaklicala je: "Ježíš Maria dvě! Teď mame ctyry to bude šest." Ko se je danilo na veliki petek bilo je veselje v revnem stanovanju Jandikov; pri življenju sta bila dva siromašna sužnja več. Oče se je vrnil v jutru z 12 urnega težkega nočnega dela, in mesto da bi legel k počitku, šel je vesel med sosede oznanjevat svoje "krasni dvojčata". In babica, ki se je učila svojega poklica še v zlati Pragi, hvalila se je, da še ni imela nesreče pri nobenem porodu. Ponosno si je odstranila raz oči očala, vsaj je lovila ves čas le revčke, bogati jo niso klicali k otročji postelji.

V nedeljo bila je Velika noč. Jandikovi so rimski katoličani in zelo pobožni. Župnik Furdek je okrasil svojo crkvico za svojih 800 vernih ovčic. Ana in Roza morate k maši na dan Vstajenja Kristusa. Obleko imaste le jedno; denarja ni za nakup druge. Barbara zapustila je otročjo postelj že Veliko soboto, dva dni po porodu dvojčkov, da opere in pripravi obleko svojih hčera za velikonočni praznik. Na Veliko nedeljo šli so otroci k maši, mati ležala je pa doma v smrtnih bolečinah. Nje vročina bila je 105 stopinj Jandik poklical je babico že zgodaj v jutru. Ne dolgo zatem šel je po zdravnika Herbkersman, 6203 Broadway Ave. Poslal je tudi po duhovna, da previdi bolnico s popotnico katoličanov. Isto noč umrl je jeden dvojčkov. Drugi dan je pogrebnik Nosek položil malo trupelce v revni zaboj, in se odpeljal ž njim na pokopališče Woodland, kjer je je zagrebel brez vseh prič in brez vseh ceremonij v grob nedavno umrle sestre Jandika.

Barbara postajala je slabejša. Dr. Herbkersman obiskal jo je 4 krat. Jandik plačal mu je $4.00; izdal je svoje zadnje cente. Drugi dvojček zaspal je za večno v ponedeljek. Uboga mati ni pustila svojega mrtvega deteta od sebe; imela je mrzlo truplo en čas na svoji postelji na svoji smrtni postelji. V torek ponoči je padel toplomer 30 stopinj. Drv ni bilo za kurjavo koče. Barbara trpela je ves večer grozne muke. Proti 10 uri stegnila je svojo suho roko po podobi "Marija ob Grobu", ki je visela nad njeno glavo, zastokala je lahno — in bila je mrlič — — — —

Jandik šel je zvečer na delo, a "forman" ga je spustil domov, ker ga je poprosil in mu razložil bridki položaj. Drugo noč Jandik ni bil doma pri svojih mrtvih ljubljencih. Šel je ves vtrujen na težavno delo, da zasluži $1.45, katere sedaj bolj potrebuje kakor kadarkoli poprej. Delal je pri žarečem žrelu topilnice kovin 12 nočnih ur, žena in mala hčer ste pa ležale mrtve na skromnem mrtvaškem odru v revni koči. In isto noč počivali so Jandikovi ostali otroci na postelji tik zofe na kateri ste ležali mrzli trupli matere in sestrice. Ana in Rozalija ste se nekoliko zavedale groznega vdarca. Bridko ste jokale, in se čudile zakaj mora biti vse tako. Mala Ivan in France sta pa spala sladko spanje nevednega. V četrtek popoldne premikal se je mali pogreb od 72. ceste do pokopališča Woodland. V rakev za $30.00 položena je bila mrtva Barbara z njenim detetom na rokah. Mali venec priprostih cvetk je dičil krsto mrličev. Bil je Jandikov zadnji dar ljubeči ženi, ki ga je zapustila za večno.

Pogrebniki so zopet odgrebli počivališče umrle sestre in prvega dvojčka. Dvignili so rakvi, poglobili so jamo za 3 čevlje, in spustili so 3 rakve s 4 mrtveci v črno zemljo k večnem počitku. To je prihranilo $10.00, kar je velicega pomena za siromaka kot je on; kajti Ana in Roza in fantka so še pri življenju in trebajo kruha in obleke. Razun tega so še veliki dolgovi na glavi Jandika.

Prepozno je za politične reformerje, za teoretične ekonomiste, za dobrodelne organizacije, za zasebne človekoljube, da bi pomagali udovcu Jandiku in 4 ostalim polusirotam; najhujši udarec ga je zadel in je dogotovljen. Matere ni več, in Jandik se bo sam boril za življenje svoje in svojih dragih, dokler tudi on ne podleže izkoriščanju kapitala. Prepozno je tolažiti sirote Ano in Rozo; one gredo v šolo s črnim trakom v njenih lasih.

Učiteljice pod vodstvom gospodične Malone so zložile $15.00 in jih poslale obupanem očetu. Tudi nek časniški poročevalec podaril mu je bankovec za $10.00, ko je vidil skrajno bedo.

Dr. Herbkersman pravi: "Če bi Mrs. Jandik imela potrebno hrano in postrežbo bi ozdravila, in tudi deteti bi ne umrli. Bil sem poklican prepozno. Vstala je prihitro, in bila je preslabo hranjena, da bi bila sposobna prestati trpljenje in muke poroda. Če bi imela ta družina denar, bili bi danes trije ljudi več na svetu."

Na delavstvu je pa ležeče, da prepreči take slike kot je ta vnebovpijoči sad civilizacije dvajsetega stoletja, ki se je pripetil v bogatem mestu New York, v svobodni ljudovladi Zveznih držav.

Delavci in delavke vsi se združimo pod praporom mednarodnega socijalizma, pod zastavo delavske stranke; vsi, ki orjemo ali zidamo, kujemo ali kopljemo, rišemo ali zdravimo, ali podučujemo, vsi, ki delamo z umom ali z rokami, in skušnje kot je Jandikova zginile bodo za večno s površja naše zemlje, ki daje za vsacega vsega v obilici.

POZOR ROJAKI! POZOR ROJAKI!

SLOVENSKO PODJETJE!

THE DOUBLE EAGLE BOTTLING CO. Prva in edina slovenska tovarna za izdelovanje

NEOPOJNIH PIJAČ

pop, gingerale, lemon-sour, sodavica, v steklenicah ali v tanks. Slovenski krčmariji in sploh rojaki podpirajte slovensko podjetje.

Za društvo:

JOHN POTOKAR, preds. in poslovodja, **LOUIS KNAUS,** blagajnik

1838 St. Clair Ave., N. E., Telefon Cuy. Central 5473 **Cleveland, O.**

FRANK SAKSER CO.,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Podružnica

6104 ST. CLAIR AVE. N. E., CLEVELAND, O.

Ne prezreti! Imateli v staro domovino komu kako pooblastilo poslati, obrnite se na nas, mi vam ceno in brzo postrežemo, in pooblastila bodo pravilno narejena. Ako želi kteri vojak biti oproščen od orožnih vaj in pregiednih zborov, (Kontrolsversammlung) naj se obrne na nas in pošlje svojo vojaško knjižico, mi mu preskrbimo, da ne bo imel sitnosti, ko se domu vrne.

Avstrijski denar kupujemo in prodajamo po dnevnem kurzu. Ako potuješ v staro domovino in imaš večje svote denarja ali draft, isto lahko pri nas zmenjaš in kupiš ček za ljubljansko kreditno banko. Ta ti ček takoj izplača, nemore ti ga nihče vkrasti, ker njemu ne bo plačan. Imašli iz stare domovine kaj denarjev sem dobiti, piši svojcem, da vplačajo v Ljubljansko kreditno banko in mi potem izplačamo.

Ako si namenjen ženo, otroke, ali pa sorodnike, ter prijatelje v Ameriko vzeti, potrebuješ človeka, kteri jim vse zanesljivo preskrbi, zato obrni se zanesljivo na nas, ker bodeš najpošteneje in najbolje postrežen. Mi zastopamo vse bolje parobrodne družbe in prodajamo vožnje listke po izvirnih cenah. Dajemo pojasnila brezplačno, podučimo rojake za potovanje in oskrbimo vse potrebno tako, da nimajo nobenih zaprek. Na naselniškem uradu (Ellis Island) služimo jim vedno v najboljšo pomoč.

Važno za rojake, ki nameravajo potovati v staro domovino z dobrimi in brzimi poštnimi parniki. Vsakdo naj si izbere jednega izmed onih parnikov, kteri so označeni v listu pod naslovom "Kretanje parnikov" in naj nam pošlje $5 are, ter objednem naznani ime parnika in dan odhoda, da mu moremo zagotoviti prostor. Vsakteri potnik naj si uredi potovanje tako, da pride en dan pred odhodom parnika v New York. Vsak potujoč rojak naj nam piše ali brzojavi, kdaj pride v New York in na ktero postajo; naš človek ga pride iskat in vse potrebno ukrene za prtljago ter ga odpelje na parnik, zakar nima potnik nobenih stroškov. Če kdo dospe v New York, ne da bi nam naznanil svojega prihoda, nam lahko iz postaje telefonira po številki **4687 Cortlandt** in takoj po obvestilu pošljemo našega človeka po Vas. Le na ta način se je rojakom, nezmožnim angleščine, mogoče izogniti raznih oderuhov in sleparjev ter nepotrebnih stroškov. **Ne uročite nikomur niti centa predno niste v naši hiši, ktero vidite tu naslikano.** To je zelo važno za potujoče rojake, ker dandanes preži na vseh postajah in ulicah po New Yorku obilo sleparjev in ljudi dvomljive vrednosti. Ako žrtvujete par centov za telefon, prihranite dolarje, ker zagotovo veste, kam pridete in Vas ne vlove postopači ali vozniki, ki veliko zahtevajo od Vas, a Vas še prodajo brezdušnim oderuhom, kteri speljejo ljudi navadno na slabe parnike. **To je zelo važno in koristno.**

Denarje pošiljamo na vse kraje sveta najhitreje in najceneje. Vsaka denarna pošiljatev po nas poslana pride v stari kraj v 10 do 12 dneh; vse vsote izplačuje za nas c. k. poštna hranilnica. Nikdar se še ni čulo, da bi denarji ne prišli na določeno mesto, kar se dandanes tisočkrat čuje od drugih. Posredujemo denarne uloge ter jih nalagamo v zanesljive hranilnice ali posojilnice po 4 in 4½ odstotkov obresti. Vsak uložnik dobi izvirno hranilno knjižico. Obresti teko od dneva uloge. Izplačujemo uloge na hranilne knjižice in dajemo posojila na nje.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co., 597 W. 20th St. Chicago, Illinois.

Subscription $1.50 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodomiselni list za slovenski narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....$1.50
za pol leta.....$1.00
ZA EVROPO:
Za celo leto.....kron 10
za pol leta.....kron 5

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
597 WEST 20TH ST., CHICAGO, ILL

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike da nam natančno naznanijo poleg NOVEGA tudi STARI naslov.

231

PORAZ TURŠKE CONTRA-REVOLUCIJE.

Gotovo je v Berolinu silno veselje vsled najnovejše zmage pruskih "šolmoštrov". Saj so vendar bili general von der Goltz in drugi pruski častniki, koji so turško armado reformirali in so sosebno častniško krdelo za tisto napravili. Seme, katerega so Goltz in drugi tam vsejali, je izvrstno pognalo. Pruski "šolmošter" je upornike v Turčiji odgojil; modernizirano častniško krdelo ni moglo gospodarstvo v Serailu in v haremah prenašati, torej je postalo meč civilizirane inteligence, kateri je zadjal smrtni udarec turškemu absolutizmu.

Ako se vse to natančneje pogleda, tako je pač proti vsej pruski uredbi; da armada politikuje, — da drugače politikuje, kakor se od vzgoraj hoče — to ni prav, to je skrajno. Toda stvari so drugačne na Turškem, kot pa na Pruskem. Častniki so proletarci v sultanovi suknji; oni so slabo in često po dlje časa nič plačeni, med tem ko morajo gledati, kako državne dohodke palačni parasiti požro. Od gospoda padiša je bilo zelo nespametno, ko je ustvaril inteligentno častniško kardelo, brez da bi bil tisto z ugodnim ravnanjem in dobro plačo nase priklopil. To napako plačuje sedaj sultan s svojim pogibeljem. Civilna inteligenca ne bi brez vojaštva ničesar storiti mogla.

Sicer so pa turški liberalci pogumni ljudje kakoršne meščanska družba v zapadni Evropi od časa Mazzinija in Primsa ni imela. Nasproti njim so ruski kadeti pravcate ničle. Vzrok temu je, ko se jim od delavstva z levice še ne preti; delavce v Turčiji se še ne smatra kot kakšen političen faktor in njih socialne zahteve so še tako skromne, da jih liberalizem lahko izpolni. Toraj so se s vso silo na desno obrnili, in dosegli sijajne uspehe, da se jim polno priznanje ne more odrekati.

Poiskus kontre-revolucije, katero so farji in palačna klika vprizorili, je toraj sijajen — poraz. Reakcionarci so bili sicer dobili glavno mesto v roke z pomočjo nevednega vojaštva in s pretvezo, češ, da je vera v nevarnosti, toda Carigrad ni Turčija. Namesto puško po reakcionarnem državnem nasilju v koruzo zagnati, — kje je neki turški "fatalizem" ostal? — so liberalci organizirali mirno, sistematično in v svesti svojega cilja, odpor, s katerim bodo dosegli po celi črti, poraz reakcionarcev ter jih ob steno potisnili.

A s tem še ni turška revolucija za vedno iz sveta spravljena. Take contra-revolucije se znajo iz Azije ponavljati; da se jih prepreči bodo liberalci imeli dvojne važne naloge za zvršiti: Vpeljavo splošnega vojnega nabora, to se reče, tudi drugo-vernike v vojaštvo uvrstiti, kar bi preprečilo ščuvanje armade po ulemanih — turških farjev, — in pa posebno vpeljavo temeljite agrarne in davčne reforme, katere bi poljedelce na novo vlado privezale. Za sedaj so Turki po srečnem naključju v položaju, da vsled onemoglosti Rusije, svojo revolucijo izvedejo, brez da bi se drugi vmešavali.

Vera, bodi si katerakoli, se ji ni treba bati socializma. Kapitalizem naredil jo je braniteljico zločinov; socializem zahteva le, da se vera očisti. Kapital je duhovne raznih veroispovedanj naredil odvisne za njih življenje od milodarov revnih ljudi, socializem pa jih bo osvobodil od tega vednega beračenja, dal jim bo kar jim gre kot vsakemu drugemu, smel bo povedati svobodno kar bo sam veroval, brez pritiska od zgorej ali od zdolej, brez zavijanje resnice.

VELIKA PRIHODNJOST SIBIRIJE.

Velikanska sibirska zemljišča so do danes kulturno še ne dotaknjena; ako pomislimo na njena bogastva in sposobnost produkcije nje zemlje ter njenega vedno bolj naraščajočega prebivalstva.

Leta 1900 je bilo po državnem proračunu 19,727,000 akrov obdelane zemlje, izmed teh je bilo 11,625,000 akrov obsejanih z pšenico. Seveda je tak pridelek v Sibiriji precej dvomljiv; pridelek v dobrem letu pa je trikrat tolik, kot v slabem.

Izvoz mlekarstva se vedno bolj množi in bode v doglednem času ena najbolj dobičkanosnih podjetij na svetu. Že leta 1898 se je izvozilo 4,000 zabojev, katerih vsak je tehtal 36 funtov najslajšega masla, kot za poskus na trg v London; leta 1901 pa že vsak teden 30,000 zabojev. Pašniki, od koder se maslo izvažuje se nahajajo večinoma v provinciji Tomsk, in so toliko bogati ter živina tako dobrega plemena, da je v mleku 7 odstotkov čistega masla.

Leta 1902 je bila Danska živinorejska zadruga prva na svetu za izvoz nasoljene govedine, bravine in svinjine iz Sibirije na Londonski trg. Nje vspeh je pokazal, da sibirska bravina se zamore kosati z vsakterimi onih iz otokov, in da postane brezdvomno svetovni faktor na trgu zahodne Evrope.

Istega leta se je v azijatski Rusiji v mestu Omsk vstanovila prva industrija konzervnega mesa. Izvoz kož iz Sibirije se je pomnožilo med leti 1899 do 1902 od 2,800 na 5,200 ton. Letno se izvozi 1,600 tonov jaje, katera najdejo večjidel svojo pot v London.

Tudi ribarstvo je v Sibiriji jako važno. Reka Amur je jako bogata losov (Salmon). Izvoz konserviranih rib iz Sibirije, je narasel od 640 tonov leta 1899 na 2,000 tonov leta 1902. Visoke cene soli in kositra, ter pomanjkanje strokovne vede, ovira napredek sibirskega ribarstva.

Velikanski sibirski gozdovi dajejo vedno več lesa na svetovni trg. Prvega januárja leta 1906 so državni gozdi v ruski Aziji še pokrivali 650,687,497 akrov zemlje. Lesna industrija se, bi rekel, še ni pričela v Sibiriji.

Rudarstvo je glavna in največja industrija v Sibiriji ter obeča bogato prihodnost. Zlato je v tej stroki dandanes glavna produkcija. Konstatirati se ne more, ker statistika o tem molči, koliko se je že do danes zlata v Sibiriji produciralo.

Povprečna letna produkcija surovega železa na Uralu in v Sibiriji je bila med leti 1902 do 1906, 657,440 ton. Produkcija premoga v Sibiriji večinoma iz provincije Akmolinsk se je povzdignila od 660,770 tonov leta 1902, na 1,325,400 tonov leta 1905. Le bakra se pridela veliko manj. Vedno večje število evropskih kapitalistov se interesira za sibirsko rudarstvo in ameriški rudarji zasledujejo na oni strani Primorskaya blizu Alaske.

ČITAJ IN MISLI.

Rimski poganski cesar Dioklecijan, je pustil mučiti sv. Maksimilijana v Celju, ker se je branil služiti kot vojak. Rekel je cesarju, da kot kristijan ne sme moriti ljudi. —

Enaka usoda je zadela sv. Marcela, ki se je odrekel oficirski časti iz istega vzroka. Katoliška cerker pa blagoslavlja vojake idoče za kapitaliste v boj z namenom, da bi morili svoje bližnje.

Prvi dan je bog vstvaril svetlobo, četrti pa še le solnce, luno in zvezde. Predstavite si torej, dragi čitatelji; otroka, kateremu vbija veroučitelj v glavo tako nesmisel: otrok spozna nekega dne, — kar gotovo ni teško spoznati, ker to je jasno vsakemu normalnemu človeku, — da solnce sveti, da svetloba prihaja od solnca in da ravno ta solnčna svetloba dela dan, — naenkrat pa se domisli, da se mu je pri verouku vedno zabičavalo, da je bila svetloba prej vstvarjena, kot solnce in da "je bil večer in jutro — prvi dan" itd. prej kot je svetilo solnce; nadalje, da bi bil to zelo velik greh, ko bi se to ne verovalo. Gotovo se bo bal tak otrok misliti.

Nauki, s katerim danes vpliva duhovščina na ljudstvo, so vse kaj druzega, kot pa prvi nauki v smislu prvotnega Jezusovega učenja. Navesti hočem za ta slučaj primerne besede Tolstoja: "Krščanska resnica je bila prvotno sprejeta od maloštevilnih, preprostih in siromašnih ljudi. Ko pa so se ti nauki začeli razširjati tudi med bogataše in dostojanstvenike, se je to resnico vedno bolj pačilo, in v dobi vstanovitve cerkve se je to resnico tako spremenilo, da je bil nje glavni, resnični in življenjatvorni smisel od ljudi popolnoma skrit in zamenjan z formami, ki so čisto tuje prvotnemu krščanstvu."

Kdo ne pozna mogočnega valovanja mednarodno združenih delavcev, ki vedno bolj izpodjeda temelje današnjemu že neznosnemu gospodarskemu stališču najširših slojev človeštva. Kot sredstvo za omogočenje in prospevanje vseh teh pokretov je nastal mednarodni jezik esperanto, ki se tako širi, da izhaja v njem že čez 50 časopisov. Torej mednarodnosti imamo okrog sebe že mnogo več, kot bi človek mislil.

Vojna, stane Zdr. države več v mirnem času, kot katerokoli drugo državo na svetu. To pa za to, ker smo bolj "civilizirani" od drugih. Milijone pograbijo razni kontraktorji pri izdelovanju vojnih potrebščin, a ne enega dolarja ne izda vlada za odpomoč stradajočemu delavstvu.

Dobrodelne družbe in dobrohotnost ste dokaz, da na svetu je še veliko ljudi, ki žele dobro storiti, ter povzdigniti pravico, toda današnji dobičkanosni sistem, uniči sproti vse njih namene. Po štiri tisoč letnem prizadevanju je danes več revščine, več zvodstva, več pijanstva in trpljenja, kot kedaj popred.

Ni je države v Evropi, ki bi ne imela naprednejših delavskih postav, od republikanske korumpirane Amerike. Še več, raztezujoče in veljavne delavske postave širom sveta, se skladajo z razvitjem socializma v vsaki državi, razven kapitalistične Amerike.

Mi vsi poznamo pravljico o tatu, ko je, ki bi imel biti prijet začel upiti "primite tata, primite tata", to je naredil, da bi preslepil ljudi ter v zmešnjavi utekel. Tako delajo še danes kapitalisti nad delavstvom.

V Avstraliji, katera je še daleč za našo z trusti preplovljeno Ameriko volijo tudi ženske, in vdove dobijo plačo za vzdrževanje svojih otrok, ker vsi moramo živeti. Taka naprava pa po nazorih kapitalistov in duhovnih gospodov razdira družabno življenje, ter vodi do proste ljubezni. — Aber nit!

V državi New Jersey, so kapitalisti vstanovili pekovski trust z kapitalom osem miljonov dolarjev. Po vsih večjih mestih bojo pričeli s pekarijami ter tako obglavili privatne male pekovska podjetja, nato pa pritisnili s ceno kruhu. Sicer ne vemo, se li stvar organizira v truste prepočasi ali prehitro, pa naj si že bode kakorhoče, toliko pa smelo trdimo, da bo enkrat grozno ropotalo in pokalo.

Leta 1891 bilo je v Avstralskem parlamentu šest in trideset delavcev, kot ljudskih zastopnikov, in danes jih pa je 179. V kongresu Zdr. držav pa ni še danes nobenega. Kapitalisti so vse pohrustali, ti pa nerazsodni delavec, ki imaš vse v svojih rokah pa voliš še vedno kapitalista za svojega gospodarja.

Neka tovarna za obleke v New Yorku toži judovski dnevnih "Daily Forward" za $5.000 odškodnine, ker ni hotel od tovarne sprejeti oglasa za stavkokaze. Ako sodnik obsodi časopis v globo, potem smemo pričakovati prostituiranje vsega delavskega časopisja v deželi na diktatorstvo iz templja pravice.

Na našem vrtu za hišo se je nahajalo večje število kokoši, v njem je bila tudi luža, in na vrtu med kokošimi so bile tudi race ter se naravno zbirale in se zibale v mlaki. "Pojdimo se kopat", prigovarjale so kokošim. "Jaz se bojim, da bi ne mogla plavati," odgovorila je kokla. "Neumnost", je zavrne voditeljica rac. "Utoniti ne moreš, tudi nimaš kje." In tako so dražile race kokoši, ter jih zvabile v vodo; to pa je bil njih pogin. "Kokoši so nezmožne", je rekel voditelj, stari racman. "Ako ne znajo plavati pa tudi do življenja nimajo pravice."

Tako delajo tudi nekteri ljudje z onimi, ki se pod današnjem sistemom ne morejo preživljati.

William Scully, živi v Londonu na Angleškem in lastuje v Logan okraju v državi Illinois v Ameriki, štirinajst tisoč akrov zemlje.

Grof Cleveland lastuje 106.650 akrov ameriške zemlje; Vojvoda Devonshire lastuje 148.626 akrov; vojvoda Northumberlandski 21.460 akrov; baron Tweeddale, 1.750.000; baron H. Evans 700.000 akrov; Robert Tenant, 530.000; vojvoda Sutherlandski, 422.000; M. Ellerhousen, 600.000; in še 18 drugih evropskih magnatov je razstrešenih po svetu, ki lastujejo vsi skupaj v Zdr. državah dva milijona akrov najrodovitnejše zemlje, katero mu obdeluje ameriški brezpravni proletarec. Ostalo zemljo lastujejo ameriški kapitalisti, ki niso nič boljši od evropskih svojih aristokratičnih bratov.

Reveži, pravijo duhovniki ne marajo za cerkev. Zakaj? Zato, ker jih cerkev ne mara. Tudi bogatinci ne marajo za cerkev več, kot za kolikor jo potrebujejo v izrabljenje svojih nesramnih namenov.

V POJASNILO!

O Slovenski Narodni Podporni Zvezi.

Vsak pošten in miren Slovenec ter Slovan sploh, zamore postati ud S. N. P. Zveze. Versko prepričanje je svobodno vsakemu članu, ker se v tem oziru ne pozna nikakoršen terorizem, vsakemu je prosto da si vest po svoje oteši.

Na mnogo uprašanja odgovarjam tem potom, da "Zveza" plačuje bolniško podporo vsaki teden po $8 skozi 6 mesecev in drugih 6 mesecev pa po $4.00, ugodnost kakoršno ne nudijo druge Jednote. V slučaju smrti plača "Zveza" $100.00 pogrebnih stroškov in usmrtnino v večih razredih bo konvencija določila, katera bo sklicana, kakor hitro bo "Zveza" postavno število 500 članov štela, kar bo kmalu.

Pristopnina 50c. in asesment 75c. tedaj skupaj $1.25 je plačati za prvi mesec, potem znaša mesečni prispevek le po 75c.

Do bolniške podpore je opravičen vsaki član po preteku šestih mesecev od dne sprejema v "Zvezo".

Pravila kakor tudi vse listine so veljavne samo do konvencije, na koji se bojo popravile oziroma dopolnile; zatoraj mi ni mogoče za sedaj vsem zahtevam vstreči.

Pravila na konvenciji sklenjena, se bodo po zakonu države Illinois inkorporirale, nakar bo S. N. P. Zveza, pričela poslovati po vseh Zjedinjenih državah ameriških. Ne bodemo se truda ustrašili ter delovali s vso silo, da dosežemo naš namen, da bo S. N. P. Zveza v nekaj letih ena največjih slovenskih "Zvez" katera bo materinsko skrbela za svoje člane v vsaki nesreči in nepriliki.

Nizki prispevki in kolikor možno velika ugodnost članom, to je naše geslo.

Premislite dragi rojaki, da v slogi je moč, katero nobena sila ne premaga; zatoraj je v Vašo korist, da se v naši "Zvezi" zjedinite, kolikor naj več mogoče. Več da je članov manjši bo asesment ali pa večja ugodnost.

Posebno opozarjam rodbinske očete, in to naj si imajo svojo rodbino tu v Ameriki ali v stari domovini, ker ne vedo kje in kadaj jih čaka nesreča. Skrbite za svojce, kar je Vaša dolžnost!

Društva skrbite za razvoj naše "Zveze", somišljenike pa pozivljamo, da ustanovljajo nova društva, kjer je le 8 do 10 članov, ter se priklopijo k "Zvezi". S tem pripomorejo, da dosežemo čim preje naš cilj. Ne odkladajmo na jutri, kar se lahko danes stori; saj delamo za občno korist naših rojakov, da jih polagoma rešimo sedanjega prežalostnega materijelnega in političnega stanja.

Rekli smo političnega stanja; to je čez vse potrebno, da se naši rojaki prebude duševnega spanja, ter začnejo politično misliti. Na primer 10.000 članov ima vpliv na postavodajo, a posamezni se mora dati za nos voditi ker je brezpravni, brez vpliva.

Naše glasilo "Glas Svobode" zastopa načelo jednakopravnosti in deluje v našo korist, tedaj zaupajmo se njegovem vodstvu in pomagajmo mu težavno nalogo s tem, da se združimo v "Zvezi" in zmaga bo naša, da se otresemo jarma brezpravnega suženjstva. Nikar ne bodimo brezpomembni narodič, temveč nastopimo pot enakopravnosti in zavednosti, kot slovenski narod, koji ne beračí marveč zahteva svoje pravice.

Ne dajmo se slepiti od nikogar, prevarantov je več, kot preveč, kateri ne mislijo na Vašo, temveč na lastno korist. Proč z izdajicami, za nje ni prostora med nami! Stopimo v bratski slogi in neumornem delovanju pod zastavo S. N. P. "Zveze", ona nas dovede do prave svobode in utehe v nesreči in bolezni.

Dostavim še, da na poziv v štev. 16 v glasilu "Zveze" se je lepo število rojakov zglasilo za pristop k Zvezi, in dve novi društvi pa proglasimo začetku mesca maja. Vsa društva, koja se ustanavljajo in se nameravajo k naši Zvezi priklopiti, naj to nemudoma store, da jim pošlem potrebne listine, ter da potem tempreje konvencijo skličemo.

Opomba: Cenjene uradnike, posebno društvene tajnike prosim, da mi nemudoma pošljejo naslov in Box štev. natančno vsakega uradnika.

Dalje opozarjam vse sobrate oziroma društvene uradnike, v slučaju bolezni kakega brata, da mi **takoj** zdravniško spričevalo s zdravnikovem podpisom pošljejo, ker brez zdr. podpisa mi ni mogoče bolniško podporo nakazati.

Pomisli naj vsak, da sva z blagajnikom visoko varščino položila, kot poroštvo vestnega poslovanja.

S bratskim pozdravom,
Jos. Ivanšek, glav. tajnik.
1517 S. 43rd Ave. Chicago.

Kdor ne misli svobodno se ne more boriti za svobodo.

Slovenska Narodna Podporna Zveza

Chicago, Illinois.

Vstanovljena dne 1. septembra 1908.

GLAVNI ODBOR:
ANTON MLADIČ, predsednik; 937 Blue Island Ave.
JOSIP IVANŠEK, tajnik; 1517 S. 43rd Ave.
JOHN VERŠČAJ, blagajnik; 1411 Clarence Ave., OAK PARK ILLINOIS

NADZORNIKI:
JOSIP VRŠČAJ, MAR. V. KONDA, ALOJS SKUBIC.
Zdravnik: B. J DVORSKY, 55 Fisk Str.
Vsi v Chicagi, Illinois.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika **Josip Ivanšek, 1517, S. 43rd Ave. Chicago, Ill.**

Vabilo k velikemu spomladanskemu koncertu

S PREDSTAVO
katero priredi

Pev. Društvo Slovan

v nedeljo, 9. maja
1909, v So. Chicagi

v Medoshovi Dvorani, 9483-85 Ewing Avenue
vogal 95. ul.

Začetek ob 6:36 uri zvečer. **Vstopnina 25c**

Za mnogo vdeležbo vabi ODBOR.

Yondorf Bros

DVE VELIKE PRODAJALNE

NA BLUE ISLAND AVE. VOGAL 14. CESTA in NA NORTH AVENUE VOGAL LARRABEE ST.

Terpežne obleke po zmernih cenah, hitra poštena in zanesljiva postrežba.

Možke obleke in površniki

po.....

$12.50, $15.00, $18.00, $20.00 in $25.00.

Popolna zaloga oblek za dečke
po
$2.95, $3.95, $4.95 do $6.45.

Najboljše klobuke po **$2.00** *v Chicagi prodajamo mi, kakor tudi tako imenovane zajčjake [Stetson klobuke.]*

Slovanska Delavska Podporna Zveza

v Conemaugh Pennsylvania.

Vstanovljena dne 16. avgusta 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No 1. Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: IVAN BREZOVEC, " "
Glavni tajnik: IVAN PAJK, P. O. Box 328 " "
Pomožni tajnik: JOSIP DREMELJ, " "
Blagajnik: IVAN KUKOVICA, P. O. Box 435 " "
Nadzorniki { *Predsednik: FRANK ŠEGA, Box 406* " "; *II. nadzornik: JOSIP CULJKAR,* " "; *III.* " *IVAN GLAVIČ,* " "
Porotni odbor { *Predsed.: MICHAEL AMERŠEK, 824 Park Ave, Johnstown, Pa*; *II. odbornik: IVAN SPENDAL, Conemaugh, Pa*; *III.* " *MARTIN PETRIČ,* " "
Zapisnikar: FRANK PAVLOVČIČ, " "
Vrhovni zdravnik: J. M. FERREL, " "

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se blagovolijo pošiljati na gl. tajnika IVAN PAJK, Box 328 Conemaugh, Pa.

DOPISI.

PRVI MAJ.

Spisal **Franc Keršič.**

Maj, najkrasneji mesec v letu. Solnce ogreva zopet toplo, trava zeleni in ptički nam oznanjajo krasno spomlad. Minula je tužna zima in prišel prelepi spomladanski čas. Pozabili bomo nekoliko naše zimsko življenje, katero je bilo dokaj dolgo in trudapolno za nas delavce, kateri si moramo služiti trdi kruh pod vodstvom kapitalista.

Pozno v jeseni smo poslušali kapitalistično stranko, ki nam je obetala polno "pelo" in veliko plačo, in posrečilo se jim je nas preslepiti. Že leto pred volitvijo nam je kapitalist pokazal, kaj on zna, pa to nam ni bilo dosti, zasedel je sedaj še prestol skopuhov in oderuhov. Res je čas, da bi se nam saj nekoliko razmere zboljšale, toda dan za dnevom so skoro slabše namesto boljše.

Spomlad je tu, a blažena spomlad ni za nas delavce, marveč zopet za kapitaliste; da bode beda še večji med nami delavci, kateri smo pod njim, ki nas pritiska od vsih strani, kakor ve in zna in nas ima še tako pri tleh, da se komaj zganemo.

Vsa velika industrija počiva že blizo dve leti, seveda da, za eno spoznanje gre že bolje, toda kako da gre, to vidi vsakdo lahko. Le malo kod se sliši, da bi se delalo polni čas in tovarne v katerih se je pred dvema leti delalo, so jih ob pričetku krize pozaprli in so še danes zaprte; kapitalist nas je vrgel na cesto brez vprašanja, kaj bo z nami. Naš novo izvoljeni predsednik in njegovi hlapci nam delajo nove zakone in nove cene, a ne za našo korist, pač pa v korist kapitalistom. Le poglejmo kakšne cene so nam naredili samo pri kruhu; od 5 centov na 7 centov so naredili cene pri hlebu kruha v New Yorku, kjer je na tisoče delavcev, ki si ne more skoraj druzega kupiti, ter se mora preživeti sebe in svojo družino, katera mora stradati zaradi teh oderuhov.

Plače, namesto da bi ostale po starem se znižujejo a vse drugo pa v cenah kviško gre, le višje in višje, pa nikakega zaslužka. Le kam gremo, kje je tista polna "pela" in kje je tista obljubljena plača?

Lepo bi nam solnce sijalo, lepa bi bila nam spomlad če bi se mi prebudili iz tega zimskega spanja in se zavedali trpinčenja, ki smo skoraj kot sužnji, ker gremo le nazaj in niti koraka naprej, in če bode to tako, bodemo kmali pravcati robi ako si ne bodemo pomagali. Naprej in nikar ne poslušajmo tiste, ki nam obetajo veliko, a konečno nam pa odvzamejo vse.

Prišel bode čas, ko se bomo morali upreti kapitalistu, ali pa iti leto za letom nazaj, tja kjer smo bili pred več desetletji, ali celo stoletji. Lepo bi bilo ako bi se zjedinili in da bi bili eden za vse in vsi za enega, ker v slogi je moč. Seveda boji in hudi boji bodo gotovo a zmaga bo naša če bomo prav pričeli sukati uma svitle meče. Gotovo ni misliti, da se bo to kar naenkrat doseglo, toda s časoma sigurno, če se ne bo več poslušalo one "velikane" ki nas slepijo in izkoriščajo.

Ni še dosti, da kapitalisti in trusti tako z nami delajo, imamo še zraven tega črno gardo, katera dela s vso silo proti nam in mi jih pa poslušamo; obečejo nam izveličanje in same take "lepe" reči, toda vse to nam nič ne pomaga in lačen zveličan biti, tudi ni prijetno.

To bi bila spomlad, to bi nam solnce posijalo, ko bi se zopet časi zboljšali in da bi se nam naš jarm odložil, pod kterim vozimo kot nema živina; da bi tudi mi dobili kos zemlje, ki smo jo stokrat bolj vredni kot pa grabljivi kapitalisti, kateri niti ne vedo koliko da imajo.

Toraj ne spimo, marveč bedimo, da si zboljšamo naše bedno stanje, ne nosimo vpognjene glase, dvignimo se, ker le z lastno in združeno močjo bomo dosegli to kar nam po naravni pravici gre.

Potrebno pa je, da se učimo, potrebno je da čitamo dobro časopisje, to pa povdarjam, da treba je vediti kateri so dobri, to so taki ki ne prihajajo iz rok kapitalistov, ki nas slepijo in nas mamijo v našo škodo in lastno korist. Mi moramo čitati liste koji pridejo iz rok delavca in delavskega prijatelja, ker on nam želi dobro in nas podučuje o svobodi in svobodnem življenju, in to je edini list "Glas Svobode"; rojaki berite ta list, ta je za nas!

Bridgeport, Ohio, 31. marca 1909.

Prosim da mi zopet odstopite nekoliko prostora, da sporočim nekoliko o naših razmerah. Posebnega ni kaj, še vedno delamo slabo, tako da ne svetujem rojakom zaradi dela sem hoditi. Seveda, delodajalci nam pojó še vedno ono staro pesem, da bode kmalu boljše. Njim je samo za to, da nas uboge delavce do kosti ogladajo in potem se jim tako ne bi mogli po robu postaviti. Toda najbrže bodo napravili račun brez krčmarja, kajti vsi delavci, brez razlike narodnosti se zavedajo, da edina pot do zmage je, ako smo vsi združeni in da vsi skupaj složno nastopimo proti krutim kapitalistom, potem je zmaga gotovo na naši strani. Se ve, ako bode tako dalje pri delavski organizaciji, se bodo kapitalisti še vedno v pest smejali. Toraj k stvari.

Meseca marca (točno kterega dne, ne vem) je bilo zborovanje glavne zveze United Mine Workers of America, na katero smo tudi mi poslali delegata, kakor ostale postaje. In kaj se je zgodilo ž njimi na zborovanju? Niti jeden delegat ni smel govoriti ter so jih skoraj enostavno na ulico pometali. To pa zato, ker je eden delegat vprašal glavne uradnike, kje je onih $10.000 kojih manjka. Govori in čitaj: deset tisoč dolarjev našega trdo prisluženega denarja! Pomisli dragi sotrpin, koliko truda smo mi delavci imeli, predno smo toliko skupaj znosili, in sedaj pa samo pet prstov pa $10.000 ni nikjer. Delegati so se zavedali svoje dolžnosti in so enostavno ostavili zborovanje ter so sklicali novo zborovanje v Bellaire, Ohio, da se dožene kje da je oni denar in ako bo treba da vzamejo metlo v roke ter pri Zvezi temeljito pometejo in óne kapitalistične podrepnike ven pomečejo, koji hočejo našo trdno Zvezo ugonobiti s tem, da naš denar kar na debelo kradejo. Seveda, niso vsi taki in tudi nerad o tem poročam, pa ko sem tudi pri organizaciji, moram, da bodo vedli rojaki, kakšne smo imeli v svoji sredini.

Toraj ven s takim, proč s tako propalico, ki se dá za par Judeževih grošev podkupiti.

Konečno še to: Nedavno se je tukaj ustanovilo dramatično društvo in sedaj sem tudi slišal iz gotove strani, da bodo tukajšnji vrli fantje ustanovili pevsko društvo.

Fantje, le tako vedno naprej! Ozrite se na druge slovenske naselbine, koliko priznanja sprejemajo pevska društva. Želim vam obilo uspeha in da bi čimpreje nastopili.

H koncu pozdravim vse čitatelje nam priljubljenega lista "Glas Svobode" in ti želim obilo uspeha v tem letu, leta 1910 pa da bi nas obiskoval po dvakrat na teden.

Novi socialist.

Darragh, Pa. 18. aprila 1909.

Prosim prepustite mi malo prostora v našem preljubljenem listu, da odgovorim nekoliko onemu tako zvanemu "pregnan" član od društva "Edinost" št. 23 v Darragh, Pa.

Toraj k stvari.

France kaj misliš, da si bil ti edini član S. N. P. Jednote, kteremu ne ugaja današnje uradovanje, nekoč tako lepo napredujoče in procvitujoče Jednote, da se protiviš njenim uradnikom? Pomisli malo, da je morda polovica ali pa še več članov, ki to delovanje in uradovanje obsojajo, in da niso zadovoljni s tem kar se sedaj pri Jednoti godi; toda ne misli, da vsi člani S. N. P. J. spimo! A mi smo in moramo biti previdni, da se nam ne zgodi kaj tacega, kakor se je tebi, ker sedaj ni čas se bojevati z jednotnem uradom. Tisti čas pride v par mesecih, tam naj se zglasijo vsi tisti člani, kateri niso zadovoljni s sedanjimi uradniki; tistikrat naj se izvolijo pravi možje za delegate, da bodo izvolili tak odbor da bodo vsi člani zadovoljni ž njim.

Kar se pa tiše br. Fr. Kržeta, ti pa povem, tebi France in vsem tistim članom, kateri niso zadovoljni ž njim, da še premalo biča svoje napadalce. Ko bi jaz bil v njegovi koži ali osebi, bi jih še bolj bičal; jaz dam njemu čisto prav, da trebi take nespametne ljudi, ko tega ne sprevidijo, da se njemu krivica godi, če se mu kakšna napaka očita. On je kot član S. N. P. J. primoran ostati na krmilu tajniškega urada. Ali mislite, da je on sam kriv ko mora biti v tajniškem uradu? (Ne, to je božja volja tako! Op. ured.) Konda ga je odkril očito v svojem listu, kaj da je on in njegovo mnenje o Jednoti in kaj da so storili delegati pri izvanredni konveneiji, ko so ga še enkrat izvolili v glavni urad. Jaz ti povem, da se njemu krivica godi, ko ga po časopisih obirate.

Kar bi še lahko pisal, raje misel prekinem, ker po mojem mnenju je "Glas Svobode" edini list, ki se bojuje za delavsko stranko napram kapitalistom, tedaj še škoda mu prostora tratiti, ker ga za kaj druzega nujnejše potrebuje, kot za prepire.

Pozdravljam vse svobodomiselne Slovence po širni Ameriki, tebi "Glas Svobode" pa želim veliko vspeha in da bi kmalu po dvakrat na teden izhajal.

Mat. Kitz.

Aurora, Minn. 11. aprila 1909.

Zopet se moram oglasiti, akoravno nimam nič kaj dobrega poročati. Taft je na krmilu mogočnih Zjedinjenih držav, toda obljubljena prosperiteta je ostala v New Yorku, nekje na Cortlandt ulici; seveda tam kjer se stekajo papeževi blagoslovi.

Tukaj na Aurori smo pričakovali, da se kak rudnik odpre, a dočakali pa smo nasprotno, namreč da se je v enem, skoraj največjem rudniku odpustilo polovico delavcev. To je tudi prosperiteta! No pa kaj bom našteval, saj vsaki menda sam dobro ve, da ko je volil Tafta, se je prodal v mezdno suženjstvo zopet za štiri leta. Zatoraj delavci državljani, ne skebajte na volilni dan; v rokah imate orožje, namreč: glasovnico s katero se zamoremo rešiti mezdnega robstva.

Tukaj so zelo čudne razmere, tako da jih ni za razumeti, nekteri se nazivljajo svobodomislice, ako mu pa priporočaš delavski časopis "Glas Svobode", slišal boš: tega pa ne, ta je čez vero, čez duhovnike in bog si ga vedi, kaj še, v cerkev pa itak ne gre, to je, da se ne strinja s tem, niti z onim in niti z drugim. Ali dragi mi sotrpin prosim te, kdo je tisti, ki nas tlači k tlom? To je rimski moloh, največji trust na svetu! Kdo nam zavira pot do napredka? Odgovor je kratek in lahek: Nebeški agenti, ki ti vedno pridigujejo: "Delaj in potrpi, bog ti bo vse povrnil". Jaz se pa drznem vprašati, zakaj pa oni ne delajo tako? Zastonj ti ne naredi ničesar, marveč ga moraš dvojno ali tudi več plačati, in zakaj pa njemu bog nič ne povrne? On živi od delavskih žuljev in to prav udobno in razkošno; za delavski denar si zidajo razkošne palače, a delavec nima pa kam položiti glave, da bi se odpočil od trudapolnega dela; ako se pa drzneš mu stopiti na mazinec, te pa skušajo denuncirati. Ako se mu odpoveš polniti nikdar napolnjeno bisago, ti bo takoj zabrusil: "Ali ti ne veš, da če nič ne daš, te družba lahko iz dela spodi!" Jaz pa mislim nasprotno. Na primer, delavec zasluži po $2. na dan, in enega dá v nikdar polno bisago, na to pride v rudnik in se lepo usede, napravi svalčico ter mirno puši, na to pride "bos" in ga vpraša: "Kaj pa s teboj, kaj nočeš delati?" Delavec mu mirno odgovori: "Jaz sem dal toliko za cerkev in popu, za to ne rabim trdo delati." Kakšen odgovor boš dobil? "Bos" ti bo rekel: "Kaj mene briga kaj si dal popu, jaz hočem, da se toliko in toliko rude producira iz tvojega prostora, ako ne pa poberi šila in kopita pa pojdi." In tako je, pa nič drugače

Zatoraj rojaki, izpametujmo se vendar enkrat, pokažimo da smo svobodni, obrnimo jim hrbet, čitajmo delavsko časopisje in naročimo se nanj; kolikor več naročnikov, toliko boljše bo. Ako bi vsak delavec bil naročen na delavski časopis, lahko bi postal dnevnik in to v povečani obliki. Od boja do zmage naj bo naše geslo, in lahko smo uverjeni, da pride čas, ko se bo sedanji krivični sistem predrugačil in proletarijat bo stal na trdni in nepremični podlagi, ter sedanji naši tirani in krvosesi se bodo tolkli na svoja grešna prsa: mea culpa, mea maxima culpa, toda prepozno jim bo. V slogi je moč! In te sloge, ki jo danes tako silno pogrešamo, jo ni, in jo ni; a zato je pa dobro preskrbljeno, da se dela med delavci prepir, straši se jih z vragom in peklom, tudi ga ni tako podlega sredstva, da se ga ne bi rabilo proti nam trpinom, ki produciramo vse in živimo delaniče ter redimo si gada na lastne stroške, kateri nas pika in zastruplja. Otresimo se že enkrat in za vselej suženjske verige, otresimo se moloha, rimskega, največjega trusta in zasijalo nam bode solnce svobode, kar se mora prej ali slej to zgoditi.

Pozdrav vsim svobodomiselnim rojakom širom republike ameriške, tebi list "Glas Svobode" pa veliko naročnikov in predplačnikov, da bi zamogel s prvim majem 1910 nam naznaniti novico: "Dvakrat na teden v povečani obliki".

V. Mikulich.

Staunton, Ill. 12. aprila 1909.

Prosim Vas, da natisnete teh par vrstic v listu "Glas Svobode". Uverjen sem, da še ni bilo čitati kakšnega dopisa iz našega mesta, za to hočem jaz sporočiti rojakom, kako se nam tukaj godi.

Vposleni smo tukaj v premogokopih in smo še dosti dobro delali do meseca februarja, potem smo pa tudi začeli bolj po malem; sedaj delamo komaj po dva v časih tri dni v tednu. Zaslužimo še precej dobro, tako da imamo zadosti za vsakdanje potrebe in tudi še kak kozarec ječmenovca.

Rojakom ne svetujem sedaj semkaj hoditi, ko se pa na boljše obrne, bom že sporočil. Naj še pripomnim, da Slovencev ni skoraj nobenih tukaj, in za to želim, da bi se jih kaj sem naselilo, kadar se na boljše obrne. Kraj je prav prijeten tukaj in tudi naše mesto Staunton dobro napreduje; se je skoraj za enotretino povečalo v teh par letih kar sem jaz tukaj. Žal mi je da ni več Slovencev tukaj in za to svetujem da kakor hitro bom sporočal, da je za priti, naj pride komur drago.

Ob jednem Vam pošlem $1.50 kot naročnino za enga novega naročnika na "Glas Svobode".

Tudi Vas dragi rojaki in svobodomiselce prosim, da pridobite vsaki vsaj po enga novega naročnika, da povzdignemo list, da bo zamogel po dvakrat izhajati. "Gl. Svobode" je v resnici edini delavski list v Ameriki, kateri se z vnemo poteguje za nas uboge trpine.

K sklepu pozdravim vse svobodomiselne rojake, Tebi "Glas Svobode" pa želim obilo novih naročnikov, da bi nas prej ko mogoče obiskal dvakrat na teden.

Anton Ausec.

☞ Ali ste že obnovili naročnino na "Glas Svobode"? Blagovolite to takoj storiti, ako želite da se Vam list redno pošilja!

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Mar. Washington 8. maja 1909 | **Alice.....2. junija 1909**
Argentina.....19. maja 1909 | **Laura.....5. junija 1909**

"Laura in "Alice" sta **nova parnika na dva vijaka.** "Francesca" in "Sofie Hohenberg" sta ravnokar zapustila ladjodelnico ter sta najnovejša in jako elegantno opremljena.

Naša pristanišča so: ☞ Za Avstrijo--TRST, za Ogrsko--REKA Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v **SLOVENSKEM JEZIKU**

Phelp Bros. & Co., GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO

2 Washington St., New York, N. Y.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
FRANCOSKA PROGA

Compagnie Generale Transatlantique

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

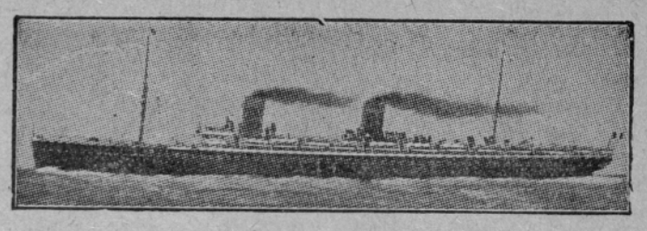

New Yorк v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.

La Provence .....30.000 HP | **La Lorraine** .....22.000 HP
La Savoie.....22.000 HP | **La Touraine** .....20.000 HP
Chicago, nov parnik.....9500 HP

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad, na **71 Dearborn St. Chicago, Ill.**

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

ROJAKI: **Kedo Vam zamore v slučaju bolezni jamčiti,** da Vas bode hitro in uspešno popolnoma ozdravil? Nikdar kaki Medical Institut, kateri se skriva za imenom že pred več leti umrlega zdravnika, ter Vam ponuja ničvredne zdravniške knjige, samo da izVas izmami čim več dedarja, temuč **samo izkušeni in vestni zdravnik, kateremu z mirno vestjo lahko zaupate svojo bolezen v zdravljenje in to je jedino samo naš zdravnik**

Dr. J. E. THOMPSON

GLAVNI ZDRAVNIK IN RAVNATELJ SLOVEN. ZDRAVIŠČA V NEW YORKU

Dr. Thompson je na zboru od več stotin zdravnikov dokazal, da lahko bolnika ozdravi, brez da ga osebno pregleda; njemu zadostuje natančni opis bolezni v pismu, akopram je bolnikod njega še tako oddaljen. Njegova izkušenost v zdravljenju Vam GARANTIRA, da Vas zamore ozdraviti in ako bolehate naj si bode na kateri koli akutni, kronični, zunanji, ali notranji bolezni, kakor tudi kateri koli moški, ali ženski spolni tajni bolezni.

ZDRAVLJENJE VSEH SPOLNIH BOLEZNIJ OSTANE STROGO TAJNO

Dr. Thompson Vam jamči za popolno ozdravljenje sledečih boleznij:

Revmatizem; vse akutne in kronične bolezni želodca, srca, ušes, ledic, prs, jeter, mehurja; nervoznost; vse živčne bolezni; neuralgijo; kilo, ali bruh; zlato žilo; božjast; vodenico; posledice onanije; triper; šanker; sifilis; impotenco in polucijo; vse ženske spolne bolezni: neredno mesečno čiščenje beli tok; padanje maternice; neplodovitost vse kožne belezni: srbečino, lišaje, hraste, rane, mazule po obrazu i. t. d.

Zakaj zdravi Dr. Thompson z takim uspehom? Ker ne izdava denarja za ničvredne zdravniške knjige, temuč samo za najboljša in najuspešneja zdravila.

Ako ste torej bolni, ali ako Vas drugi zdravniki niso mogli ozdraviti, in Vam je zdravniška pomoč neobhodno potrebna, ter ako želite v kratkem in to popolnoma ozdravit, tedaj se pod nikakim pogojem ne obračajte na kake ničvredne Medical Institute, marveč **poverite samo izkušenemu zdravniku svojo bolezen v zdravljenje, za to natanko in obširno opišite svojo bolezen, kako je ista nastopila in se razvijala, ter pismo na to pošljite edino le na:**

Slovensko Zdravišče

DR. J. E. THOMPSON

342 W. 27th St., New York, N.Y.

Uradne ure so: Ob delavnikih od 10 do 12 in od 1 do 5 ure popoludne. V nedeljo in praznikih od 11 ure do 1 ure popoludan.

POZOR: **Slovensko Zdravišče v New Yorku proslavlja to leto desetletnico svojega obstanka** in ob tej priliki bode slavni Dr. J. E. Thompson podaril lep spomin v dar, ter bode med rojake porazdelil **10,000 krasnih srebrnih užigalnikov.** Vsaki rojak, kateri pošlje nekoliko za poštnino potrebnih znamk (stempsov), dobi takoj ta krasen dar in to brezplačno. **Pišite takoj danes in pisma naslavljajte na:**

Slovensko Zdravišče, 342 W. 27. St., New York

WELKY'S

Restavracija in gostilna,

552 Blue Island Ave.

CHICAGO

vogal Loomis in 18. ceste. Telefon Canal 1458

Vsak slovenski delavec mora **čitati "Glas Svobode"!**

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82—84 Fisk St, Tel. Canal 1405

ED. SIHRA,

izdelovalec **finih Havana in domačih smodk.** Tudi prodajam vse vrste tobak na debelo in drobno.

612 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

SALOON

z lepo urejenim kegliščem in sveže Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

937 Blue Island Ave. Chicago Ul.

IZ SLOVANSKIH POKRAJIN.

Lakota v Dalmaciji. V bolnico v Zadru so vsprejeli 40 otrok iz okolice, ki so oboleli vsled gladu.

Samomor najstarejšega Srba v Bosni. V Sarajevu se je ustrelil 115 letni Kosta Nikolić, ki je bil po splošni sodbi najstarejši Srb v Sarajevu in v Bosni sploh.

Stavki mizarskih pomočnikov v Zagrebu katera traja že 4 tedne, so se pridružili delavci tapetniške tvrdke Bothe in Ehrman, ker jim ni hotela zvišati plače. Stavkujoči razpolagajo s precejšnimi sredstvi, ter so dobro organizirani.

Novoizvoljeni koroški deželni zbor sestoji iz 2 Slovencev, 2 nem. kršč. socijalcev, 1 socijalnega demokrata, 31 nemških nacijonalcev, 6 ustavovernih veleposestnikov in virilista, krškega škofa (nem. kršč. soc.). Prihodnji deželni glavar bo baron Leop. Aichelburg-Labia.

Celjski kapucini, še dobro znani izza zadnjih državnozborskih volitev kot strastni agitatorji, že zopet zlorabljajo spovednico v očigled prih. deželnozborskih volitev ter nečuveno hujskajo ljudstvo proti naprednim časopisom slovenskim. Te kapucinade tudi ne izdajo bogve koliko več!

Železniške nesreče. Pred vhodom v predor pri postaji Reka je padel s stroja kurjač M. Božič. Stroj mu je noge popolnoma zmlinčil in skoro odtrgal od telesa. — Skoro ob istem času je zmečkal premikaču Miju Kamadina na postaji med premikanjem voz levo roko.

Umor v ljubljanski okolici. Našli so na poti med Dravljami in Št. Vidom ubitega 60 let starega posestnika Andreja Tome iz Dravelj. Poleg mrtveca je ležal lesen kol. Je-li uboj ali roparski umor, še ni znano. Tome je imel navado, da se je po gostilnah med družbo zelo rad pobahal z denarjem in ni izključeno, da bi tega ne bil kdaj opazil kak nepoklican.

Katoliško gledališče hočejo klerikalci po sili dobiti v Ljubljani. Odkar imajo deželni odbor v svojih krempljih, delajo z vso močjo za tem ciljem. Ne le da so izsilili za svoje diletantovsko društvo pravico, da bo imelo gledališče za svoje šolarske predstave na razpolago; tudi gledališče samoposebi ima postati popolnoma klerikalno.

Požar. Zadnje dni je pogorela hiša in gospodarsko poslopje gostilničarja A. Kodriča pri Večilcu ob Kosovljah. Gašenje je bilo vsled silne burje brezuspešno. Kodrič je bil zavarovan. — Istega dne dopoldne pa je pogorelo tudi poslopje krčmarja Matije Vonsina v Gor. Trebuši. V hiši je bila nastanjena tudi šola, v katerej je pogorelo vse razen uradnih listin. Škoda znaša okrog 7000 kron. Vonsina ni bil zavarovan. Vzrok požara je v obeh slučajih neznan.

Delavca je obstrelil v Domžalah tovarnar Josip Oberwalter. Pripoveduje se, da je vasoval pri nekem dekletu na Količevem in da je, ko je prišel iz hiše, srečal na cesti nekega fanta po imenu Antona Jereba, ki je, bodisi da je bil ljubosumen ali iz kakšnega drugega razloga, nekaj zagodrnjal in udaril s peto ob tla. Na to je Oberwalter takoj potegnil samokres iz žepa in ustrelil. Zadel je Jereba in ga je nevarno ranil, tako da so ga morali prepeljati v Ljubljano v bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. Oberwalter je na prostem.

Korno poveljstvo v Ljubljani. Poljskim listom poročajo z Dunaja, da namerava vojna uprava v najkrajšem času ustanoviti dve novi korni poveljstvi in sicer v Ljubljani in v Brnu. V to svrho je vojno ministrstvo zahtevalo od podrejenih oblastev kvalifikacijske liste onih starejših častnikov, ki bi imeli avanzirati v dveh do treh letih. Vsi ti oficirji bodo avanzirali že maja tega leta in bodo prideljeni kornima poveljstvoma, ki se imata šele ustanoviti. Za obe komandi v Ljubljani in Brnu se bo rabilo 6 divizijonarjev, 12 brigadnih generalov, 2 generalna štabna polkovnika, in veliko število generalštabnih častnikov.

Kdo pohujšuje mladino? Pred dnevi se je vršila v Rovinju v Istriji kazenska razprava proti 28 letnemu frančiškanu patru Tadeju, ali kakor se je prej imenoval Lino Mineghi, radi nesramnosti, koje je ta "ugledni" spovednik počenjal dne 19. junija 1908 **pri spovedi** v Pazinu, in to v zaprti zakristiji, nad 12, 13. in 14. letnimi dijaki pazinske italijanske realne gimnazije. Ta padre je na tako praktični način spovedoval mlade dijake, da se v javnem listu radi morale ne sme in ne more o tem niti pisati, ter stavljal obenem na neizkušene učence naravnost podla in pohujšljiva vprašanja. — P. Tadej pa je slovel kot goreč spovednik.

Procesija v senci bajonetov. Na veliko soboto je bila Ljubljana zopet enkrat zastražena po orožnikih, kakor da se je bilo bati revolucije. Orožniki so krožili po mestu in orožniki so bili pripravljeni na dvorišču vojaškega skladišča, sredi ceste pred vojaškim skladiščem pa je bilo videti inteligentni in simpatični obraz orožniškega ritmojstra Bregentzerja. Vse to je veljalo varstvu vojaške godbe, ki je spremljala šenklavško procesijo. Iz kakega vzroka se je šenklavška gospodakapricirala ravno na vojaško godbo, ki je sicer v Ljubljani priljubljena kakor trn v peti, si ne moremo raztolmačiti. Če je Filharmonija zadostovala za druge procesije, bi bila pač tudi za šenklavško, katere se itak najmanj občinstva udeležuje. Pa ne da so šenklavški gospodje želeli kakih demonstracij, da bi zopet iz njih kovali politični kapital za svojo stranko in za nemškutarske svoje zaveznike? Mogoče je to že, ker je pravi klerikalec za vse sposoben.

Slovanski veliki petek. "Narodni Listy" pišejo: Neveselo je v slovanskem svetu. Obe neodvisni srbski državi sta se pravkar pokorili sosedni velesili, velika Rusija ječi pod sramoto, ki ji je zadala njena diplomacija, pruski in ruski pritisk na Poljake se nadaljuje, Slovaki zdihujejo pod težko peto, s katero jim je brezobzirni Madžar stopil na tilnik, na Hrvatskem divja Rauchov despotizem, Slovenci in Čehi smo razdrobljeni na razne stranke, ki se bore med sabo na nož, kakor nalašč, da bi triumfujoči tem ložje zmagovali nad nami ter nas kulturno in gospodarsko za desetletja potisnil nazaj. Pred diktatom nemškega Dunaja se nista samo pokorili mali srbski državici, marveč celo silna Rusija. Kje je torej sila slovanstva? Kje je strašni panslavizem, pred katerim kriče dunajski in peštanski žurnalisti: Križaj ga, križaj ga! kakor pred davnimi stoletji njihovi pradedje pred Pilatovo palačo . . . Zmaga Aehrenthalova je znova ukrepila slovansko zavest po vseh zemljah, kjer prebivajo Slovani.

Bosenski mohamedanci so na shodu v Sarajevem sklenili sledečo značilno resolucijo: "V soboto, dne 27. marca 1909 odpoldne je izvedel Mehmed Nukić, delavec v Sarajevem, iz Jezuitske cerkve v Sarajevem maloletno in slaboumno deklico Pembo, služkinjo rodom iz Gračanice, katero je katoliško duhovstvo na dozdaj še nepojasnjen način primamilo v cerkev z namenom, da jo spreobrne na katoliško vero. Mi Muslimani brez razlike političnih načel, do skrajnosti ogorčeni po že dosedanjih enakih nastopih katoliškega duhovstva proti Muslimanom v teh deželah, kjer je muslimanska maloletna in slaboumna deca padala kot žrtev nenasitnega fanatizma katoliškega duhovstva pod vodstvom nekega cesarskega tajnega svetnika dr. Stadlerja, kar najodločnejše protestiramo proti tej sramoti kulturnega dvajsetega stoletja. — Mi Muslimani vsled takih nečloveških napadov na naše svetinje s strahom gledamo v svojo bodočnost, boječe se, kaki usodi bomo predali svoje milo potomstvo ter vsled tega zahtevamo od civilizirane Avstro-Ogrske, da nam da zadostne garancije, sklicujoč se na cesarske besede Njeg. Veličanstva. Prosimo obenem tudi našo javnost v imenu dvajsetega stoletja, da to nečloveškost dovoljno ožigosa."

Sodnijske barbarije na Hrvatskem. 8. in 9. aprila so se primerili v zaporu deželnega sodišča v Zagrebu veliki kravali zaradi nezaslišanega ravnanja s Srbi, ki so obtoženi zaradi "veleizdajstva". Brez vsakega umevnega razloga je sodišče obsodilo celo vrsto obtožencev na težke disciplinarne kazni, kar je povsod napravilo vtisk velikanskega škandala, kakor je sploh ves proces od začetka do konca enoten škandal. Te disciplinarne kazni pa še niso zadostovale državnemu pravdniku Accurtiju, čigar vedenje bi bilo v vsaki drugi deželi nemogoče. Dasi to ni njegovega pravica, je ukazal, da se obtožencem še poostre kazni; prepovedal se jim je izprehod po dvorišču, čitanje časopisov, kajenje, sprejemanje obiska svojih znancev in sorodnikov. Končno so jih še vtaknili v celice z navadnimi, zaradi umora in težkih spolnih zločinov obsojenimi. Obtoženci so že včeraj protestirali, a zaman. Danes dopoldne so se ponovili viharni nastopi. Obtoženca drja. Gjurića so hoteli vtaknili v temnico; zahteval je, naj se najprej osnaži, ker je bila polna nesnage in golazni. Paznik ni hotel storiti tega, vsled česar so vsi obtoženci hrupno ugovorjali. Na to je ječar nastavil dr. Gjuriću samokres na čelo, tako da se je moral vdati. Danes je prišel Accurti sam se prepričat v ječo, če so se izvršile njegove sekature!

Med kranjskim deželnim odborom in ljubljansko občino je nastal konflikt, ki bi lahko postal resen. Kranjski deželni odbor, odnosno njegova klerikalna večina je zavrgla razne sklepe občinskega sveta. Sklenil je sledeče: 1.) Sklep občinskega sveta, da bi se odstopila društvu "Mladika" za stavbo internata za 80 gojenk dekliškega liceja neka parcela izza dekliške sole, se ne odobri. 2.) Mestnemu magistratu se naroča, da v vseh slučajih, kadar se store v občinskem svetu sklepi, po katerih se občinsko premoženje prodaja, daruje, zastavlja ali sploh odtujuje, take sklepe javno razglasi, kar bi jih sicer deželni odbor ne mogel odobriti. 3.) Mestnemu magistratu ljubljanskemu se naroča, da predloži deželnemu odboru zapisnik vsake tajne seje, v kolikor se tisti razpravlja, oziroma sklepa o stvareh lastnega območja občine. Vsak tak zapisnik naj se predloži najpozneje tekom osmih dni po seji. 4.) Mestnemu magistratu ljubljanskemu se naroča, da tekom štirnajstih dni po vročitvi deželno-odborske odločbe predloži semkaj prepise zapisnikov vseh tajnih sej, v kolikor so se vršile v tekočem letu. — Zanimivo je, da je deželni odbor storil te sklepe tik pred občinskimi volitvami, katerih se misli klerikalna stranka udeležiti. Zahteva, da se predlože zapisniki letošnjih tajnih sej v štirinajstih dneh, pa kaže, da ima menda deželni odbor namen, baviti se z nekaterimi tajnimi sklepi in morda tudi razveljaviti nekatere. Tako je prav lahko mogoče, da se razvije med deželnim odborom in mestno občino boj, ki bil lahko trdovraten in bi globoko posegel ter bi lahko imel še važne posledice. In liberalno klerikalna harmonija še ni prav poškropljena in pokopana!

Pulj. (Beda v Istri.) Dežela, ki je nekdaj Rimljanom služila za vrt in je bila na glasu zaradi svoje čudovite plodovitosti, je že davno postala domačija bede. Zlasti letos pa je ta žalostna prikazen dosegla vrhunec; revščina in pomanjkanje najpotrebnejšega je tako velika, da se človek kar zgraža. Če pa preiskujemo razloge tega strašnega položaja, moramo reči, da sta kriva glavno dva faktorja: Avstrijska vlada, ki se v svoji brezbrižnosti ni zmenila za ubogo Istro, pa meščanske stranke, ki ne poznajo nič drugega kakor svoje nacionalne boje. Že leta in leta ne dela deželni zbor nič; deželni odbor pa ne kaže trohice zmisla za gospodarsko delo, temveč je ves čas deklamiral o italijanstvu in o "avita coltura", od katere pa ljudstvo ni dobilo žal toliko, kolikor je črnega za nohtom. Tako smo srečno prijadrali do nepopisne revščine in skoraj do gospodarskega bankrota. Imeli smo deželnozborske volitve, a deželni zbor ni sklican. Vršila so se pogajanja med nacionalnimi strankami, ostala so pa brez vspeha. Pretekli teden pa je dr. Laginja objavil v "Omnibusu" odprto pismo deželnemu glavarju drju. Rizziju, v katerem priporoča, da naj se skličejo vsi izvoljeni poslanci na skupen dogovor, da se posvetujejo, kako odpomoči velikanski bedi istrskega ljudstva. Rizzi je sprejel poziv ter je za prihodnji teden sklical skupno sejo. Če bo iz te moke kaj kruha, je treba počakati. Mnogo upanja nimamo, kar ne opažamo dovolj resne volje in ker se moramo spominjati na zadnja pogajanja, ki so se razbila brez vspeha. Veselilo bi nas, če bi nas presenetil rezultat. "Rdeči Prapor."

50,000 KNJIŽIC

V DAR LJUDEM.

Vsaka knjižica je vredna $10.00 vsakemu bolnemu človeku.

Mi želimo, da vsaki bolni človek piše po našo urejeno zdravilno knjižico. Ona knjižica svetuje v poljudnem jeziku, kako da se doma vspešno zdravi: Sifilis ali zastrupljena kri, slabotni život, zgubitek moči, revmatizem in trganje v kosteh, spolne bolezni, kakor tudi bolezni v želodcu, na vranci, ledvicah in v mehurju. Ako ste zgubili nado in ako vam priseda zabadavo denar dajati, tako pišite po ono **zdravilno knjižico,** katero vam nemudoma pošlemo in bodite uverjeni da ozdravite. Na tisoče ljudi je ozdravilo po navodilu te prekoristne knjižice. Ona vsebuje znanost, ktero bi moral znati vsaki človek Zapomnite si, da se ona knjižica razpošilja popolnoma brezplačno, ter tudi mi plačamo poštnino. Izpolnite dolenji odrezek in ga nam pošlite in mi vam pošljemo popolnoma brezplačno ono knjižico.

IZPOLNITE ODREZEK ŠE DANES IN POŠLITE GA NAM.

DR. JOS. LISTER & CO., Sl. 707 Northwestern Bldg.; 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Gospodje: Mene zanima ponudba, s kojo pošiljate brezplačno zdravilno knjižico, ter vas prosim, da mi jo takoj pošlete.

Ime.....

Pošta ..... Država.....

NAVARNO ZNAMENJE

Jako malo ljudi postanejo žrtve, takojšnjih nevarnih bolezni. Navadno neka nejevolja se počuti pred napadom, ali vsako ostane neopaženo, ali se ga prezre. Taka nejevolja je **navarno znamenje narave.** Marebiti je bodlaj, slabost, zabasanost, onemoglost ali skoraj vedno je

POKVARJEN APETIT

kar nas opozarja na dejstvo, da tukaj nekaj ni v redu. Moder človek nikdar ne prezre opomine, vedoč provdobro, da bi iz tega lahko postala nevarna bolezen. Mogoče, da bi prošlo brez zdravil. Mi Vam želimo, da bi bili na varnem, to pa zamorete biti le ako vživate

TRINERJEVO ZDRAVILNO GRENKO VINO

To zdravilo deluje hitro. Ojačuje želodec njega žleze in okrepčuje živce k rednemu delovanju, in ako so rane v želodečnih žlezah jih ozdravi v najkrajšem času. Storilo Vam bode, kar nobeno drugo zdravilo na svetu ne učine. Vam bode

pospešilo dober tek,
popolno prebavljenje,
mirno spanje,
ojačilo mišice in živce,
očistilo kri,
dalo zdravo barvo,
energijo, korajžo in
popolno zdravje.

Vzdrževalo Vam bode Vašo družino močno in zdravo, zato ker se lahko daje otrokom kakor odrašenim. Koristi vsakem želodcu, naj bo bolan ali zdrav. Urejuje njega delovanje in je edino želodečno zdravilo.

UPRAŠANJE. Ali ste že kedaj opazili, da so Vas nekteri trgovci prevarili, ko so Vam dajali ponarejeno "grenko vino" na mesto TRINER-JEVEGA, katero je EDINO GRENKO VINO? Bodite previdni in zavrnite vse ponarejeno. Ako potrebujete zdravilni nasvet, pišite nam in naš zdravnik Vam ga bode dal brezplačno.

Rabite Trinerjevo zdravilno grenko vino v vseh notranjih želodečnih boleznih,

Na prodaj v lekarnah, v dobrih gostilnah in pri izdelovatelju

JOS. TRINER,

616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

John O. Hruby

589-591 So. Centre Avenue
Chicago, Ill.

Priporočam veliko zalogo

pohištva

za spalne in jedilne sobe, preproge, a storje, Karpeti, otročji vozički itd., ter razno vrstno železnino, peči in drugih potrebščin.

NAJNIŽJE CENE

Najsolidnejše blago

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE $2,500,000.00
GLAVNICA . $200,000.00
PREBITEK . . $100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicagi. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. **imamo tudi hranilne predale.** Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

Trgovina s novodobnim obuvalom

Vstanovljena leta 1883

Velika zaloga obuval najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.

Druga vrata od Kasparjeve Banke

VODAK-OVA GOSTILNA

683 Loomis ul. na vogalu 18. Pl.

Ima lepo urejeno dvorano za zabave in zborovanja

TEL. CANAL 1386

Glas Svobode

Vsem društvam, gostilničarjem, trgovcem kakor tudi posamesnikom se priporoča "Glas Svobode" za nabavljenje vsakovrstnih tiskovin kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine; priskrbi društvena pravila in prevode iz tujih jezikov na slovenski jezik ali obratno.

Vsa pojasnila se dajajo naročnikom "Glas Svobode" brezplačno, samo poštna znamka za 2c, je za odgovor priložiti.

Št. 1005. – Jamčeno po tvrdki W. F. Severa Co., v smislu kongresnega sklepa o hrani in zdravilnih z dne 30. rožnika 1906.

Zoper kožne bolezni....

Se li vidite v ogledalu gostoma? Ako ne, boljše je, da se prec sedaj pogledate. Glejte kako je vaša barva polna raznih peg in pomanjkljivosti. Naj vam torej svetujemo zdravio, ki doseže korenino teh pomanjkljivosti kože in jih odstrani v kratkem času, očisti kri in okrasi obrazno barvo. Znano zdravilo za to je

SEVEROV KRIČISTILEC.

Ne mislite, da je koža neozdravljiva. Mnogi so trpeli, so bili ozdravljeni po delujočih svojstvih tega zdravila. Čitaj kar piše gosp. Rud. Bučar Melrose, Man., Canada, pred nekaj časom:

"Nisem Vam že dolgo pisal, ker se sem hotel res prepričati, ako mi bode Severov Kričistilec kaj pomagal ali ne, in da se prepričam, če ostane ozdravljenje za dalje. Po rabljenju ene steklenice so vsi mozolji in prišči izginili in nimam jih več. Telo je zdravo in vesel sem uspehov. To je pravo zdravilo za narod."

Severov kričistilec se naj rabi v vsih slučajih

kožnih bolezni, kakor bule, zastruplenje krvi, prišči in mozolji, vročinski znaki od solnca, bledost in vse druge bolezni, ki jih povzroča slaba kri. Cena $1.00

ZDRAVNIŠKI NASVET DAMO ZASTONJ.

Prava praparacija

ki urejuje delovanje človeškega želodca in prebavnih organov ter daje dober okus in prepreči vsako zabasanost in neprebavnost je

Severov Življenski balsam.

To zdravilo se priporoča v vseh slučajih neprebavnosti, zabasanosti, bolenja glave, srčnega žganja, krčev in navadne slabosti. To je okrepčevalna tonika za one, ki so praspali bolezen in so na poti do zdravja. Pravo okrepčilo. Cena 75 centov

Za upognjen hrbet

priporočano, da se isti dobro ribljo z Severovim oljem sv. Gotharda. Da se pa doseže pravi sedež bolezni se naj rabi

Severovo zdravilo za obisti in jetra.

To zdravilo je nenadomestno za slabostne obisti bolečine v hrbtu, vnetje mehurja in vse nerede vodnih organov. Odstrani vse strupene stvari in deluje prav hitro vseh slučajih. Cena 50 centov in $1.00

Prodajajo se v vseh lekarnah. Ne jemljite ponaredkov.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhoffen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9 CHICAGO ILL.

Pozor rojaki!

Potujočim rojakom po Združenih državah, onim v Chicagi in drugim po okolici, naznanjam, da točim v svojem ravnokupljenem

saloonu "Triglav"

vedno sveže "Atlas" pivo in vsakovrstne likerje. Unijske smodke na razpolago. V zabavo vam služi popravljeno kegljišče in "pool" miza. Zagotavljam solidno postrežbo in se priporočam za obilen obisk.

John Mladič
611 So. Center Ave.,
blizu 19. ceste, CHICAGO, ILL.

CENJENI JAVNOSTI

Odrežite zdolej se nahajoči kupon, pojdite k M. Kára, kupite tam za $2.00 ali pa več, obutev ter ko plačate predložite kupon in vrnilo se Vam bode 25 centov.

Mi pričnemo našo Spomladansko Otvoritev,

katera bo trajala skozi celi maj. Mi imamo zalogo obutev za gospode, gospe, gospodične in mladenče. Posebno veliko zalogo barvanih vezilnih obuval, rmene, rjave, rdeče, bele i. t. d. Prednost ima naša zaloga v Oxford-polobutev in sicer zaradi jakovosti in nizkih cen. Obiščite nas in zadovoljni bodete.

25c Kupon 25c

Pri plačilu predložite ta kupon in vrnilo se Vam bo 25c.
GLAS SVOBODE —— Samo za maj 1909

M. Kára, 760 S. Halsted St.

IMPORTIRAN TOBAK, prodajam cigare in cigarete, raznevrste pipe ter izdelujem in popravljam dežnike in pipe.
J. VOKOUN, 559 W. 18. St.

Edward Pauch
gostilničar
663 Blue Island Avenue
CHICAGO.

J. HERMANEK
633 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Ostrige, raki, ribe in velika zaloga konzerv

Dobra Unijska Gostilna, kjer se dobi mrzel in gorak prigrizek. : Pod vodstvom **Jos. S. Stastny**
650 Blue Island Ave.
deliká Dvorana za društvene in unijske seje. in Vruga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

GOSTILNA

SLOVENSKI DOM
NA NOVEM PROSTORU
583 S. Centre Ave. vogal 18. St.

Slovenci in drugi bratje Slovani, kateri hočejo izvanredno dobro postreženi biti, naj pridejo da se prepričajo osebno. Za kar vabi s poštonvanjem

Mohor Mladič

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM
POHISTVOM
624-628 Blue Island Avenue, Chicago
TELEFON CANAL 955

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zedovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

RAZNO IN DRUGO.

Organizacijo poljskih, gozdnih in vinogradniških delavcev po celem Slovenskem bode izvedla socijalno-demokratska stranka.

Verska blaznost. Kmet Surgota na Ogrskem si je domišljeval, da sta on in njegova soproga od hudiča obsedena. Da bi sebe in ženo rešil, je zabodel naprej ženo, potem še sebe v trebuh. Oba so smrtno ranjena prepeljali v bolnišnico.

Stavka rudarjev. V Kladnu na Češkem je stopilo v stavko 1500 rudarjev, ki so delali v rovu "Maks". Ker se njihovim zahtevam ni ugodilo, so jeli štrajkati tudi ostali rudarji. Število vseh stavkujočih znaša 5000.

Radi aneksije Bosne in Hercegovine sta se sprla v Parizu dijaka Avstrijec Matavovski in Rus Snolovy. Ponudeni dvoboj je Rus zavrnil, nakar je Avstrijec ustrelil nanj trikrat s samokresom in ga težko ranil. — Matavovskega so zaprli.

Pobegnil je iz Solnograda profesor francoščine Piere Riess, kateri je vodil močno obiskovano šolo za francoščino. Zapustil je nebroj dolgov ter izjavo, da ni bil profesor marveč inteligenten francoski krojaški pomočnik, ki se je naveličal vbadati iglo.

Zavarovanje predsednika Tafta. Najdebelejši prezident Združenih držav je tudi najvišje zavarovan. Samo pri Equitable je zavarovan za 3 milijone dolarjev, za večje svote pa pri "Mutualu" in "New York Life Insurance Co."

Šibanje za potepuhe je sprejela turška poslanska zbornica. Proti uvedbi šibe je glasovala liberalna unija in kristjani. Izmail Kamal je rekel, da je s tem Turčija izgubila ime moderne države.

Hišne preiskave na Češkem. Sodišče je raztegnilo preiskavo radi protivojaške propagande sedaj tudi na socialno-demokratske organizacije. Policija je izvršila hišno preiskavo v socialno demokratskem društvu "Pravednost" ter zaplenila vse društvene spise.

Ustrelil se je v Budimpešti huzar Eza Varga, ki ga je njegov predpostavljeni neprenehoma mučil. Varga je napisal pritožbo na nadvojvoda Jožefa, a pismo se temu ni dostavilo. Sedaj je zahteval nadvojvoda nujnega poročila o zadevi.

Izumitev Čeha v Afriki. Čeh Fr. Kašpar, ki biva v Tunisu v Afriki, je izumil hidrocikl (kolo ki teče po vodi), ki se je pri prvi poizkušnji izvrstno obnesel. Celi hidrocikl tehta 30 kg in prevozi razmerno v eni uri deset kilometrov dolgo pot. Izumitelj se je vozil po morju ob močnem vetru. Občinstvo ga je sprejelo na obrežju z navdušenjem.

Avstrijski cesar baje odstopi vladne posle prestolonasledniku, tako poroča "Ostdeutsche Rundschau". Namerava se prirediti cesarju veliko zahvalno izjavo, ker je bil mir ohranjen. Ob tej priliki prevzame cesar naslov kralja Bosne in Hercegovine. Koj na to bo pa cesar odstopil vladne posle prestolonasledniku.

Vatikan kaže v zadnjem času bojevitost. Pri volitvi papeža sta imela doslej vladarja dveh držav, namreč Avstrije in Španije pravico veta, to se pravi, lahko sta ugovarjala izvolitvi takih kardinalov, ki jima ne bi bila všeč kot papeža. Te pravice se je poslužil pri zadnjem konklavu avstrijski cesar, ki je protestiral proti kandidaturi kardinala Rampolle. — Zdaj je papež odpravil to pravico. Svet se zaraditega ne bo podrl.

Moderna selitev narodov. Jedna največjih selitev, kar jih pozna zgodovina, se vrši sedaj. Razni narodi velike Rusije se selijo v Sibirijo. Lansko leto se je naselilo tam 500.000 ljudij. Leta 1906 se je preselilo komaj 60.000 oseb, drugo leto pa že okoli 400.000. Vzročili so to selitev ruski vojaki, ki so se bojevali proti Japoncem. Ko so se vrnili domov, so raznesli vest, da je Sibirija lepa plodovita dežela, na kar je začelo veliko izseljevanje v njo.

Puljski prošt Zanetti v Argentiniji. Lani jo je kot smo svoječasno poročali, popihal puljski prošt in bivši italijanski državni poslanec, Adam Zanetti iz Pulja neznano kam. Po njegovem begu so prišli na sled raznim sleparijam, ki jih je izvršil ubegli prošt. Zadne dni pa je dobilo okrožno sodišče v Rovinju obvestilo, da Zanetti biva v Buenos Airesu v Argentiniji. Ker se nahaja Zanetti pod policijskim nadzorstvom, da ne more uteči, bo sodišče najbrže zahtevalo, da ga Argentinija izroči avstro-ogrskim oblastvom.

Nemce podpira ruska vlada, Poljake pa preganja. Po iniciativi poslanca Felkerzama so vložili poslanci iz baltijskih provinc v gospodarstveni dumi predlog, naj se uredi vprašanje glede nemških šol. Po tem projektu se bodo smele nemške šole v baltiških pokrajinah snovati povsodi ter bodo imele tudi pravico izdajati veljavna državna spričevala v nemškem jeziku za vse predmete razen za ruski jezik. Ako se uvažuje, da ruska vlada brutalno zapira poljske šole, podpira pa snovanje nemških šol, potem se morajo pač vsakomur vsiliti dvomi o slovanski misiji Rusije.

Napaden sodnik. V Moguncu na Nemškem je obsodil sodnik dva brata po 1 leto ječe, ker sta vlomila nek avtomat, in pokradla denar in blago. — Po razglasitvi sodbe zakriči eden izmed obtožencev: "Kako morete obsoditi mojega brata, ki je umobolen!" Na te besede plane umobolni na sodnika, ga pobije na tla, brat pa bližnjega stražnika, na kar pobegneta iz sobe. Ko so jih drug dan ujeli, sta hlinila oba umobolnost, kar jima je seveda pomagalo le do prisilnega jopiča, kateri jih je kmalu ozdravil.

Preganjanje Čehov. Vlada je razpustila narodno-socialne mladeniške organizacije, ki so štele 15.000 udov. Vrše se preiskave dan na dan. — Vlada pravi, da se je tirala protimilitaristična propaganda. — To propagando je našla policija v tem, da so se svoj čas v Bosanskem Brodu češki vojaki iz Mlade Boleslave branili iti v vozove za živino, ker je bil hud mraz! — Če pride do procesa, utegne biti sličen onemu v Zagrebu.

Iz strahu osiveli. — Zgodovina pozna mnogo slučajev, v katerih so raznim osebam osiveli iz strahu, ali iz kakega drugega vzroka lasje in sicer hipoma. Marija Antonietta, francoska kraljica, je osivela v noči po naznanilu, da je obsojena na smrt. Jahn je osivel v starosti 28 let, ko je zvedel, da je izgubljena vojna pri Jeni. Dr. Merem v Kolinu je osivel pri 17 letu iz žalosti ob izgubi svoje matere. Franc Ozanga, mladi nečak vojvode Mantuanskega je osivel v eni noči, ker je bil po krivici obdolžen zločina in vržen v ječo.

Oporoka vrle češke kmetice. — Bogata kmetica, vdova brez otrok in sorodnikov, gospa T. Milnerova iz Veskova pri Znojmu na Češkem je zapustila sledečo oporoko: "Za dediča vsega svojega premoženja v približni vrednosti 25.000 kron določam "Matico za oskrbovanje čeških srednjih šol", katera ohranjuje češke otroke svojemu rodu, da se mu ne odtujijo. — Ker imajo pa ravno v Znojmu Čehi hudo borbo za obstanek narodno češkega življa, določam kot zavedna Čehinja, kakršna hočem ostati do smrti, da porabi Matica moje premoženje za ustanovitev češke gimnazije ali realke v Znojmu. — Ta dar polagam kot navadna kmetica na žrtvenik svojega naroda, ter izražam željo, da bi me posnemali v tem še mnogi rodoljubi v prospeh našega naroda."

Krvav boj z detektivi. Na velikonočno soboto so hoteli štirje detektivi v stanovanju neke Ane Brožovske na Žižkovu v Bořivojevi ulici v Pragi, aretirati člana internacionalne roparske družbe, Jindriha Bočka. Komaj so detektivi vstopili v sobo in je njih vodja Binder zaklical: "V imenu zakona", je že Boček, ki je bil skrit za posteljo, odgovoril: "Jaz ti dam zakon" ter je ustrelil iz Browningove pištole. Zadel je detektiva Hladika v usta. Ta je bežal k bližnjemu zdravniku, a 150 korakov pred njegovim stanovanjem se je zgrudil brez zavesti. V tem je trajal boj dalje. Boček je streljal z velikansko naglico. Detektivi so se vrgli nanj in so odgovarjali z revolverji. Zadel je Lukeša v spodnjo čeljust. Binderja smrtnonevarno v trebuh, Petiletyja je pa ubil s strelom v usta. Končno je bil Boček, ki je petkrat ranjen, premagan, zvezan in odpeljan na sodišče. Njegove rane so take, da zdravniki ne upajo, da ostane živ.

Žrtev verskega babjeverstva. Kmetski fant J. Serafi iz Vagoza na Ogrskem je postal blazen. Pobožne ženske v vasi, katere so bile tudi na glasu, da znajo zdraviti, so očeta prepričale, da je sin obseden od hudiča, katerega more le z razbeljenim železom odgnati. Kmet v svoji verski blaznosti in premotenju od dozdevnih svetohlink res razbeli železno ploščo, na katero posadi in dobro priveže svojega sina ter začne med glasno molitvijo vražnic izganjati hudiča. — Hudič je res šel, odnesel pa je seveda tudi življenje nesrečnega mladeniča, kateri je med strašnimi mukami vsled groznih opeklin umrl. Grozen prizor, katerega so hotele ublažiti babnice z glasno molitvijo, nam kaže, kako globoko preslepljen je moral biti oče, da je verjel vpričo groznih bolečin in bolestnega krika svojega sina zatrjevanju žensk, da mu bolečine provzroča le hudič, ki zapušča mladeniča, kateri bo po njegovem odhodu ne samo duševno popolnoma zdrav, marveč tudi opekline ne bodo vplivale nanj in bo vstal s plošče kot prerojen v sv. duhu. Tako daleč dovede verska blaznost in zagrizenost naivno ljudstvo s tako infamnim verskim hujskanjem.

Nasilstva proti Slovakom. Pri volitvi v pazinskem okraju je bil dne 5. t. m. izvoljen madžaronski kandidat dr. Ochaba proti Slovaku dr. Milanu Ivanki. Ivanka je dobil 636 glasov, Ochaba pa 969. Za Madžara Ochabo so glasovali mrtvi, v Ameriko izseljeni in neprisotni pod varstvom 400 orožnikov. Predsednik ene volilne komisije je bil dr. Ivanke osebni sovražnik, madžarski katoliški župnik Chrenka, ki je načeloma odklanjal skoro vse one volilce, ki so hoteli dati svoj glas slovaškemu kandidatu. "Nepszava", glasilo soc. demokratov na Ogrskem piše: "Vse občine so žandarji zasedli, kateri so dobili od političnega oblastva povelje, da s puškinim kopitom nažemejo vsakega iz občine, ki razdaje letake proti Ochabi. Trije železniški delavci so razdajali madžarske letake, na katerih so bili našteti grehi koalicije proti ljudstvu ter se železniške uslužbence pozivalo, naj ne glasujejo ne za Ivanko ne za Ochabo. Orožniki so je prijeli in peljali pred političnega uradnika. Ta jih je sprejel z besedami: Zakaj niste te lumpe ubili; ako še enkrat dobite take puntarje v roke, počite ga s kopitom po glavi, da pogine". Ta dični uradnik bode tožen, da je navajal orožnike k umoru — toda pred ogrsko justico so taki poštenjaki vedno nedolžni.

Koliko stanejo vojne. Rusko turška vojska v l. 1877, ki je trajala 10 mesecev in 9 dni je stala Rusijo 1300 milijonov kron. — Prusko-avstrijska vojna l. 1866, ki je trajala 35 dni, je stala Prusijo 282 milijonov mark. Nemško-francoska vojna l. 1870, ki je trajala 6 mesecev 9 dni je stala Francijo 14 milijard frankov in Nemčijo 1024 mil. mark. Južnoafriška vojna, ki je trajala 31 mesecev in 9 dni je stala Anglijo 4846 mil. kron. Rusko-japonska vojna l. 1904—05 pa je stala Rusijo 3390 mil. in Japonsko 2860 mil. kron, to je povprečno na dan za enega vojaka v Rusiji 6 K 10 v. in na Japonskem 2 K 50 v. — Na podlagi teh proračunov, ter vpoštevaje sedanje draginjske razmere se sme računati v slučaju vojne danes povprečno za vsakega vojaka 12 K na dan, ker bi stalo, v slučaju, da se oboroži 400.000 mož na dan 4 mil. 800.000 K toraj na mesec okroglo 149 mil. kron. Ako bi trajala torej vojna 3 mesece, kar pa je pri težkočah, katere so objavili v tem slučaju že vojaški strokovni listi, jako dvomljivo, bi znašali stroški okroglo 450 mil. kron ne vštevši eventualno zasedanje tuje zemlje, pokojnine ranjencem in vdovam padlih, kar se tudi lahko računa na najmanj 200 mil. kron. — Okroglo torej bi stala vojna milijardo kron. — To je res ogromna svota, a vse bi se preneslo, da ni uničenih toliko tisoč človeških življenj. Ne številke, ne denar, ampak potoki krvi nam delajo vojno strašno.

Cenjenim rojakom na znanje!

V. J. Kubelka, lastnik tvrdke **"V. J. Kubelka & Co."** izdal je novo, **za Slovence v Ameriki prepotrebno** Slovensko Angl. slovnico, Slovensko Angl. tolmač in Angl. Slov. slovar v tako popolni meri, kakoršne do sedaj Slovenci še nismo imeli.

Knjiga v platno vezana stane **samo $1.00.**

Denar pošiljajte po Postal Money Order na

V. J. KUBELKA & CO.
9 Albany St., New York, N. Y.

K ŠKANDALOZNEMU "VELEIZDAJNIŠKEMU" PROCESU V ZAGREBU.

Kdor sledi pazljivo poročilom o "veleizdajniškem" procesu v Zagrebu, vidi, kako se od strani sodnega dvora in državnega pravdništva trudijo dobiti dokaze za veleizdajo; vidi pa tudi, kako je ves ta trud zaman. V izpovedih obtožencev pa se zrcali užaljena duša Srbov, ki so obtoženi veleizdaje zato, ker so organizirali gospodarsko in politično svoje ljudstvo, ker so ljubili srbsko ime ter proslavljali že tako slovečo srbsko pesem, ker so hoteli biti na svoji zemlji svoji gospodarji!

S čim se obtožuje Srbe veleizdaje? Mari so se organizovali v čete, mari so si nabavili orožje, preskrbeli se s sredstvi, s katerimi se more doseči silovito odtrganje celega dela monarhije? Ne! Obtežuje se jih z — veleizdajniško tendenco. —

Ali v čem se kaže ta veleizdajniška tendenca?

Poslušajte: v političnem in gospodarskem organizovanju naroda. Ali podrobneje: politiška izobrazba širokih slojev naroda je veleizdaja. poljedelska zadruga je veleizdaja; posojilnica je veleizdaja; Sokol je veleizdaja; časniki za odgojo in pouk nižjega ljudstva so veleizdaja; politiška in gospodarska zborovanja so veleizdaja; stik poslancev z volilci je veleizdaja; geslo Svoji k svojim! je veleizdaja.

V pravi konstitucionelni državi bi se pač smel vsak narod posluževati takih sredstev, da more varovati svojo eksistenco ter napredovati z duhom časa. Ali vse to se more v jednem samem trenotku pretvoriti v pravo veleizdajo, nevarno monarhiji in dinastiji, ako se mu da — veleizdajniško tendenco.

Tako veleizdajniško tendenco pa je mogoče aplicirati bodisi v tem ali onem delu monarhije ter pri vsakem narodu: pri Hrvatih kakor pri Srbih, pri Čehih, pri Slovencih, pri Rumunih, pri Slovakih, kajti vsi ti narodi so podvrženi močnejšim, ki imajo oblast v svojih rokah: Nemcem in Madjarom. Jedni in drugi izrabljajo državno oblast, da razširjajo svojo narodno premoč in hegemonijo z raznarodovanjem manjših in slabših narodov ter z materialnim eksploatiranjem istih.

Da se obdrže pri življenju majhni narodi, treba v prvi vrsti, da se organizirajo politiško in gospodarsko ter se tako vsposabljajo za borbo v življenju, da se morejo uspešno boriti, da ne propadejo. Politiške in gospodarske inštitucije morajo biti nam v prilog, najbrže pa niso všeč ne Nemcem ne Madjarom, ker prihajajo v navskrižje z njihovimi političnimi in gospodarskimi inštitucijami. To je borba jednih, da prevladajo, drugih, da se ubranijo.

Vsak človek bi sodil, da je ta borba legitimna, svobodna, ali zagrebški proces proti Srbom dokazuje, da se more vsa ta zakonita sredstva malih narodov v svrho samoobrambe proglasiti za veleizdajniška, kakorhitro opazijo gospodujoči narodi, da ta sredstva ovirajo njihovo premoč ter jim odjemljejo gospodstvo. — Treba je le podtakniti malo tendence, pa se dobi pot, ki naj bi vedla do uničenja vsega takega stremljenja manjših narodov.

Če ljubi Slovan svoj rod goreče, če deluje za povzdigo tega rodu v narodnem smislu, pa se more tako narodno delovanje proglasiti za veleizdajo. V Avstro-Ogrski je vse mogoče. — Škandalozna razprava v Zagrebu nam potrjuje to.

Kdor ima kaj srca v prsih, se zgraža nad krutim početjem v Zagrebu, ki je tako škandalozno, da pušča za seboj na Avstro-Ogrski neizbrisljiv madež, tudi ako poseže mogočna roka vmes ter ustavi razpravo.

Listi se škandalizujejo nad procesom. Citirajmo tu "Die Zeit".

"Die Zeit" piše:

"Prav politiške procese je treba voditi z največjo mirnostjo in objektivnostjo. Ali da v Zagrebu ni tako, opazujemo tudi iz daljave. Kak proces je to, ako državni pravdnik o dejstvenih dogodkih, ki da so se vršili v preiskovalnem postopanju, podaja apodiktične izjave, a ob enem zabranjuje braniteljem in tožencem vsako repliko: ako se predsednik daja izrabljati za pokorno orodje za presezanja drž. pravdnika?! In kronа vsemu: predsednik ne spušča le cele toče disciplinarnih kazni, ampak izključa tudi vse obtožence za par dni od razprave!!! Ali je to še evropsko sodno postopanje?!

Ta proces je škandal za vso monarhijo, stavlja nas pred inozemstvom v slabo luč in napravlja utis, kakor da se hoče ž njim naravnost opravičevati stremljenje ven iz državne zveze, v kateri so mogoče take stvari. In kaj pravi baron Aehrenthal k tej žalostni sodni — burki?!

Zagrebški toženci niso vendar nikaki roparji ali tatovi, ki se jih mora brezpogojno preganjati. Njihovi pregreški so politične naravi. In ali se ima tak proces uvesti ali ne — to je pred vsem politično vprašanje. V Avstriji smo že davno prišli do tega, da se na to vprašanje odgovarja z ne!! Tudi pri nas je bilo političnih procesov v obilici, ali ravno s konservativnega državnega stališča interesov smo nabrali s takimi procesi jako žalostnih izkušenj. Ali se ogrska in skupna vlada nočeta okoristiti na skušnjah avstrijske vlade?

Položaj sedanjega časa napravlja jugoslovanstvo posebno važnim činiteljem, zato bi se morali izogibati vsemu, kar bi moglo večati razburjenje teh itak kaj razburljivih plemen. In to specijelno, kar se tiče Srbov — saj vendar ne iščemo novih zapetljajev s Srbijo, ampak si želimo mirnega sosedstva. Čemu izbrskovati stvari, ki morejo Srbstvo to- in onikraj meje spravljati v vedno nove emocije?!

Zagrebški proces, je bil že za časa vojne nevarnosti brez smisla, danes, po vspostavljenju miru, je podvojeno nesmiseln. Zastonj zasledujemo kako kirist, kako pametno politično svrho, ki naj bi se dosegla s tem. Bedasto je bilo, da se je sploh začelo s tem brezsmotrenim procesom."

"Soča".

KRVNIKOVA GOSTIJA.

Vsakemu obsojencu, koji je krvniku izročen, mu pristoja po starem običaju na dan predno se prisiljeno poslovi od tega zakrpanega sveta, posebno izborna pojedina. (Se ve, če mu diši! Op. stavca.) V našim prozaičnem času, kateri je povrh vsega še prav slabih živcev, se da malo kdaj več, kot kakšno opečeno meso z krompirjem, pol steklenice vina in pol ducata slabih smodk. Toda v prejšnjih časih so bili radodarnejši, in ubogi smrtni kandidat je imel tudi boljši tek. K temu so mu še ljudje, kteri so okolu njega bili, kot čuvaji, strežaji in celo duhovniki, vrlo pomagali, vse dobre stvari, katere so bile na mizo prinešene, iz poti spravljati. To razvidimo iz računa, kterega je "Lochwirth" v Nurenbergu leta 1622 mestnemu svetu predložil. Nič manje kot 3 dni je živel hudodelec, — "Maleficperson" — expublico, to bi se reklo na javne stroške, v največji razkošnosti. Prvi dan je bilo 6 funtov prašičeve pečenke, 4 funte telečjega hrota, skledo solate z jajci, 6 žemelj 1½ bokala vina, kar je skupno stalo 2 goldinarja in 4 krajcarje. Drugi dan se je siromaku dalo: 2 kakoši, eno skledo cvrtja, 6 žemelj in zopet 1½ bokal vina. Račun tretjega dne, kot dan usmrtitve, je sledeči: Zjutraj cvrtje, pečene klobase in žemlje 45 krajcarjev; za gospode duhovnike 1 bokal vina, 32 krajcarjev; lemone 24 krajcarjev, za vino kojega se k vešalom nese, 1 bokal, 32 krajcarjev. Zraven pridejo še jajca za obsojenca, hrana za čuvaje pri njemu, kateri stroški so znašali samo po 15 krajcarjev na dan, kakor tudi razne kompetacije za mojstra rdečeplajščа, krvnikovih hlapcev in za beračnega sodnika, kateri je bil pri usmrtitvi kot uradna oseba. — Taka usmrtitev je bila tedaj pri naših prednikih draga "zabava" — katero so si pa vseeno pogostoma privoščili.

Zobne krtače za krave.

Neki zdravnik v Los Angeles, Californiji po imenu Tanner, posvetil je zadne čase vso svojo prakso v to, da je pregledoval čeljusti kravam, ter iznašel da so zobje in čeljusti polne červičnih plodov. Ti plodovi, pravi zdravnik, okužijo kravje mleko, katero potem upliva na raznovrstne bolezni pri otrokih. V svojem članku v nekem Londonskem časopisu priporoča naj bi se kravam zobje čistili dvakrat na dan, in uveljavi naj se postava, s katero bi se naj to prisililo spolnovati. Ali naj pa tudi krave imajo glas pri volitvah glede nasvetovane postave, ali se jih naj le podvrže čiščenju brez zastopstva, o tem učeni doktor Tanner molči.

Brez dvoma bi bilo izvrstno, ko bi kapitalisti mogli tudi krave prisiliti, da bi na svojo lastno čistost bolj pazile. Opominjati bi jih mogli na njih telečjo dobo; da čistost je lepa reč. Radovedni smo tudi, bo li se primoralo farmarje čistiti svojim kravam zobe dvakrat na dan in ako ne bo imelo to slab karakterističen ugled. In, ali ne bo potem, krava, ko jo bodo civilizirali tudi zahtevala boljše zobe, ščeti in okusnejši prašek za čistenje zob. Bo li se zadovoljila s čiščenjem zob, ali bo tudi zahtevala umivanje glave in striženje las? Mi nasprotujemo vsaki postavi, ki bi spremenila svobodoljubečega in neodvisnega farmarja v privatnega tajnika svoje krave. — Iz "Success Magazine." — Da, da, časi se spreminjajo, in z nami vred tudi živina napreduje.

Vse se dobro konča.

Vse težkoče in neprilike, katere se mora prestati v našem življenju se kaj kmalu pozabijo, kedar prestanemo iste ali če vidimo da se bliža srečni konec težav in muk. Mi pozabimo vse bolečine, muke in sitnosti nevarne bolezni, ko hitro zopet ozdravimo — in vendar ko smo bolni in pobiti si mnogekrati želimo, da bi le že enkrat prišel ta srečni, dolgo pričakovani izid. Ker se pa večji del vseh bolezni prične s zgubo teka in življenske moči, bi se moralo takoj zavžiti kako zelo dobro krepčilo kot je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. To priporočljivo zdravilo napravi, da pridejo zopet prebavni organi do normalnega delovanja in ko hitro zopet ti prebavni organi počno normalno delovati, bol in težave zginejo in nova moč se zopet povrne. Rabite to najboljše zdravilo v vseh slučajih nerednega prebavljanja in tudi za slučaj pobitosti, za slučaj, da se ne počutite dobro, da ste utrujeni, bledi, ali če imate umazan jezik.

Na prodaj v lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalcu Jos. Triner, 616—622 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Si li želite prihraniti denar.

Ako pišete po brezplačni cenik vina, likerjev in žganja ter si iz njega izberete kar želite, si ne bodete prihranili le denarja pač pa bodete dobili tudi blago, dobro blago. Mi ne zahtevamo denarja v naprej od poštenih rojakov, tudi jamčimo za vse kar prodajamo. Lahko se prepričate ako pošljete po naročilo za skušnjo od slovanske veletrgovske hiše. The Tempo Co., Pilsen Station, Chicago, Ill.

Spoštovani ravnatelj Dr. J. E. Thompson,

342 W. 27. St., New York, N. Y.

Počutim se po rabljenju Vaših zdravil popolnoma zdrav in vesel, radi tega se srčno zahvaljujem Vam, ker ste me rešili moje teške dolgotrajne bolezni, katera mi je pretila z gotovo rano smrtjo. Jaz Vas bodem priporočal vsakemu rojaku, ker vsak zamore uspešno pomoč dobiti za hitro ozdravljenje samo po Vašem nasvetu in uspešnem zdravljenju.

Srčna Vam hvala za Vašo dobroto in iskreni pozdrav

Lucijan Dach,
Box 153, Glenville, Conn.
March 23. 1909.

Vsak slovenski delavec mora čitati svoje glasilo t. j. "Glas Svobode!"

Delavci na prostem

izpostavljeni mrazu in vlažnosti se ubranijo dolgotrajnemu bolehanju za reumatizmom in neuralgijo, ako rabijo

Dr. RICHTERJEV Sidro Pain Expeller,

ko čutijo prve pojave. To zdravilo odgovarja zahtevam nemških zakonov in ima neoporekljiv rekord tekom 35 let.

V vseh lekarnah, 25 in 50 centov, ali pa pri izdelovalcu.

F. AD. RICHTER & CO.,
215 Pearl St., New York.

Slovensko Narodno Samostojno Društvo V RAVENSDALE, WASH.

USTANOVLJENO
25. aprila 1908 in inkorporirano dne 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:
Predsednik: JOHN ARKO, Ravensdale, Wash.
Tajnik: CIRIL ERMENC, Box 9, Ravensdale, Wash.
Blagajnik: MIKE FERLICH, Ravensdale, Wash.

Društvena seja vsako zadno nedeljo v mesecu, ob 9. uri dopoldne v Georgtown pri Frank Ludwig-u v prvem nadstropju

Za shranitev

Vaše zavarovalne police ter z eno besedo, za vse, vrednostne papirje, vzemite si v najem naš **blagajniški predal,** kateri vas zavaruje proti ognju in tatovom ter niti še **en cent na dan** ne stane oziroma samo $3.00 na lato. Banka je odprta od 9 ure dopoldne do 4 ure popoldne. Ob sobotah do 1 ure popoldne in od 6 - 8 ure zvečer

Industrial Savings Bank
652 Blue Island Ave.
Govorimo: Nemško, češko in polsko.

Telefon: Canal 2300

Dr. Jan Čepelka
zdravnik in OPERATER

izprašan na češki univerzi v Pragi, bivši c. kr. vojni zdravnik, s 20 letnimi izkušnjami v Europi in Ameriki; zdravi zajamčeno, vspešno in primeroma ceno. Zdravniške pomoči iskajoči rojaki Slovani naj se zaupljivo zglasijo

V THALIA HALL,
467 W. 18. in Allport St.

JOSIP REMSKO
GOSTILNIČAR
163 Reed St., Milwaukee, Wis.
se priporoča rojakom za obisk. Postreže s prístnimi pijačami in izvrstnimi smodkami. Na razpolago
KEGLJIŠČE in DVORANA

Angleščina brez učitelja

PO NAVODILU:
Slovensko-Angleške Slovnice Slovensko - Angleškega Tolmača in Angleško-Slovenskega Slovarja.

Vse tri knjige v eni stane SAMO $1.00

in jo dobiš pri
V. J. Kubelka & Co.
9 Albany St.,
NEW YORK, N. Y.

Podpisani naznanjam
Slovencom in Hrvatom
da točim v svoji gostilni
zraven Atlas pivovarne razven dobre Atlasove pive MAGNET tudi najboljša Californijska vina ter izvrstne rakije, in sicer na
680 BLUE ISLAND AVENUE
Nadalje postrežem s prostim mrzlem in gorkem prigriskom dopoldne in popoldne, a opoldne dajem izvrstno kosilo za 15c s kozarcem pive ali vina.
IG. F. HALLER, lastnik

VELIKANSKI DOBIČEK ZA 2c ako pišete po cenik. Pravo grenko vino, kranjski brinjevec, tropinovec in novi "Sporty Gin", prodajam skoro polovico ceneje. — A Horwat, Joliet, Ill.

POZOR, SLOVENCI!

Od 1. junija 1908 do 1. marca 1909 sem prodal zemlje za 92,760 tolarjev

54 Slovencev je tukaj naseljenih in vsakdo je dobil, kar je kupil.

Slovenci, ako hočete svoj dom, kupite zemljo v lepih krajih in po ceni. Pridite sem in oglejte si naše kraje.

Jaz ne prodajam lastno zemljo, ker je nimam, pač pa zastopam 100.000 akrov zemljišča različnih posestnikov, od katerih se neposredno kupi zemlja.

Vse posestne pravice na razpolago, predno se en cent plača.

Obdelane kmetije in gozd od 40—25,000 akrov skupaj. Plačilni pogoji najlažji.

F. GRAM, Naylor, Mo.,
Član državnega naselniškega urada.

Najstarejša slovanska tvrtka
EMIL BACHMAN
580 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusneji, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrobščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

POZOR ROJAKI!

Kdor kupuje uro ali drugo zlatnino, naj piše po lepo slikani slovenski cenik. Cene so zelo nizke, oziraje se na blago.

Dergance, Widetich & Co.
1622 Arapahoe St.,
DENVER, . . . COLORADO

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER | MAGNET | GRANAT

Razvaža pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se oberniti do nas, kajti mi te bodemo zadovoljili.

Ne trpite radi sramožljivosti.

Ko se lahko ozdravite zanesljivo v kratkem času. Vse bolezni, možkih, ženskih in otrok ozdravimo gotovo hitro in zanesljivo. Zastrupljenje krvi, plučne in prsne ter očesne bolezni, nadalje revmatizem, ledvice kakor tudi vse tajne bolezni.

Zdravniki, specijalisti, uradujejo celi dan in zvečer. Pridite si po nasvet

C. G. Fouček, že 22 let lekarnar
586 S. Centre Ave. vogal 18. ceste.

Velika zaloga evropskih zdravil, recepti zdravnikov se hitro in točno izvršujejo. V zalogi imamo tudi razne zelišča in korenine.

Pošiljamo denar v domovino po ameriškim poštnem povzetju, prodajamo tudi šifkarte

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

885 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojim domu: od 8.—10. ure predpoludne od 1.—3. ure popoludne in od 6.—8:30 ure večer.

V lekarni P. Platt, 814 Ashland Ave.: od 4.—5. popoludne.

Ob nedeljah samo od 8.—10, ure dopoludne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

Razkrinkan.

Črtica iz ameriškega življenja.

Spisal L. Mayer.

I.

Na skrajnem koncu vasi Foxhill, tam kjer vodi pot v gozdove, kateri pokrivajo obrežje Delaware-reke, kot iztok Blue Ridge Mountains, stanovala je pred leti udova Robothan z njenim edincom Benjaminom ali Ben, kakor so ga okrajšeno nazivali, ter ga bodemo tudi mi v naši povesti tako imenovali. Mati in sin sta lastovala dobro in dolga prosto posestvo, imela sta hlapca in deklo ter stala sta — kakor to pravimo — dobro ali trdno.

Mati Robothanka, visoko v letih stoječa žena, je bila kot za kmetico nenavadno obširna — tolsta, vrhu tega jo je reumatizem trapil, kar je povzročilo da je cele dni presedala v stolu-gugalniku, v katerem je nogavice pletla in lažje šivalna dela dan na dan opravljala. Tem gibčnejša je bila Elica, dekla, katera je že celo vrsto let gospodinjstvo pri Robothanovih opravljala, ter poznala vsakojaka svojstva in staroveške običaje v rodbini. Ona je bila nemškega rodu, odločna v govoru kakor tudi v dejanju, in od narave v zamanjasti ne zanemarjena.

Nekega dne je sedela Elica pred kuhinjskimi durmi, ter krompir lupila in prepevala vesele pesmi. Kar zapazi dolgo senco na tleh, in ko se ozre po vzroku sence, stal je za njo dolgi Benjamin. Ben je bil tenek kot fižolova prekla, imel je predivno-rumenkaste lase, mali okrogel obraz in nenavadno dolg in zakrivljen nos, kateri se je malone z brado stikal. Ben Robothan toraj ni mogel na njegovo lepoto ponosen biti in takisto se z mladostjo ne ponašati; kajti imel je svojih štirideset let na hrbtu.

Ker se še ni nikdar prigodilo, da bi bil on Elico pri delu tako pazljivo gledal, je mislilo dekle, da zahteva svoje kosilo; torej mu reče:

"Krompir je droban, gospod Benjamin, vzame dokaj časa predno se malupi; toda kosilo bo pravočasno na mizo postavljeno."

"Yes, yes, yes," je Ben odgovoril v njegovi sanjavi navadi. Pritem pa je ostal na mestu kjer je stal, ter strmeče zrl v Elico, da ji je neugodno postajalo.

"Morebiti imate kakšno drugo opravilo zame, gospod Benjamin? Jaz lahko krompir na stran postavim, če mora to biti."

"Jaz hočem s teboj govoriti, Ela; toda tvoje delo zamoreš nadaljevati, jaz se vsedem poleg tebe."

Ben se je vsedel na povznjen bedenj in nadaljeval:

"Jaz ti imam mnogo za povedati, Elica; toliko, da ne vem kje in s kom da bi pričel; ter se bojim, da boš silno iznenadjena nad tem, kar ti bodem povedal."

"Ta je pač las v zajtrku našel. Na vsaki način pa je moral kakšno neredost v mojem gospodinstvu zaslediti. Da bi le že zadeva venkaj bila", si je Elica mislila.

Med tem, ko je Ben trak njenega predpasnika v roke zel in se ga okolo prsta ovil in zopet odvil, so ji prave misli na um prišle, ter je bila za nadaljno pripravljena, češ, naj pride kar hoče.

"Elica", je končno pričel.

"No, gospod Benjamin?" odvrne Ela.

"Dekle, ali ti je kedaj kdo povedal, kako si lepa?"

"Aha", si je Elica mislila, "saj si vže tu", in mu navidezno zlovoljno zavrnila: "O ne, gospod Benjamin, kdo naj bi mi kaj tacega pravil."

In vendar ji je nekdo nekaj sličnega že povedal, in še tisto jutro, pa ne samo enkrat.

"Hm", de Benjamin, "jaz to verujem toliko, kolikor sam hočem. Ali lepa si, Elica, zelo lepa. Ti imaš lica kot roža in jaboleni cvet. Pri vsem tem si izvrstna gospodinja, in — in — za mene bi bil čas, da se oženim. Ali ne misliš tudi ti tako, Elica?"

"O, gospod Benjamin, kaj se Vi brigate za moje mnenje, tudi če bi o tem mislila, kar pa ni slučaj. Kaj gre to meni mar?"

"Kaj to tebe briga, Elica? Ravno tebe se to tiče, in nobenega druzega. Jaz hočem tebe vzeti, dekle, tebe in nobeno drugo. No, le ne gledi me tako osuplo. Premišljuj o tem, Elica, in mi daj odgovor danes zvečer. Čuješ, ti, Ela, danes zvečer."

Nato je Ben vstal in se polagoma odstranil. Elica pa odločna kot vselej, je za njim zaklicala:

"Tako počakajte vendar, gospod Benjamin, jaz Vam dam odgovor takoj. Oseba v mojem položaju, ji ni potreba dolgo premišljati, jaz sem namreč z Jack Ribičem zaročena. To pač zadevo konča, kaj ne gospod Benjamin?"

Ben Robothan se je obrnil. Njegovo lice je jeze žarelo, toda mirno je odgovoril:

O, jaz ne vem, Elica, ženske svoje misli često spremenijo, in tebi ne bi bilo v zlo šteti; kajti, ko si se z mojim hlapcom zaročila, nisi mogla vediti, da bodem jaz sam prišel in se tebi ponudil."

"Hvala, gospod Benjamin", odvrne Elica. "Jaz sicer ne bodem o tej prednosti govorila, toda Vaša snubitev je vsecno laskava zame."

Ko se je Ben zopet obrnil, da odide, je dekle še pripomnilo:

"Mogoče, gospod Benjamin, bo bolje da si drugo službo poiščem."

"O ne, ne, Elica", je hitro zavrnil Ben Robothan, "rajši pozabimo, kar je bilo tu med nama govorjeno. Moja mati te bi preveč pogrešala, če bi odišla, in kar pa mene zadene — tako ne bom clo nič proti temu imel, ako ti koj jutri Jack Ribiča vzameš. Vidva lahko skupno na farmi ostaneta — ti in Jack Ribič. Jaz bodem stanovanje nad hlavom za vaji lepo urediti pustil, da bodeta zraven lahko lastno gospodarstvo imela. Ja, tako bo najbolje, Elica."

Ko je Ben Robothan po teh besedah odšel, gledala je Ela za njim vse v drugi luči, kot pred par trenotki. Sicer ji ni nič žalega storil; toda tako velikodušnega in dobrega si ga ni nikdar mislila. Morabiti tudi ni bila njegova snubitev toli resna; gotovo jo je nameraval samo skušati. S takimi misli se je dekle tolažilo, ter konečno na to več mislila ni. Niti njeni zaročenec Jack Ribič, ni ničesar o tem zvedel, čeprav sta vsaki večer skupno sedela pod cvetočim drevjem na vrtu in se pomenkovala o bližnji svatbi. A prekmalu je Elica morala zvediti, da je ni na tem svetu čiste ljubavne sreče, in da ravno tam, kjer solnce najčistejše sije, je senca najtemnejša.

II.

Nekega jutra bila je Elica nerahlo iz spanja zbujena, akoravno je vselej, odkar je bila pri Robothanovih v službi, vstajala brez, da bi jo bilo potreba buditi, ter svoj posel opravljala. V njeno še večje začudenje stala je njena stara revmatična gospodinja pred posteljo in tarnala za žive in mrtve.

"Ela, Ela, vstani dekle! To noč se je moralo nekaj groznega zgoditi. Okno pri vežnih vratih je vlomljeno in moj sin v njegovi sobi zaprt. On ne da odgovora, kolikor ga tudi kličemo. Moj bog, jaz mislim, da so bili vlomilci tu."

Elica je bila z enim skokom iz postelje, naglo se oblekla ter tekla po stopnicah navzdol. Ona je žalibog vse našla, kakor ji je stara gospodinja pravila. V veži so ležali kosi razbitega okna, in Ben je bil zaklenjen. Elica je bila po durih, a odgovora ni bilo.

Obeh žensk se je polotila grozna slutnja. Med tem ko se je starka v gugalnik vrgla in tarnajoč roke nad glavo sklepala, je Elica hitela v hlev, da pokliče Jack Ribiča. Toda tudi tega ni mogla zbuditi. Potem je poklicala bližnje sosede.

Ko so prihiteli sosedje, so najprvo v Benovo spalnico vlomili, našli so tega na pol slečenega na tleh ležati. Mrtev ni bil; ali vonj solike, kateri je napolnjeval sobo, je brzo vstopivše prepričal, da so vlomilci nesrečneža omotili in potem v sobi zlobno gospodarili. Proti požaru varna blagajna, katera je tik postelje stala, bila je na stežaj odprta in velika množina vrednostnih papirjev je ležalo razmetanih po tleh. Ključa od spalničnih vrat ni bilo najti nikjer, tatovi so ga morali, potem ko so Bena zaklenili, seboj odnesti.

Ko je sveži zrak sobo prepihal, prišel je Benjamin kmalu k zavesti. On je pripovedoval, da se je napad zvršil, ko je bil že na pol slečen. Zločinca — bil je samo jeden — on ni spoznal, ker je bil zakrinkan, in Ben je prehitro zavest zgubil. Potem ko je Ben papirje pobral in blagajno pregledal, je zatrjeval da mu ni nič manj kot pet tisoč dolarjev ukradenih.

Med tem, ko je šel Benjamin Robothan s sosedi proti hlevom, slišala ga je Elica reči:

"Jaz sem silno v skrbeh za Jack Ribiča. Upam, da se ni nič žalega siromaku prigodilo!"

Dekletu se je strahu skoraj vtrip srca ustavil; kajti šele sedaj ji je prišlo na misel, da se on tudi njenemu klicu ni odzval. Če bi bil pa clo umorjen! Toda, žal ki more še huje priti. Poročilo, katero so vračajoči se sosedje prinesli, otrpnelo ji je kri. Sobo Jack Ribiča, so prazno in izpraznjeno našli. Moral je v noči svoje stvari pospraviti in pobegniti. Ta skrivna in neutemeljena poslovitev v zvezi z ponočnim roparskim vlomom, moralo je povsem sum zbuditi, da ni nikdo drugi storilec, kot Jack Ribič, in da je on svojega gospodarja oropal.

Med tem ko so sosedje neovrgljivo v Jack Ribiču vlomilca videli, bil je oropani sam, kateri je o krivdi svojega hlapca dvomil in se odločno za njega potegoval.

"Jaz ne morem verjeti", je rekel Benjamin Robothan, "v resnici, meni noče to v glavo iti. Jack, je bil pošten in priden dečko — ne in ne, ni za verjeti, in jaz to ne verujem".

Elici so take besede dobro storile; saj je tudi ona bila o nekrivdi njenega ljubega prepričana, akoprav se je spominjala, da se je on zadnje dni prav nekam čudno vedel. Tudi je bila zavzeta, da se ni od nje poslovil. Ali ni morabiti imel svoje poštene vzroke k temu? Morabiti je na kakšen način izvedel za ljubavno ponudbo svojega krušnega gospodarja in se radi tega skrivoma odstranil, da se izogne javnega spotika. Njene zvestobe je ja moral biti zagotovljen, in kmalu bo kako sporočilo od njega dobila. S tem se je dekle pomirilo.

Benjamin Robothan je detektivom naročil, skrivnost nočnega vloma zasledovati in razjasniti; in ieti so konečno prišli s poročilom, da je brezdvomno, Jack Ribič v Newyorški pisarni vozni listek kupil veljaven za neki evropski parnik, koji je dan potem odplul.

Če prav to sporočilo trdno vero Elice ni moglo popolnoma omajati, tako je druga okolnost, katera se je v tistem času zasledila, k temu pripomogla. Ona sama je namreč našla sled stopinj v premočenih tleh, katori je vodil od hleva do vlomljenega okna; in v eni teh je tičal neki čevelj. Noč je bila temna in deževna in vlomilec ga je moral na njegovem begu zgubiti. Elica je čevelj poznala predobro: bil je lastnina njenega zaročenca. Potem je moral vendar Jack biti storilec.

Dekle je bilo preveč odkrito in poštene narave, da bi bilo najdbo prikrilo. Sedaj se je pa tudi njeno srce uprlo proti njemu, katerega je odkritosrčno ljubila, koji je pa zaradi ničemurnega dobička volje hudodelstvo doprinesel in jo s tem od sebe pahnil. Kako dober in plemenit se ji je zdel nasprotno Benjamin Robothan. Ko mu je čevelj pokazala in s solzami v očeh priznala, da sedaj tudi ona Jack Ribiča za krivega spozna, odvrnil ji je Ben tolažljivo:

"Bodi mirna Elica, mi bodemo zadevo pustili počivati navzlic temu da so neovrgljivi dokazi doprinešeni. Ako se more Jack sam sobe pomiriti zaradi njegovega čina, tako naj to stori, jaz mu odpuščam. Raji denar zgubim, kakor da bi bilo tvoje srce še bolj užaljeno vsled preganjanja tvojega zaročenca."

"O", odvrne Elica, "ker je Jack tako malopriden bil, nimam ž njim nikakoršnega posla več."

To je bilo njeno pošteno mnenje. Nijedne besedice ni prišlo več iz njenih ust, ne o Jacku, ne o celi stvari. To se je zgodilo toliko manje, ker je stara Robothanka — zaradi vznemirjenja — opresno zbolela in dekle je bilo z nje postrežbo toliko vposleno, da ni imelo časa na kaj druzega misliti.

Ko je čez nekoliko dni starka za večno oči zatisnila, bile so njene poslednje besede k Elici:

"Moje dete", je rekla, "jaz se mirno ločim od tega sveta, ako vem, da ti Benjamina ne boš zapustila — —."

Dekle je umirajoči molče roko podala, in na to je ženica Robothan mirno zaspala, spanje večno-

(Nadaljevanje na 12. strani.)

SVOBODA!

Svoboda! Miljoni otrok pod 16 letom v tovarnah za bombaževino in drugih delavnicah ječi pod jarmom velikega trusta. Miljoni otrok brez potrebne izobrazbe robijo dan na dan v tesnih zadušlih predilnicah, po deset do dvanajst ur na dan in miljoni in miljoni otrok morajo služiti vsakdanji kruh za se in svoje stariše, ker otročje delo je ceneje kot odraščen delavec. O, Svoboda! In ti miljoni otrok, trgajo miljonom odraščenih delavcev vsakdanji kruh, med tem ko morajo miljoni odraščenih delavcev, sposobnih za delo, pohajkovati po vogalih raznih tovarn iskajoč dela.

Svoboda! Miljoni mladenk zvene v predilnicah, za šivalnimi stroji, v pralnicah. In te mladenke, okradene one svobode, ki bi je morala vživati vsaka mladenka, od koje se pričakuje, da postane vstvariteljica človeštva, pusti svoje moči, svojo krasoto in zdravje v predilnicah in drugih podjetjih. Ona mora! O Svoboda! In človeštvo naj potem pričakuje, da bo ta zvenela roža, če že prej ne usahne, kedaj prinesla dobro seme za nadaljni obstoj človečanstva?

Svoboda! Glej miljoni mladeničev bistrega uma se mučijo po tovarnah, v plavžih, topilnicah, in v rovih. Glej, kako ti miljoni robotnikov vene pod pripekajočim pritiskom nenasitega momona. Vidiš, ta le mladenič, sklju̇čen, potrt, onemogel, bled, ravno ta mladenič, ko bi se mu dala svoboda uka in izobrazbe, ko bi se mu dala le priložnost do kaj vzvišenejšega; ohranil bi novemu rodu vzvišenejši sad, ohranil bi sebe. Pa, O, Svoboda! Potrt je, bled, upal in prava predpodoba rešiteljice smrti. Ali naj potem človečanstvo pričakuje, da bo iz take kreature ustvarjeni rod močnejši, čilejši, bistroumnejši in bolj vnet za vzvišene stvari?!

Svoboda! Mati, žena! Ti stvarnica, kako tudi tebe muči in trapi neusmiljeni mamon! Tudi tebi ne prizanaša! Od ranega jutra do poznega večera sediš sključena za šivalnim strojem, da pomoreš k dohodkom družine. O kako te je škoda, in, kako je škoda tvojega sadu, katerega rodiš samo da ti ga požrešni mamon ukrade, ko hitro se na dan prikaže. In poglej tvoj rod! Moč, katero si potrebovala za njega si dala mamonu, ko si sklučena sedela pri šivalnem stroju!

Svoboda! Miljone mož se peha po zemlji za delom! Da delati hočejo, da prežive svoje drage! Ali Svoboda! Njih otroci delajo za nje. Njih otroci rede onega, ki bi moral skrbeti za nje, ki bi moral jih rediti in skrbeti za njih izobrazbo. Narobe svet! Oče, krušni oče, ki bi rad delal in služil ne dobi dela, ker delodajalec mu bi moral nekoliko več plačati kot pa njegovemu otroku, in otrok, ki se bi radoval otroške svobode, kot biser v solnčnem žarku, otrok, ki je vstvarjen da uživa svobodo izobrazbe in uka je prikrajšan vsega tega. On mora delati, da preživi sebe in svoje stariše!

Svoboda! Svoboda! Svoboda! Glej tam v temi zdihuje miljone in miljone ljudi, otrok, žena in mož pod verskim jarmom teme! Miljone ljudi ječi pod navalom verskega fanatizma. — Svoboda! — Ne! Hudičeve verige se ovijajo okoli teh fanatikov in mamon — verski glavar — privijuje vijak, da izpreša zadnjo kapljo človeškega obstanka iz te na vero priklenjene, nerazsodne mase! O Svoboda! — Še ne — toda kmalu!

Preljuba Svoboda! Iz med toliko miljonov in miljonov zasužnenega človečanstva dvignila se je pest ljudi, ki vihti bič, oklepa verige in pritiska vijak sužnosti. To so svobodni kapitalisti. Ti poznajo svobodo. Zakon je v njihovih rokah; pravice, usmiljenja ne poznajo. S človeškim življenjem se igrajo kakor mačka z mišem. Kaj jim mar za nežno bitje, kaj jim mar, kako sprešajo zadnjo kapljo krvi iz človeštva, samo da jo dobe. Oni imajo svobodo, ker si so jo pridobili od nerazsodne mase. In ta delavska masa ječi pod bremenom modernega suženstva že tisočletja.

Toda Svoboda! Blišči se! Iz jasne poljane prihaja luč. In ni ga biča, ni je verige in ni je sile, ki bi jo zavrnila, ker ta luč je sila svobode.

A. H. S.

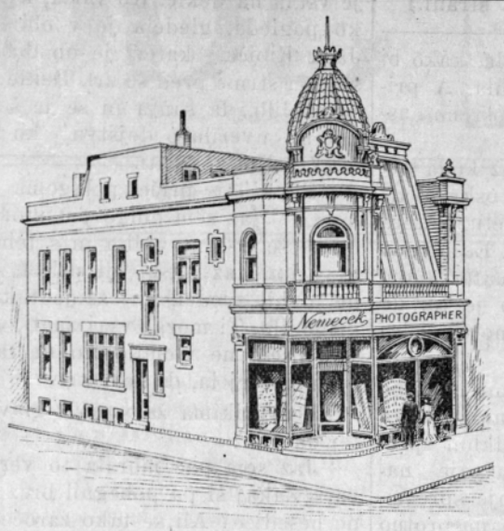

Najmodnejši češki-slovanski fotografični zavod v Ameriki

Němeček FOTOGRAF

589 West 18th St. nasproti Č. S. A. dvorane

Na čepu vedno **PIVO** najbolje vrste

dobro vino in izvrstna žganja

v gostilni Narodne Dvorane

585-587 S. Centre Ave. M. Šanjek & M. Hans, last.

Shajališče skoraj vsih hrvatskih in slovenskih društev.

Brezplačni prigrizek **Biljar** Unijske smodke

BRATOM SLOVENCEM IN HRVATOM

naznanjam, da imam na prodaj izvrstna, dobra in naravna črna in bela vina po 35ct. galona, s posodo vred. Manjših naročil od 50 galon ne sprejmem. Z naročilom se pošlje polovico denarja napred in druga polovica se plača pri sprejemu vina. Vsak naročnik vožnino sam plača. Prosim, da vsaki naročnik pošlje natančni naslov kam naj vina pošljem. Za večja naročila kakor Car load, se pismeno za cene zmenimo.

Za obila naročila se priporoča posestnik vinogradov

Frank Stefanich,

R. F. No. 7 Box 81, FRESNO, CAL.

Taštedilnik

z visoko polico, delan iz vlitega železa z niklastimi okraski. Vreden $30.00 Garantiran za $19.95 na lahko izplačilo

po en dolar na teden

JOS. KRAL

417-419-421-423 W. 18th St., Chicago, Ill.

F. J. Skala & Co.

Česko-Slovanska Banka

318-320-322 zap. 18. ulica, Chicago.

Zastopstvo plovnih družb: Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerpen, Havre, Liverpool in Southampton.

Javni notarijat: Izdeljujejo vse uradne listine in uredujejo vse denarne zadeve v stari domovini.

Nadzorujejo in izterjavajo denar in sprejemajo hranilne vloge od drugih bank.

Odajo v najem blagajnične predale, narejene po najnovejšem sistemu, *varne proti vlomu in požaru*, za shranjevati denar, vrednostne papirje in dragocenosti. Najemščina predala za celo leto samo $3.00

(Nadaljevanje iz 11. strani.)

sti. Se ve, Elica ni znala, kako bi željo umirajoče izpolnila. A prišel ji je Ben sam prostosrčno nasproti ter rekel:

"Ti veš Elica, da jaz koga potrebujem, kteri bo hišo oskrboval; toda ni je osebe na svetu, katera bi mi bila ljubša kot ti. Edino ena pot je, kako zamoreš materi dano besedo izpolniti, in to je to, da mene vzameš. Ali se moreš sedaj k temu odločiti, Ela?"

Dekletu so drvile razne misli po glavi. Elica se je spomnila, kako mirno je Ben njeni odklon sprejel, ter ni svoje obnašanje napram njej niti najmanje spremenil. kako zlobno se je nasprotno Jack obnesel, in kako plemenito se je ta, od njega oropani mož, napram njemu izkazal. Ali more biti na svetu še kakšen plemenitejši človek, kateri bi odkritosrčnejše ž njo mislil, kot Ben Robothan? Ali ni vže Jack Ribiča popustila? Kaj ji zabranjuje temu plemenitemu njeni "da" dati? In ona je rekla: Da!

Javna zaroka je sledila takoj po pogrebu matere. Ljudje niso bili iznenadeni nad tem; to je bilo ja čisto naravno, da Ben ni mogel sam gospodinstvo voditi in takisto ni mogel z deklo domovati, brez da bi se sosedje, spotikali. Marsikteri se je clo na tihem veselil, da bo vzorno dekle zaradi nezvestobe Jack Ribiča, tako kmalu odškodovano; in da je ravno Ben Robothan tisti, kateri je zapuščeno nevesto svojega zločinskega hlapca za svojo soprogo izvolil, bil je mnogim dokaz plemenitosti starikavega samca.

Bilo je samoumevno, da svatovanje vsled obstoječih razmer se ni moglo dolgo odkladati; in tako se je koj pričelo s pripravljanjem za ženitovanje, katero bi se imelo še tisti teden izvršiti. Benjaminu se je izvanredno mudilo, med tem, ko se je Elica pod učinki spominov vedno huje borila, kolikor bolj se je bližala odločilna ura.

Na predvečer svatovanjskega dneva, sedela je pod napol odcvetelo jablano, kjer je marsikteri uro z Jack Ribičem presedela med presrečnim pogovorom o bodočnosti. Nakrat se je drevo zganilo in ploha osušenega cvetja se je vsula na dekle. Ko Elica, kviško pogleda, gledela je v obličje Jack Ribiča, kateri je ob debio sloneč, strme pred se zrl. Dekle si je mislilo, da sanja in se je šele potem uverila o dejstvu, ko je Jack pričel govoriti.

"Elica", je pričel polagoma in mirno, "jaz sem dolgo pot storil, da te še enkrat vidim in s teboj govorim. Jaz ne bi bil prišel, če ne bi bil zvedel, kaj se je tukaj prigodilo. Ti moraš vsaj znati, da jaz nisem ne vlomilec in ne tat. Si li ti verjela, da sem kriv?"

Elica prikima žalostno z glavo, ter odvrne:

"Jaz sem pač morala to verovati. Zakaj si pa pobegnil brez ene besedice? Ali se tako zaročenko pusti na cedilu?"

Jack ji je mirno gledal v oči: "Ti si obljubo prelomila — ti Elica — in ne jaz."

"Jack", zakliče dekle, "kaj govoriš tu za eno norost? Jaz tebe ne razumem."

"Toliko boljše", odvrne Jack, "sem jaz Ben Robothana razumel. On je bil nesramen dovolj, meni osebno povedati, da si mu obljubo dala se z njim poročiti, in s tem moji pravici do tebe konec naredila. Potem mi je porogljivo moj, tebi podarjeni prstan vrgel ter pristavil, da je bolje, da jaz takoj Foxhill, ali vsaj njegovo farmo ostavim, ker bi bilo tebi — kakor si moram sam misliti — neprijetno, mene dalje srečavati."

"Prstan", zakliče Elica vznemirjeno, "od katerega prstana govoriš, Jack? Tu sem pogledi, ako ti misliš zaročni prstan kojega sem od tebe dobila, jaz ga sicer od časa dogodka ne nosim na prstu, toda ga cenim še vedno dovolj, da ga nosim skrivaj na mojih prsih; kajti jaz sem te vedno odkritosrčno ljubila. Oh, da je moralo tako priti!" Na to je brzo od vratu odvila svileni trak, na kterim je bil prstan pritrjen.

Jack je presenečeno oči odprl, ter gledal strme na jamstvo ljubezni.

"O, kako nesramno se je mene goljufalo!" je zaklical, in potem izvlekel iz žepa prstan kojega mu je Ben vrnil, ter ga primerjal k onemu kterega je Elica v roki imela. Oba prstana sta si bila jednaka, kot jajce, jajcu.

"Za boga," je sedaj osuplo dekle zaupilo, "je li mogoče takšno hinavstvo?"

"Sedaj poslušaj dalje", nadaljuje Jack. "Ko sem jaz prstan videl, nisem mogel druzega, kot Benjaminu verjeti, sosebno, ko sem vaji večkrat zaupno skupaj videl. Tako sem njemu rekel: Well gospod Robothan, ako stvar tako stoji, je bolje, da pojdem takoj. Popolnoma, kakor jaz za pravo smatram, je on odvrnil; po zajtrku bode on z menoj obračunal. Po zajtrku je prišel zopet k meni v stanovanje nad hlevom, mi izplačal zaslužek, in jaz sem še tisto noč odšel, šel sem in šel, tako daleč dokler so me hotele noge nositi. V Buffalo sem čital v nekem starem časniku o vlomu na farmi Benjamina Robothan v Foxhillu, in ker sem bil jaz v poročilu kot namišljeni vlomilec imenovan, sem se takoj vrnil in podal na pot semkaj nazaj, da se pred teboj in pred Ben Robothanom opravičim."

"Ali čevlji, Jack — tvoji čevlji! Eden od tistih se je našel ne daleč od vlomljenega okna, in sled tvojih stopinj je bil videti od hleva do stanovanja."

"Bog naj zna, kakšna okolnost v tem tiči," je zdihnil Jack. "Ko sem jaz moje stvari skupaj spravljal, nisem mogel čevljev nikjer najti. Toda, saj ti mi tako ne veruješ, Elica," je pripomnil žalostno.

Elica je bila vsled pojasnila, katerega je Jack o njegovih čevljih dal, silno pretresena. Posebne misli so jo prešinile.

"Jaz ti verujem, Jack, ti ubogi Jack," reče ona. Midva sva oba grozovito goljufana. Ne poiskusi ničesar k tvojemu opričevanju storiti, temveč prepusti meni sedaj to, da resnico na dan spravim. Sedaj sem zopet tvoja, kakor sem popred bila in bodem za vedno tvoja ostala. Pojdi tja in ko resnico na svitlo spravim, te bodem zmala najti. Sliši, karkoli si bodi, ne daj se premotiti, temveč čakaj potrpežljivo Jack, dokler mojo nalogo dovršim. Bog nam pomagaj."

Potem sta se ljubeča razšla in Elica se je povrnila v svoje razmerje k Ben Robothanu nazaj, brez da bi bila z besedico ali pa z obnašanjem svoje drugačno mišljenje razodela.

Prihodnji večer je bilo viditi hišo Ben Robothana sijajno razsvetljeno. Mnogo številno gostov je bilo zbranih, da prisostvujejo poroki, katera bi se imela ta večer vršiti. Župnik je stal za mizo, na kteri sti goreli dve voščeni sveči, z odprto knjigo v roki. Ženin je že stal pred njim in vsi povabljenci so zrli pričakujoč na vrata, skozi ktera bi imela nevesta vstopiti.

Sedaj se duri odpro in Elica vstopi. Ali, kaj je to? Ona ni opravljena kot nevesta, marveč ima na sebi vsakdanjo obleko — katunasto krilo in beli predpasnik — ter pod pazduho držeč neki zavitek.

Brez da bi se bila za povabljence zmenila, šla je naravnost pred župnika in Benjamina, položila zavoj na mizo poleg gorečih sveč ter njenega ženina sledeče nagovorila:

"Benjamin Robothan, do gotovega časa, še do včerajšnjega dne, sem te smatrala za dobrega in pridnega moža, koji je bil mojega čislanja vreden. Toda v tem trenutku vem jaz, da si ti lopov, da je ni kreature na svetu, katera bi tebe na podlosti prekosila. Mojo ljubezen jaz tebi nisem mogla dati, moje spoštovanje pa si zaigral. Tako, sedaj je med nama vse končano."

Tu je Elica za trenutek umolknila, kakor da bi odgovor pričakovala. Strmenje povabljencev si zamoremo misliti, toda nikdo se ni upal, besede spregovoriti. Tudi Benjamin je molčal. Dekle v svoji sveti jezi, kviško speta pred trpoločimi svečami, bila je viditi, kot od boga poslani maščevalni angelj. Ker ni bila svečana tihota motena, je Elica nadaljevala:

"In sedaj naj slišijo vsi navzoči, zakaj da te takšne podlosti obtožujem. Najprvo si ti mojega zaročenca Jack Ribiča ogoljufal, ker si ga ti s sleparskim prstanom uveril, da sem se mu jaz izneverila, ter zvestobo prelomila in se tebi vdala; potem si ti ubogega mladenča kot tata in vlomilca proglasil, da bi bil naji za vedno razdvojil. Ali ti, Benjamin Robothan, ti sam si bil vlomilec, ne pa Jack Ribič. Ti si njemu čevlje ukradel, si sam v njih od hlevov do hiše šel in si najdeni čevelj v blatu tičati pustil, da bi krivda siromaka tem verojetnejša bila. Ti sam si okno vlomil, si blagajno odprl, papirje razmetal in sobo s kislino napolnil, da bi se svet o tvoji nedolžnosti prepričal."

"To si je vse Jack Ribič izmislil, da bi se pri tebi opral," je zaupil Ben, kteri je do sedaj tresoč se na vsem životu, molče poslušal.

"Molči podlež!" je Elica zavrnila. "Sramuj se tvoje laži v navzočnosti moža, koji božjo besedo oznanuje. Imej tudi dokaze, ker drugače nočeš."

Elica je razvila zavoj ter na mizo razprostrla pred očmi vsih navzočih sledeče predmete: čevelj, par onemu, koji se je v blatu našel, steklarski nož, eno steklenico, v koji je bil kislec, ključe k stanovanju nad hlevom, k Benovi sobi ter k družinski sobi.

"Tako," reče dekle, to vse sem našla v tvoji spalnici skrito, Benjamin Robothan. Kdo bi bil pač mislil na tako hinavščino, ko si se ti pobožnega, tvojemu sovražniku odpuščajočega kristjana hlinil. Toda bog zaničuje take zavijačnike kakoršen si ti. Jaz sem ubogo dekle, toda bog me je smatral mnogo predobro zate in jaz se mu zahvaljujem za to. Žal mi je edino za tvojo dobro mater, ktera je morala vsled tega v grob. — In sedaj, imejte se dobro gospod Benjamin. Jaz pojdem k Jack Ribiču, kateri k sreči še ni v Evropo odpotoval. Siromašen mladenič potrebuje mojo postrežbo bolj kot Vi."

Stoprav je Elica zapustila sobo. Ko je odšla, pogledal je Benjamin zaporedoma svoje goste; toda nikjer ni našel uteho, temveč čital je raz vsakega obraza zaničevanje, katero je zaslužil.

Z nepopisljivo obupanem obrazom šel je v stransko sobo ter duri za seboj zaklenil. Ko je bilo čez nekaj minut slišati strel, bili so prepričani, da se je Benjamin Robothan sam izročil večnemu sodniku. Družba je presunjena zapustila hišo, v ktero so pred malo časom vstopili, da bi veseli ženitovanji prisostovali.

Zopet je od tedaj mnogo let minulo. Jack in Elica živita, kot srečna zakonska dvojica v bližnjem selu. Farma Robothanova je opustošena in hiša stoji prazna. Nihče noče v nji stanovati, ker se je med prebivalstvom v Foxhillu govorica raznesla, da v njej duh starega samca straši in svoje burke uganja, ter trdi se še, da po noči med dvanajsto in eno uro v Jack Ribčevih čevljih med hlevom in hišo sem ter tja hoditi mora. Srečno pot!

Malo po malo.

"Say Jim, ti si poznal starega Petra, zamorca, ki je enkrat delal pri meni?" Je vprašal Finnegan cigar agent postajonačelnika, zajedno podavši mu zaboj zahtevanih cigar, "perfectos".

"Da, gotovo; toda že dolgo ga nisem videl."

"In ga najbrže ne boš videl več razven, ako bodeš šel tam kamor je šel on."

"O, ali nas je zapustil in šel stran?"

"Da, odšel je nocoj; z drugo besedo, umrl je. Ravno, ko sem nameraval iti doli v mesto stopila je Petrova žena pred vrata in mi naznanila da Peter umira, ter le po meni vprašuje."

"Si li šel in ga videl?"

"Da, šel sem, in stari revež je bil zlo potolažen ko me je zagledal prihajati."

"Kaj neki ti je povedal?"

"Well, to pa je glavna stvar te špasi. Kradel je, že zadne dve leti premog iz moje zakladnice brez da bi jaz to opazil in sedaj se je hotel spovedati predno se poslovi. Najbolj se mi res čudno zdi to, da nisem jaz v teku dveh let pogrešal premoga, mogoče pa da sem se temu tudi že privadil, in tako nisem tudi nikogar zamogel sumničiti. Povedal mi je, da je jemal le malo po malo, in to moral je biti vzrok, da ga tudi nisem pogrešal."

"Veš li o čemur sem ravnokar razmišljal?" Je vprašal postajovodja.

"O čemu?"

"To, da nisi pogrešal premoga, ker ga je Peter jemal le malo po malo. Ravno tako se godi z delavstvom v tej ljudovladi, tudi oni ne pogrešajo svobode, ki jim je zakonitim potom jamčena, ker jim jo kapitalisti kradejo malo po malo. Li razumeš sedaj?"

Delavec je opravičen do vsega produkta, kar ga sam producira.

Gotovo OZDRAVLJENJE

Ko je vaše zdravje oslabelo, se počutite bolni, in ko kdo v vaši družini rabi zanesljivo zdravilo zoper kako navadno bolezen --- GOTOVO OZDRAVLJENJE prineso, ako se časno rabijo

SEVEROVA DRUŽINSKA ZDRAVILA

To so najboljša, najzanesljivejša, najvarneja in najboljdelujoča zdravila. Matere jih imajo vedno pri roki za vsakdanjo rabo. Posebno spomladi so ta zdravila priporočljiva. Ko rabite ZDRAVILO, VZEMITE SEVEROVO IN ZADOVOLJNI BODETE.

Je 33 vrst Severovih zdravil, ki so ljudstvu na razpolago. Prostor je premal, da bi vsa opisali. Omenimo le sledča:

SEVEROV KRIČISTILEC (Blood Purifier). Zanesljiv in priporočila vredni lek, čistilec krvi in krepčilo. Krepča slabotne ter zdravi vse kožne nerede. Cena $1.00.

SEVEROV BALZAM ZA PLJUČA (Balzam for Lungs) je najbolj varno in najzanesljivejše zdravilo zoper kašelj in prehlad. Najboljše zoper vse notranje bolezni. Cena 25 in 50 centov.

SEVEROVO ZDRAVILO ZA OBISTI IN JETRA (Kidney and Liver Remedy) je zanesljiv preparat zoper hrbtobol in vse nerede obisti in jeter. Urejuje pozicijo sestava. Cena 50c in $1.00

SEVEROV ŽELODČNI GRENČEC (Stomach Bitters) je dober lek za okus. Popravi vse nerede v želodcu ter je zanesljiva tonika za starce. Cena 50c in $1.00

SEVEROVI PRAŠKI ZOPER GLAVOBOL IN NEVRALGIJO (Wafers for Headache and Neuralgia) odstranijo glavobol v kratkem času. So zanesljivi in delujoči. Tisoči in tisočeri hvalijo njih zdravilno moč. Cena 25c

SEVEROVO KOŽNO MILO (Medicated Skin Soap) je najboljše milo za britje, za matere po otroškem kopanju. Dela kožo gladko in mehko, odstrani prišče. Najboljše milo po britju. Cena 25c.

SEVEROV ŽIVLJENJSKI BALZAM (Balzam of Life) je vrednostna tonika za slabotne in nežne ljudi. Varno zdravilo za kronično zabasanost. Cena 25 in 50 centov

SEVEROVO ANTISEPSOL se lahko rabi od zvunaj in znofraj. Dobro je za izpiranje grla in zoper vse bolezni v grlu. Posebno dobro za pevce in govornike. Cena 50c in $1.00

SEVEROVO OLJE SV. GOTHARDA (St. Gothard's Oil) je najboljše mazilo Vedno zanesljivo in delujoče. Poskusite ga prihodnjič zoper hrbtobol, otekline, rane itd. Cena 50c

ROJAKI pokusite katerokoli izmed tu navedenih zdravil in prepričali se bodete, da so v resnici najboljša.

Vprašaj svojega lekarnika za Severov Almanah ali pa pišite nam Tam najdete navodilo kako ozdravite to ali ono bolezen s pomočjo Severovih zdravil Ko zahtevate Severova Zdravila, pazite, da dobite kar zahtevate. Ne jemljite ponaredkov.

Prodajejo se v vseh lekarnah. Zdravniški nasvet damo zastonj

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Ia.